

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ**

PANEL

“ORTADOĞU’NUN BUGÜNÜ VE YARINI”

08 Eylül 2006

AÇILIŞ

Prof. Dr. M. Selçuk USLU

Başkent Üniversitesi

Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü

Prof. Dr. Mehmet HABERAL

Başkent Üniversitesi Rektörü

PANEL YÖNETİCİSİ

Nüzhet KANDEMİR

Emekli Büyükelçi

PANELİSTLER

Prof. Dr. Mahir KAYNAK

Emekli Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Mustafa KİBAROĞLU

Bilkent Üniversitesi

Nejat ESLEN

Emekli Tuğgeneral

Uluç GÜRKAN

Atılım Üniversitesi Öğretim Görevlisi

Tarih: 08 Eylül 2006; **Saat:**14.00

Yer: Başkent Üniversitesi Bağlıca Kampusu Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu

Eskişehir yolu 20. Km. ANKARA

Tel:0(312)- 234 10 10/1201 1207; 0(312) 234 14 11

Faks:0(312)-234 15 46

<http://sam.baskent.edu.tr>; E-posta: sam@baskent.edu.tr

SUNUCU- Sayın Rektör, değerli katılımcılar ve değerli konuklar; Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen “*Ortadoğu’nun Bugünü ve Yarını*” konulu panele hoş geldiniz.

Panelin açış konuşmasını yapmak üzere Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü Prof. Dr. Sayın Mehmet Selçuk Uslu’yu kürsüye davet ediyorum.

Prof. Dr. MEHMET SELÇUK USLU (*Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü*)- Sayın Rektör, sayın öğretim üyeleri ve değerli konuklar,

Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi’nin düzenlemiş olduğu “Ortadoğu’nun Bugünü ve Yarını” konulu panele hoş geldiniz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu panel son birkaç aydır gündemi meşgul eden güncel ve önemli bir konuyu ele alması ve 2006–2007 akademik yılının ilk paneli olması nedeniyle ayrı bir önem taşımaktadır.

Değerli konuklar, Bölge’de yıllardır süren İsrail-Filistin sorunu, ABD’nin Irak’ı işgali, son aylarda ortaya çıkan İran’ın uranyum zenginleştirme planı ve Temmuz 2006 ayında Hizbullah militanlarının iki İsrail askerini kaçırması, zaten kaynamakta olan Ortadoğu kazanını daha da kaynatmıştır. Bu olaylar yeni bir kriz yaratmanın yanında uluslararası toplumun ve kuruluşların insanlık suçlarına karşı kayıtsızlığını bir kere daha ortaya koymuştur.

ABD Dışişleri Bakanı Rice, “Ortadoğu için farklı bir rota” açıklamasını yapmış, bazı çevreler Bölge’yle ilgili, Türkiye’yi de yakından ilgilendiren, haritalar çizmeye başlamışlardır. Bölge’deki hedef ülkelerin rejimlerinin değiştirilerek kontrol edilebilir hale getirilmeleri, Bölge’deki enerji kaynaklarının ve dağıtım yollarının kontrol altına alınması ve ABD’nin yakın müttefiki İsrail’in güvenliğinin sağlanması açılarından ABD-İsrail ve İran-Suriye ekseninde sürdürülen politikalar bir bütünlük içinde ele alınmalıdır. Bunlar bireysel vakıalar olarak ele alınamaz.

Lübnan’da binden fazla sivilin ölmesi, binaların, yolların, köprülerin yerle bir edilmesi ve bunların sonucunda yerlerini yurtlarını terk etmek zorunda kalan insanlar ve Birleşmiş Milletler’in kendi mensuplarının öldürülmesine rağmen “ateşkes” çağrısının yapılmaması ve hatta kınama kararının alınamaması, “güçlü güçsüzü her zaman yener” ilkesini haklı çıkarmış bulunmaktadır.

Bu gelişmelerin ışığı altında ve Bosna ve Irak’taki olaylardan sonra Birleşmiş Milletler’in işlevinin önemli ölçüde sorgulanması gerektiğine inanıyorum.

“Meşru müdafaa” kriterini aşan, sivil halkın yaşaması için gereken koşulları koruyamayan ve yardıma muhtaç olan insanların tahliyesi için dahi ateşkesin ilan edilemediği bu savaş, gerçekte taşeronların savaşı olarak nitelendirilmektedir. İsrail’in ABD, Hizbullah’ın İran adına hareket ettiği söylenmektedir.

Çok geç gelen ateşkes ilanı ve 1701 sayılı Birleşmiş Milletler kararı çerçevesinde 340 evet oyuyla Lübnan’a Türk askerinin gönderilmesi konusunda hükümete izin verilmesi, ülkemiz çıkarları açısından tartışılması gereken bir gündem maddesidir. Çünkü ülkemiz de terör saldırılarına hedef olmakta, hemen hemen her gün yurdun bir köşesinde körpecik bir şehidimizin cenazesi kaldırılmaktadır. Ancak İsrail’e tanınan “ülkesini savunma hakkı” ülkemiz için uygun görülmemektedir.

Değerli konuklar, bugünkü panelimizde cevap aradığımız temel soru, “tarihi, ekonomik ve kültürel bağlarla bağlı olduğumuz Ortadoğu’daki bu sıcak savaş ortamı, hangi amaçla ve kimlerin çıkarına hizmet etmek için çıkarılmıştır ve sürdürülmeye çalışılmaktadır?”

Zannediyorum panelistlerimizden bu sorunun yanıtını alabileceğiz. Panelin başarılı geçmesini diler, konuşmacılara ve siz katılımcılara teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

SUNUCU- Değerli katılımcılar, değerli konuklar; Prof. Dr. Sayın Mehmet Selçuk Uslu’ya teşekkür ediyoruz. Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sayın Mehmet Haberal’ı konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyoruz.

Prof. Dr. MEHMET HABERAL (*Başkent Üniversitesi Rektörü*)- Değerli konuklar; hepinize çok teşekkür ediyorum.

Ben 1961 yılından bu yana Ankara’da bulunuyorum. Bu dönem içerisinde itiraf edeyim ki, Ankara’nın bu denli kurak geçtiğini, bu denli sıcak geçtiğini görmedim desem yeridir herhalde. Tabii takdir Yüce Allah’ın, biz onun işine karışamayız, ama Ankara’da bu kadar sıcak, Ortadoğu bu kadar sıcak ve bütün bu sıcaklıklar arasında tatil olmasına rağmen bu kadar katılımcı burada. Gerçekten size teşekkürden de öte, ne kadar bu özverinizi takdir etsem azdır. Tabii sizleri buraya getiren nedir? Elbet ki ülkemizin sorunudur. Türkiye

Cumhuriyeti'nin bütünlüğü ve özellikle son zamanlarda bu bize emanet edilen, ülkemizle ilgili gündeme getirilmeye çalışılan konulardır.

Değerli konuklar; son zamanlarda birtakım harita modaları gündeme gelmeye başladı. Tabii bu haritaları gündeme getirenlere önce tarihi okumalarını tavsiye ediyorum. Tarihi bilmeyenler, tarihin gerçeklerini görmemeye çalışanlar, hele hele yansıda gördüğünüz Osmanlı İmparatorluğu'nun 600 yıllık sürdürdüğü o adaletli, gerçekten insanların, toplumların insanca yaşamasına önemli katkılar sağlayan kültürüyle, diniyle, diliyle, ama onun ötesinde sadece o topraklar üzerinde kendi yönetim hegemonyasını sürdüren muhteşem Osmanlı İmparatorluğu'nun şu haritasını önce bir görmeleri lazım, önce bir öğrenmeleri gereklidir. Ne oldu bu Osmanlı İmparatorluğu? Maalesef yıktırıldı ve o Osmanlı İmparatorluğu'nu geçmişte yikanlar, hemen hemen her dönemde sahneler, dün olduğu gibi, bugün olduğu gibi.

Değerli konuklar; neden? Genelde baktığımız zaman, özellikle Ortadoğu haritasına, tabii bu haritayı Türkler yapmadı, bunu kimin yaptığı belli. Uluslararası bir organizasyon oraya Türk İmparatorluğu diye yazıyor, yani Osmanlı İmparatorluğu'nun o hegemonyası altında bulunan toprakları gösteriyor. Çünkü bu topraklar gerçekten, benim zaman zaman söylediğim gibi, âdeta bir vahadır, yani o çöller arasında bir vahadır, her tarafından bir şeyler çıkıyor. Dolayısıyla bütün toplumlar tarafından tarih boyunca hep âdeta böyle gözetim altında tutulmuştur ve oralara sahip olunmaya çalışılmıştır. Hâlbuki bugün nedir? Yansındaki genel haritanın yanında bir tane harita daha var, Türkiye. Ne dedim; Osmanlı İmparatorluğu maalesef yıktırıldı, yıktılar. Ama çok şükür ki Atatürk, arkadaşları ve aziz şehitlerimiz, sahip çıkabildikleri kadar, başka bir deyişle ancak bugün bizim elimizde bulunan Misak-ı Milli hudutlarını koruyabildiler, ancak o kadar koruyabildiler.

Zaman zaman biz şunları kullanıyoruz: Diyoruz ki, "Türkiye Cumhuriyeti yeniden kuruldu." Bu belki bir yanlış izlenim de gündeme getirebilir. Evet, Türkiye Cumhuriyeti yeniden kuruldu, bu doğru; Osmanlı İmparatorluğu yıkıldı, onun kalıntıları üzerinde Türkiye Cumhuriyeti ancak bu kadar korunabildi. Başka bir deyişle biz, kendi topraklarımız üzerinde ancak bu kadarını koruyabildik. Yani Atatürk ve arkadaşları, ancak bugünkü Misak-ı Milli hudutlarını koruyabildiler ve o korudukları toprakları bize emanet ettiler.

Biz bu panele "*Ortadoğu'nun Bugünü ve Yarını*" dedik. Niye öyle dedik? Artık o Osmanlı topraklarının, yani bizim topraklarımız üzerinde bir sürü devlet kuruldu. Bu devletler bizim

topraklarımız üzerinde kuruldu. Ancak Cumhuriyet'ten sonra biz şunu söylemedik: Demek ki “Bu topraklar bizimdi. Bakın, efendiler; bu topraklarda bizim hakkımız var, bunu iyi bilirsiniz.” Biz bunu yaparken, işte zaman zaman hep karşılaşmıyor muyuz; “Birinci Dünya Savaşı'nda Türkler şu kadar insan öldürdü, şu kadar şu yapıldı, bu kadar bu yapıldı.” Eğer tarihe döneceksek, o zaman acaba şöyle mi yapalım, yani bizde mi tarihe dönelim, biz de mi bunu yapalım? Ama biz bunu yapmıyoruz; çünkü artık dünya bir yerde yerleşti, herkes yerini aldı. Her milletin görevi, kendi toprakları içerisinde diğerlerine saygı duymaktır. Biz nasıl ki başkalarına saygı duyuyoruz, elbet ki başkalarının bize saygı duymasını beklemek bizim hakkımızdır.

Tabii inisiyatifi eğer başkasına verirseniz, o zaman böyle bir hakkı iddia etme kolay kolay mümkün olamaz. Atatürk ne dedi, bunu hep buradan söyledim; “...*hangi istiklâl vardır ki ecneblerin nasihatleriyle, ecneblerin planlarıyla yükselebilirsin? Tarih, böyle bir hâdiseyi kaydetmemiştir!*” Başkalarının planlarıyla, başkalarının önerileriyle yaşanmaz, zaten tarihte de böyle bir devlet yoktur. Ama maalesef özellikle son zamanlarda bizim ülkemizle ilgili olan gelişmeleri hep beraber yaşıyoruz. Yine buradan söylüyorum; tabii kabahat, bu olayları bize yaşatanlarda değil. Kimde? Bizde. Eğer biz, başkalarına bu fırsatı verirsek, elbet ki onlar bu fırsatları çok iyi değerlendirecekler. Özellikle uluslararası ilişkilerde hep söylenir ya, “Masada oturduğunuz zaman, karşılıklı dengeyi sağlamak zorundasınız. Eğer siz, o masada güçlü oturmazsanız, o masadan mağlup çıkarsınız.” Dolayısıyla kabahat, bizim ülkemizde; bu tip planları gerçekleştirmeye çalışanlarda değil, bizdedir. Eğer biz, bugünkü tutumumuza devam edersek, çok daha ciddi sorunlarla karşı karşıya kalabiliriz.

Onun için ben şunu söylüyorum: Türkiye Cumhuriyeti'nin her vatandaşının birinci derecede görevi, Misak-ı Milli hudutları içerisinde Türkiye Cumhuriyeti'ne ve onun topraklarına sahip çıkmaktır, o hepimizin birinci derecede görevidir. İkincisi, bize emanet edilen bu topraklar üzerinde Atatürk'ün söylediği gibi, onu çağdaş medeniyet düzeyine taşımak ve onu da aşmaktır. Onun dışında, gayet tabii uluslararası düzeyde diğer ülkelerle olan ilişkilerimizi o kurallar içerisinde, ülkemizin menfaatini dikkate alarak sürdürmek zorundayız.

Ama maalesef bütün bunlar devam ederken, artık şunu bir kere daha buradan üzüntüyle belirteyim ki, ben televizyonumu açmak istemiyorum değerli konuklar. O televizyonda neredeyse her Allah'ın günü söylediğimiz şey şu: “Bir tane daha şehit verdik, kanları yerde kalmayacak.”

Değerli konuklar; ben bunu söyledim, zaten maalesef bu genç insanlarımızın kanı yerde kalmıyor. Ne oluyor? Ne olacak; kaldırıyoruz, gidiyor. Bunu kabul etmek mümkün değildir değerli konuklar. Ortadoğu’da iki kişi için yapılanlara bakın, her Allah’ın günü benim ülkemle ilgili olanlara bakın. Tabii Sayın Uslu bir şey söyledi, “bize bu fırsat verilmiyor” falan... Türkiye Cumhuriyeti’nin ondan veya bundan öneri veya yönlendirme almaya ihtiyacı yoktur. Eğer biz bunu yaparsak ve bunu yapıyorsak, inanıyorum ki Atatürk, arkadaşları ve aziz şehitlerimizin kemiklerini çok fazla sızlatıyoruz değerli konuklar.

Bu ülke bize emanet edilmiştir, onu korumak ve kollamak görevi hepimizindir. İstisnasız hiçbirimizin herhangi bir mazeret beyan etmeye hakkı yoktur. Eğer bir sıkıntı olursa, o sıkıntıları hep beraber yaşayacağız değerli konuklar.

Ortadoğu dün olduğu gibi, bugün de maalesef çok kanlı olaylarla karşı karşıyadır. Bu kanlı olayların bahanesi, sözde demokrasi, sözde insan hakları, sözde insanlara yapılan zulümler. Demokrasi adına demokrasi katlediliyor, insanlık adına insanlık katlediliyor ve ülkelerin bir bakıma istikrarı ellerinden alınıyor. Bunların hepsi, birtakım sebepler içerisinde, artık ben söylüyorum, çifte standardı arar oldum. Artık uluslararası düzeyde çifte standartlar neredeyse tarih oldu, şimdi çok çok standartlarla karşı karşıyayız. Darwin maalesef haklı çıkıyor; kim güçlüyse, o kendine göre demokrasi kuralı getiriyor, o kendine göre insan hakları kuralı getiriyor ve bunları da başkalarına kabul ettirmeye çalışıyor.

Değerli konuklar; kim ne yaparsa yapsın, Türkiye Cumhuriyeti, benim ülkem, Misak-ı Milli hudutları içerisinde yoluna devam edecek ve Atatürk’ün her zaman söylediği gibi, benim de buradan zaman zaman hep söylediğim gibi, çağdaş medeniyeti yakaladık. Artık görevimiz, onu aşmaktır. İnanıyorum ki bugün bu panelde çok değerli arkadaşlarım, özellikle Ortadoğu’nun bu sorunlarını daha detaylı bir şekilde bizlere ve toplumumuza anlatacaklar ve siz de bugün bu sıcak günde bu kadar özverili katılmış olduğunuz bu toplantıdan çıkarken, gerçekten önemli bilgileri almış olarak çıkacaksınız.

Panelist arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Sizlere de tekrar saygılar sunuyorum.

SUNUCU- Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sayın Mehmet Haberal’a teşekkür ediyoruz.

Sayın Rektör ve değerli konuklar; Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen “*Ortadoğu’nun Bugünü ve Yarını*” konulu paneli açmak üzere panelin yöneticisi Emekli Büyükelçi Sayın Nüzhet Kandemir’i yerlerine davet ediyorum.

Şimdi de konuşmalarını yapmak üzere panelistleri yerlerine davet ediyorum: Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sayın Mahir Kaynak, Bilkent Üniversitesi Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Sayın Mustafa Kibaroglu, Emekli Tuğgeneral Sayın Nejat Eslen ve Atılım Üniversitesi Öğretim Görevlisi Sayın Uluç Gürkan.

Emekli Büyükelçi Sayın Nüzhet Kandemir; sözü size bırakıyorum efendim.

OTURUM BAŞKANI (*Nüzhet Kandemir, Emekli Büyükelçi*)- Teşekkür ederim.

Sayın Rektörüm, değerli konuklar, sayın panelistler; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlayarak panelimizi açıyorum.

Bugün gerçekten çok önemli bir konuda, ülkemiz için tarihsel olarak önemli bir bölge olma özelliğini hiç kaybetmemiş olan ve bugün de gerek Türkiye, gerek uluslararası toplum açısından çok önemli gelişmelerin yer aldığı Ortadoğu bölgesinin dününü olduğu kadar, bugününü ve yarınını da irdelemek üzere bu önemli toplantıyı düzenledikleri için Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi yetkililerini şahsen kutlamak istiyorum. Bugün panelistlerimiz, ilk turda 20’şer dakikalık birer konuşma yapacaklar. Bu konuşmalardan sonra soru-cevap kısmına mümkün olduğunca uzun bir zaman ayırmaya gayret edeceğiz. Ben Panel Yöneticisi olarak bir konuşma yapmaktan ziyade, izin verirseniz, 5 dakika içerisinde tarihten de esinlenmek suretiyle Ortadoğu hakkındaki ana çizgiler hakkında bazı hatırlatmalar yapmak istiyorum.

Çeşitli çatışmalara ve güç gösterilerine sahne olan Ortadoğu bölgesi, belki de en huzurlu dönemini Osmanlı İmparatorluğu idaresi altında yaşamıştır. Osmanlı’dan sonra İngiliz ve Fransızların âdeta paylaşımına maruz kalan Bölge’de, sanki cetvelle çizilmiş sınırlar içerisinde, İngilizlerin malum “böl ve yönet” politikaları doğrultusunda çok sayıda emirlik ve krallık oluşturulmuş ve İkinci Dünya Savaşı sonrasına kadar da “*manda*” altında yönetilmişlerdir. Savaş sonrasında yaşanan nispi bir sükûnet döneminin ardından içten içe kaynamaya başlayan Bölge’de, bir yandan 1948’de İsrail devletinin kurulması, diğer yandan Soğuk Savaş döneminde Sovyetlerin sıcak denizlere ulaşma politikası çerçevesinde Irak, Suriye ve Mısır’a doğru nüfuz alanlarını genişletme çabaları, bu kaynama ve huzursuzluğa ivme kazandırmıştır. Bu durumun açık işaretlerini 60’lı ve 70’li yıllarda görmekteyiz. İsrail

ile Arap ülkeleri arasındaki gerilim sonucu ortaya çıkan 1967 Savaşı ve o tarihten bu yana Arap-İsrail ihtilafına ciddi ve kalıcı bir çözüm bulunamayışı, Bölge ve dünya barışı açısından talihsiz bir durum olmuştur.

Irak'ta krallığın devrilmesini izleyen yıllarda ortaya çıkan rejim değişikliği ve 1979'da Saddam Hüseyin'in iktidara gelmesiyle birlikte yeni gelişmeler birbirini izlemiştir. 70'li yılların sonunda İran'da gerçekleştirilen Humeyni Devrimi ve uygulamaya koyduğu Şii İslam'ı ihraç politikası, tüm Bölge'yi etkiler bir duruma gelmiştir. Seksenli yılların sonunda Sovyetler Birliği'nin dağılması ve dünyanın tek kutuplu düzene doğru yönelmesi, kuşkusuz Bölge'deki etkilerini göstermekten uzak kalmamıştır. Bu dönem içinde bir yandan Suudi Arabistan'ın Vahabiliği, diğer yandan İran'ın Şiiliği yayma gayretleri, Bölge'deki huzursuzluğa daha da katkıda bulunmuştur.

Saddam Hüseyin Irak'ının, Kuveyt'i işgale yönelmesiyle mevcut çekişmelere bu kez Irak bunalımı eklenmiştir. Her ne kadar bugün bazı nevezur diyeceğim yeni bitme politikacılar ve yazarlar eleştirmek cesaretini bulsalar da, Cumhuriyet'in ilanından bu yana Büyük Atatürk'ün ortaya koyduğu dış politika çizgileri içerisinde Ortadoğu ülkeleriyle ilişkilerinde son derece dikkatli ve dengeli bir politika izleyen Türkiye'nin Bölge'deki olaylara dolaylı da olsa, ihtiyatı elden bırakmadan müdahil olması, genelde bu dönemde başlamıştır denilebilir.

Bölge'de Filistin, İsrail ve Irak sorunları yaşanırken, bu kez 11 Eylül 2001 terör saldırılarının ardından Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'nin Irak'ı silahlı müdahale yoluyla işgal etmeleri, yeni bir sancılı dönemi beraberinde getirmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nin Rusya ve Çin'i çevreleme politikası ve toprak altı servetlerini kontrol altına alma hedefi doğrultusunda değerlendirilmesi gereken bu yeni süreçte, zaten yıllardır düşünce kuruluşları düzeyinde hazırlıkları yapılan, ancak Amerika Birleşik Devletleri'nde Demokratların iktidarı sırasında resmiyet kazanamayan Genişletilmiş Ortadoğu ve Kuzey Afrika Projesi ortaya konulmuştur.

Irak'taki gelişmeler, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'nin plan ve beklentilerinin aksine bir seyir izlemekte iken, bu sefer İran ile nükleer konulardaki kriz kendini göstermiş ve bu da yetmezmiş gibi, İsrail-Lübnan-Filistin üçgeninde çok karmaşık sonuçları olacak ve Büyük Ortadoğu Projesi'ni de kökten etkileyebilecek kritik ve çok boyutlu yeni bir çatışma ortamının zemini yaratılmıştır.

Benim çok kısa hatlarıyla özetlemeye çalıştığım dünün ve bugünün olumsuzlukları sonucu, halen yaşadığımız ve çözüme kavuşturulmamış sorunların hüküm sürdüğü Ortadoğu ve bölgenin geleceği bağlamında değerli panelistlerimiz bizleri ayrıntılı bir şekilde aydınlatacaklardır. Ben bu konuşmam için özür diliyorum, ama sadece bir hatırlatma notu şeklinde bunları size sunmak istedim.

Sayın Mahir Kaynak Hocamızdan görüşlerini bizlere sunmasını rica edeyim.

Prof. Dr. MAHİR KAYNAK (*Emekli Öğretim Üyesi*)- Efendim, biz şu anda dünyada taraflarını ve konusunu bilmediğimiz bir mücadelenin içindeyiz. Dünyadaki mücadelenin kimler arasında olduğunu sorarsak, bir tek vereceğimiz cevap vardır: Bir tarafta Amerika Birleşik Devletleri var. Öbür tarafta kim var; El Kaide var, Irak var, İran var, HAMAS var, İran gibi şeyler söyleriz. Bu çok dengeli bir analiz değil, böyle bir mücadele olmaz. Bu mücadelenin konusunu sordüğümüz anda da, niçin mücadele ediyorlar? “İki İsrail askeri kaçırıldı, Saddam’ın kimyasal silahları vardı, orada demokrasi yoktu” gibi birtakım cevaplarla karşı karşıya kalırız. Bunlar hiç makul gözüküyor. O halde ilk yapacağımız iş, dünyadaki mücadelenin tarafları kimdir, mücadelenin konusu nedir? Bu ikisine baktığımız zaman, bütün bu konuştuklarımızın hiçbir anlamının olmadığı, bunlarla hiç ilgisinin olmadığını göreceğiz. Bunlar sadece satıhta, yüzeyde görünen köpüklerdir, işin aslı değildir. Onun için şöyle bir yerden başlamak istiyorum: Hepinizin çok kullandığı ve gazetelerde okuduğu birtakım fikirler var. Çin diyoruz; Çin, evet, 15 sene sonra dünyanın en büyük ekonomisi haline gelecek, aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri için askeri bir tehdit oluşturacak. Arkasından diyoruz ki, Çin’deki bu gelişme, Amerikan finans piyasalarının Çin’e büyük ölçüde desteğiyle olmuştur. Bunun altına bir cümle eklemesiniz, bu sözleri kabul etmem: “Amerikalılar ahmaktır” diyeceksiniz, yani kendisi için rakip olacak, kendisi için askeri tehdit olacak bir ülkeyi kalkındırıyor mu? Yok böyle bir şey, demek ki başka bir şey var. İşte o başka bir şey, dünyadaki problemin aslını oluşturuyor.

Dünya para piyasalarında bir sorun var. Bu sorunu hemen şöylece açıklayabiliriz: Amerika Birleşik Devletleri’nin geçen seneki dış ticaret açığı ve dışarıdan sağladığı sermayenin miktarı 800 milyar dolardı ve bunun mutlaka Amerika Birleşik Devletleri’ne gelmesi gerekiyordu. Eğer Amerika Birleşik Devletleri’ne bu dış finansman gelmezse, Amerika ekonomisi çöker. Şu anda şunu görüyoruz: Amerika Birleşik Devletleri’nde her kişi, hiç çalışmadan 3 bin dolarlık bir dış kaynak elde ediyor. Bunun geri döndüğünü düşünün, bunun verilmediğini

düşünün. Bu iki açıdan imkânsızdır: Birincisi, Amerika için bir yıkım olur. İkincisi, bunu vermemek demek, Çin'in başka pazarlara mal satması demektir, Japonya'nın başka pazarlara mal satmasıyla mümkündür, çünkü oralardan geliyor. Hani başka pazar, nerede? Demek ki bir düzen kurulmuş ve bu düzen bir taraftan diğer tarafa, Amerika Birleşik Devletleri'ne doğru sürekli bir kaynak akımına dayanıyor. Bu ilânihaye devam mı edecek, sonsuza kadar devam mı edecek? Bir yerde duracak bu.

Hemen bunun içerisinden bir başka problem daha çıkıyor: Bakınız, 800 milyar dolar dedik, geçmişte daha düşük miktarlarda olabilirdi bu, Amerika'ya bir kaynak akıyor. Bu nasıl akıyor, nerede toplanıyor; oradaki finans piyasalarında. Bu finans piyasaları, bu sektörü yönetenler, çok büyük fonları kontrol ediyorlar, trilyonlarca dolar ve bunlar, bağımsız bir güç haline geliyor. Bir analizimiz yanlışlanıyor; o da sürekli olarak Amerika, Fransa, İngiltere diyoruz, ama bir de bakıyoruz ki, bunun dışında, onlar kadar etkili bir başka aktör var: Küresel sermaye, bütün dünyadan topladığı paraları kullanabiliyor. Bunu küçümseyebilirsiniz; ordusu yok, bürokrası yok, bilmem nesi yok. Öylesine etkili ki, mesela Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra, şu soruyu kendi kendinize sormadınız: Amerika Birleşik Devletleri'yle Sovyetler Birliği, birbirinin hasmıydı, rakibiydi. Sovyetler Birliği dağıldı, Amerika Birleşik Devletleri'nin onun üzerine çıkıp tepinmesi lazımdı, ama ekonomik yardım yaptı. Neden, bir mantıksızlık yok mu? Acaba eski söylediğimiz mi yanlıştı, yenide başka bir şey mi var?

Hemen şunu gördük: Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bu finans kurumları, Sovyetler Birliği'ne, daha doğrusu Rusya'ya büyük ölçüde sermaye akıttılar ve o ülkeyi, koca bir devleti, dünyanın ikinci büyük gücünü, nükleer silahları olan gücünü kontrol altına aldılar. Yani para, hiç üretmediği, devşirmedeği silahlı kuvvetlerine sahip oldu, dünyanın ikinci büyük gücüne ve bir devlete sahip oldu. Bunu nereden anlıyoruz? Bu bir benzetme değil, abartma da değil; çünkü sonradan Putin'in iktidara gelişiyle birlikte bu finans piyasaları tarafından öne çıkarılan kişileri, oligartları tasfiye etti. Getirdi, bir zengin elinden parayı aldı ve başka birine verdi. Niçin yaptı? Bu sistem değişikliği değildi, yani kapitalizmden tekrar komünizme dönüş de değildi. Kişilerin elinden alıp başka kişilere vermek şeklinde tezahür etti; yani Rusya bir siyasi gücü tasfiye etti. İşte o tasfiye ettiği siyasi güç, küresel sermaye idi. Eğer bunu ayrı bir aktör kabul etmediğimiz zaman, dünya sorunlarını anlayamayız, tarafi anlayamayız. Şu anda bakıyorsunuz, bir yanda Amerika var.

Ben hemen şunu söyleyeyim: O zaman birçokları için çok aykırı geldi, komplo teorisi olarak algıladılar; 11 Eylül saldırısı olduğu günün hemen arkasından yaptığım televizyon

konuşmasında, bunun teröristler tarafından yapılmış bir eylem olmadığını, bir iç çatışma olduğunu, taraflardan bir tanesinin Amerika'daki ulusal devlet yapısı, diğer tarafta da küresel sermaye olduğunu söyledim, o gün söyledim. Siz şimdi El Kaide ile bütün dünyanın birbiriyle mücadele ettiğini düşünebiliyor musunuz? Kadrosu kim, lideri kim, nerede ve bütün dünyanın her yerinde terör eylemi yapan bu güç, neden diğerleri tarafından bilinmiyor bile, olur mu böyle bir şey? Tarihin en büyük gücü Amerika, o yetmiyor, El Kaide diyor ki, "Amerika da gelsin. İngiltere'yi de üstüne koyun, Avrupalılar da gelsin, ben ancak bununla savaşırım" mı diyor, böyle bir mantıksızlığın içinde miyiz? Değil. Taraflar bunlardı.

Niçin savaşıyorlar? Biraz evvel söyledim; Amerika Birleşik Devletleri, tek taraflı olarak sürekli olarak dünyada oluşan sermayeleri topluyor ve bütün bunları dünyanın her yerinde de kullanıyor; ayrıca Çin'e gönderiyor, Türkiye'ye gönderiyor, her yere. Yani biz, Japon işçisinin, Çin işçisinin ve Arabistan'daki petrolerden elde edilen kaynaklarla Amerika finans piyasalarında oluşan paralara esir oluyoruz, teslim oluyoruz. Bizim teslim olduğumuz budur; PKK filan zannetmeyin, hiçbir şey zannetmeyin, bizi teslim alan odur. Hemen şunu da söyleyeyim: Teslim olmak filan da söz konusu değil, ileride ona da değineceğim. Ancak sorunun bir boyutu budur.

İkinci boyutuna gelelim: Demek ki dünyada devletler olarak yaptığımız analizin eksik bir yanı var. Başka yeni bir aktör var, bu yeni aktör devletler kadar etkili ve Amerika'nın içerisinde mücadele bu ikisi arasında cereyan ediyor.

İkinci soru ne? Ortadoğu'ya geliyoruz. Ahmedinecat dedi ki, "eğer Batılılar bize karşı olumsuz bir tavır sergilerlerse, Körfez'i kapatırız." Ali Hamaney de bunu tasdik etti. Bunu sadece Hürmüz Boğazı'nı kapatmak şeklinde algılamayınız, bütün bu bölgede pekâlâ bir yangına, bir çatışmaya neden olabilirler. Böyle bir şey, dünyadaki petrol üretiminin 2/3'ünü sağlayan bu bölgede sevkıyatın durmasının sonuçlarını tahayyül edebiliyor musunuz? Bütün Batı ekonomileri duruyor. İşin ilginç yanı, böyle bir senaryoda en çok kaybeden de Amerika Birleşik Devletleri değil. Çünkü Amerika Birleşik Devletleri, geçmişten beri kendisini Ortadoğu'ya pek bağlı kılmamak için gereken tedbirleri almış durumda. Petrol ihtiyacını Meksika, Venezüella, kendi iç kaynakları, Alaska, Kuzey Denizi petroleri, Afrika'daki kaynaklardan sağlıyor ve bölgeye sadece yüzde 20 civarında bir bağımlılığı var; bu bağımlılığı telafi edebilir, uzunca bir süre en azından stoklarıyla telafi edebilir. Bundan kim zararlı çıkar? Avrupa, Çin ve Japonya. Yani Amerika Birleşik Devletleri'nin bugün yaptığı

şey, kendisi için mücadele değil. Sadece diyor ki, “Siz benim rakiplerimin Irak, HAMAS filan olduğunu zannediyorsunuz. Beni bu kadar küçümsemeye hakkınız yok. Ben tarihin süper gücü, hiper gücüyüm. Benim kontrol ettiğim şeyler, mücadele ettiğim güçler, benimle mütenasip olur. Şu anda benim yaptığım şey şu: Ben Ortadoğu’daki petrol kaynaklarını kontrol ederken, aslında ileride büyük güç olması mümkün ve muhtemel olan Avrupa’yı, Çin’i ve Japonya’yı kontrol altına alıyorum.”

Oradan hemen şunu da çıkarırız: “Bu Amerikalılar ahmak mı, Çin’i bu kadar kalkındırıyorlar, kendilerine rakip hale getiriyorlar?” Hayır; diyor ki, “Ben onun can damarlarını tutacağım, onu büyük yapmam. O bir dev haline gelebilir, ama kalbi benim elimde olmalıdır. Kalbini durdurduğum zaman, o büyük gövde hiçbir anlam taşımaz.” Başka şeyler de yapıyor; biraz mizaha kaçarak şöyle söyleyebiliriz: Diyebiliriz ki, Amerika’daki büyük sermaye Çin’e diyor ki, “Ey Çin, sen ki Komünist Partisi tarafından yönetiliyorsun, dünya işçilerinin savunucusun. Ben seni dünya işçilerinin belalısı ilan ediyorum. Burada üreteceksin, bir tas pirinç için çalışan, ölümüne çalışan insanlar üretecek ve bunu dünyaya satacaksın. Satınca, tüm dünyadaki işçi ücretleri düşecek, ne Türkiye’de, ne Avrupa’da, ne orada, ne burada hiç kimse ücretlerini arttıramayacak, kârlar olağanüstü artacak ve sen, dünyadaki işçi sınıfının haini haline geleceksin, büyük konuştun” diyor. Bununla da yetinmiyor; diyor ki, “bana sattığın malların bedeli var ya, bu paraların hepsini bana vereceksin.” Çin, geçen sene Amerika Birleşik Devletleri’ne 180 milyar dolarlık mal sattı ve neredeyse buna eşit miktardaki parayı Amerikan finans piyasalarına yatırdı. Yani bir koyundan iki post çıkarmanın nasıl olduğunu görüyor musunuz?

Amerika diyor ki, “Hem senin ürettiğin malları alacağım, kullanacağım, refahımı arttıracam, hem de bunun karşılığında parayı benim finans piyasalarım vereceksin ve ben Türkiye’yi, Bulgaristan falan ne varsa ortada, paraya ihtiyacı olan ülkeler, bunları kontrol altına alacağım. Ey Çin işçisi, sadece benim için çalışacaksın.” Manzara yoktur ve bunun abartması yoktur. Bunu Japonya’ya da teşmil edebilirsiniz, geçmişte kısmen Almanya’ya da teşmil edebilirsiniz. Çünkü şöyle bir soruya cevap aramadınız: “Bu Japonya, bu Almanya, Amerika’yla dövüştü, 100 binlerce insan öldü. Bu Amerika Birleşik Devletleri ne biçim kansız adam ki, getirdiler, bu iki ülkenin hemen savaşın akabinde iktisadi olarak kalkınmasına yardım ettiler ve onları yüceltiler, iktisaden büyüttüler, böyle bir şey olabilir mi” sorusunu sormadınız. Şimdi size söylüyorum: Eğer Amerika Birleşik Devletleri, Japonya’dan mal almazsa, Japonya’da insanların aç kalacağını biliyor musunuz, ot yolacaklarını biliyor

musunuz? Bu bir sistemdir, dünyadaki sistem bunun üzerine kurulmuştur ve bu sistem bunun sınırına gelmiştir. Ortadoğu'nun önemi burada, Ortadoğu'nun önemi buradan kaynaklanıyor ve diyoruz ki, Ortadoğu demek, ne Müslüman demektir, ne de bir coğrafya demektir, Ortadoğu petroldür ve Amerika Birleşik Devletleri bu petrolü kontrol ederek dünya ekonomisini de tanzim edecektir, kavgası bunun içindir. Bunu kötülük olarak algılamayınız, bu kötülük değildir, dünyadan sorumludur Amerika Birleşik Devletleri. Eğer sadece birçoklarının söylediği gibi, Amerika kötülük peşinde olsaydı, nükleer silahlarıyla insanlığın önemli bir kısmını yok eder, kendisi de rahat rahat otururdu, değil mi?

Türkiye'nin rolü burada ortaya çıkıyor. Diyoruz ki, bakınız, İran, bölgede galip gelmeyeceği bir savaşı başlatsa bile, burayı yangın yerine çevirir. Burayı yangın yerine çevirdiği zaman da dünya durur. Bunun önünde iki engel var: Bir tanesi, Rusya siyasal olarak desteklemez İran'ı, o zaman İran hiçbir şey yapamaz. Ama ikincisi, fiili olarak İran'ı etkileyecek tek güç Türkiye'dir, başka bir ikincisi yoktur. Onun için şunu söylüyorum: Türkiye'nin oturup "bize ne yapacaklar, bizi bölecekler mi, bizi parçalayacaklar mı?" diye endişe etmesi için en ufak bir sebep yoktur. Türkiye, artık "Türkiye ne olacak?" sorusunu sorma konumundan çıkmıştır, "dünyaya ne olacak?" sorusunun cevabını aramalıdır. Ama bu cevabı aramadığımız zaman, diyorlar ki, "siz Türkiye'yi yönetmiyorsunuz, biz yöneteceğiz." Bugün yaşadığımız süreç odur. Diyorlar ki, "Siz bu ülkeyi yönetmiyorsunuz, bu ülkenin önemini bilmiyorsunuz. Onun için size bırakamayız, kusura bakmayın; çünkü siz, işportacı gibisiniz. Milli çıkar dediğiniz zaman, 'şuradan kaç dolar alırım, buraya kaç dolar borç veririm' gibi hesapların içindesiniz. Oysa Türkiye, 'dünyaya ne olacak?' sorusunu sormak konumundadır." Türkiye'nin başına bunu soracak kadrolar geldiği zaman, Türkiye'nin ne kadar önemli olduğunu görmemiz gerekir.

Hemen şunu da söylüyorum: Hiç kimse, hak etmediği mevkie gelemmez. Türkiye eğer bütün bu düşüncelerle dünyaya karşı bir sorumluluk hissi içinde olursa, yapacağı çok şey vardır ve bugün dünyanın yeniden kurulmasında taraf olabilir. Aksi halde de bizi yönetirler.

Efendim, ben süremi hiçbir zaman aşmadım ve aşmam da. Sayın Başkana teşekkür ediyorum, ama şunu söylüyorum: Ah bir bilseniz Türkiye'nin kıymetini, ah ona layık yönetimler olsa, ne kadar büyük olduğumuzu anlayacaksınız. Sabahtan akşama kadar magazin seyreden ve sadece çıkarını düşünen, ama hiçbir ideali olmayan insanların dünyayı yönetmeye hakkı yoktur. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkürler Sayın Hocam, gerçekten tam süreniz içerisinde konuştunuz ve bitirdiniz. Ben izin verirseniz, Uluç Gürkan Hocamıza söz vermek istiyorum. Buyurun.

ULUÇ GÜRKAN (*Atılım Üniversitesi Öğretim Görevlisi*)- Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ortadoğu'nun bugününe, hem açılış konuşmalarında, hem de benden önceki sunumlarda değinildi. "Manzara-i umumiye" pek iç açıcı değil. Örneğin Lübnan'da yaşananlar, özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Lübnan'a asker gönderme kararı sonrasında, Ortadoğu'daki havayı, ünlü ozanımız Nazım Hikmet'in deyişiyle, "kurşun gibi ağır" bir konuma soktu.

Peki, Ortadoğu'nun bugünü böyleyse, yarını nasıl? Ortadoğu'da yarınlar ne vaat ediyor?

Ortalıkta bir dizi iç karartıcı senaryo dolaşiyor. Bu senaryolar, Ortadoğu'nun yarını konusunda bizi rahatlatmıyor. Ötesinde, Ortadoğu'nun yarınında Türkiye'nin yeri konusunda kafalarımızdaki karışıklığı da gidermiyor.

Özetle, Ortadoğu'nun yarını belirsiz.

Lübnan'a asker gönderme kararına karşı gelişen toplumsal tepki, aslında bu belirsizliği yansıtıyor. Ortadoğu'nun yarını ve Türkiye'nin yeri bağlamındaki kaygıları, kuşkuları ortaya koyuyor. Bu noktada bir vurgu yapmak istiyorum: Türkiye bu durumu değiştirebilir. Kaygıları, kuşkuları giderip, Ortadoğu'yu aydınlık bir geleceğe taşıyabilir.

Önümüzdeki yıllarda Ortadoğu'nun, dolayısıyla dünyanın geleceği büyük ölçüde Türkiye'ye bağlı olacaktır. Türkiye'nin kendi geleceğini, bugünü ve yarını nasıl belirleyeceği, rolünü nasıl tanımlayacağı, geleceğin şekillenmesinde belirleyici olacaktır.

Eğer Türkiye kendisini istikrarlı, demokratik ve laik bir ülke olarak başarıyla tanımlayabilir ve Avrupa ile gerçekten bütünleşebilirse, kimsenin kuşkusu olmasın, özelde Ortadoğu'nun, genelde dünyanın yarını bugününden çok daha iyi olacaktır. Bunu söylemek, yersiz ve temelsiz bir abartı değildir.

Geride bıraktığımız 20. yüzyılda yaşananları anımsayın. 20. yüzyıl büyük ölçüde, Birinci Dünya Savaşı öncesinde ve sonrasında Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalandığı süreçte biçimlenmiştir. Ancak, Avrupa devletlerinin bu süreci tetikleyen kararları dünyaya istikrar, demokrasi ve barış getirmemiştir. 20. yüzyıla damgasını vuran iki dünya savaşı, sonrasında da Balkanlar'da, Kafkaslar'da, Ortadoğu'da yaşanan trajik olaylar bunun kanıtıdır.

Türkiye'ye gelince. Türkiye, Atatürk'ün öncülüğünde gerçekleştirilen Türk devrimiyle demokrasinin Hıristiyanlığa özgü bir kültür olmadığını, halkı Müslüman olan ülkelerde de işleyen bir demokrasi kurulabileceğini kanıtlamıştır. Türkiye laik rejimiyle, 21'inci yüzyıla damgasını vuracağı söylenen "uygarlıklar çatışması" karşısında uygarlıkların bir arada yaşayacağı bir barış projesi olarak dünyanın önündedir.

Türkiye'nin laik ve demokratik düzeninin öncelikle İslam dünyası için en geçerli demokrasi modeli olduğu kuşkusuzdur. Gerçekten de Türkiye, Amerikan bombalarına ve silahlarına gerek kalmadan Ortadoğu'ya demokrasiyi getirecek, bunun yanında kökten dinci İslami terör tehdidine karşı başarılı bir alternatif teşkil edecek, dolayısıyla uluslararası barış ve güvenlik açısından da son derece yaşamsal bir modeldir. Ancak günümüz Türkiye'sinde iktidarda bulunan AKP çoğunluğu, bu konuyla ilgili değildir. AKP iktidarı, laik ve demokratik Cumhuriyet modeliyle dünya barışına katkı anlayışının uzağındadır.

AKP yönetimindeki Türkiye'nin dünyadaki algılanışı da, Türkiye'ye Ortadoğu'dan Kafkaslara uzanan bir yenedünya şekillenmesinde oynaması gereken öncü rolüyle örtüşmemektedir. Bu bağlamda ABD tarafından Türkiye'ye, "ılımlı İslam" şemsiyesiyle bir tür bekçi rolü biçilmektedir. AB de Türkiye için böylesi bir rolü kararlılıkla yadsımamaktadır.

Dünyanın yeniden şekillenmesinde ABD, kendinden başka bir imkân vermiyor, fırsat tanımıyor. Kimseye kendisiyle uzlaşmadan, daha doğrusu kendisine boyun eğmeden yaşama hakkı tanımıyor. Bu politika, büyük ölçüde de mevcut Başkan Bush'un babasından devraldığı bir miras.

Bush, Türkiye'nin laiklik temelinde gerçek bir demokrasi modeli olmasına bütünüyle ilgisizdir. Bush'un 21'inci yüzyıl için böylesi bir öngörüsü yok. Bush "21'inci yüzyıl Amerikan yüzyılı olacak ve tarihin geri kalanını biz yazacağız" diyor. Bunun da kendisi için

bir tür Tanrısal misyon olduğuna inanıyor. Bush bu inancında son derece saplantılıdır. İslam kökten dinciliğinin karşısına kendi bağnaz Hıristiyan radikalizmiyle karşı çıkıyor. Dolayısıyla dünyayı ciddi bir tehlikenin içine itiyor. Bu konu Amerikan basınında da değerlendiriliyor. Yakın çevresine atıf yapılarak, Bush'un kutsal bir görevi olduğuna, bu görevi kendisinden sonraki başkanların aynı cesaretle yürütemeyeceğine inandığı, bu nedenle kendi Başkanlık döneminde mümkün olan hız ve kararlılıkla davranacağı yazılıyor.

Bush, ABD Başkanı olarak bu kutsal görevini Ortadoğu'ya, önce "büyük" denilen, daha sonra "genişletilmiş" diye tanımlanan Fas'tan Asya'da Çin sınırlarına kadar uzanan, Kafkaslar ile Orta Asya'yı da kapsayan bir coğrafyaya odaklıyor. Bu herhangi bir coğrafya değil. Tamamına yakın kısmıyla bir halkı Müslüman olan ülkelerinden oluşan bir coğrafyayla karşı karşıyayız. Bu coğrafya, dünya enerji kaynaklarının büyük bölümünü barındırıyor. Bu nedenle özellikle önemlidir. Hem uluslararası sermayenin çıkarları için önemli, hem de ABD'nin küresel egemenliğini pekiştirmesi için önemli. Bunun yanında, hangi gerekçeyle olursa olsun, kökten dinci terör de büyük ölçüde bu coğrafyadan besleniyor.

Bu nedenlerle, Sayın Kaynak'a katılamıyorum: ABD'nin hem başka ülkeleri kontrol, hem de kendi ihtiyaçları için İslam coğrafyasındaki enerji kaynaklarını denetimi altına almaya ihtiyacı var. Amerika'da yaşayanlar dünya nüfusunun yüzde 4,6'sını oluştursa da, dünya enerji kaynaklarının yüzde 25'ini kullanıyorlar. Ötesinde, Venezüella'dan ithal edilen petrolün de sürekliliği garanti edilemiyor. Bu durumda Sayın Kaynak'ın bahsettiği yüzde 20'lik petrol açığının daha da artacağı hesapları, ister istemez yapılıyor.

Bu bölgenin kendi içindeki bir önemi de, çıkışı Türkiye'den olan su kaynaklarıyla ortaya çıkıyor. Türkiye'nin su kaynakları üzerindeki kontrolü, sadece ABD'yi değil, AB'yi de rahatsız ediyor.

Amerika'nın başlangıçta adını "Büyük Ortadoğu" koyduğu, daha sonra "Genişletilmiş Ortadoğu" olarak tanımladığı proje, aslında ilgili çıkarların pekiştirilmesine dönük bir dizi hamleyi içeriyor. Bu hamlelerin, planlanmış, adım adım, "bugün şuraya, yarın buraya" biçiminde bir sıralaması da bulunmuyor. Buna karşın, projenin nihai hedefi belli. Bu hedefe giden yolda gelişen olaylara göre, her türlü güç kullanımını da içeren adımlar birbiri ardına atılıyor.

ABD, önümüzdeki 10 yıl içinde bu coğrafyada enerji kaynaklarının kontrolü için her yolu deneyecek. Bunu hem kendi ihtiyaçlarını karşılamak için yapacak, hem dünyada kendisine rakip olabilecek Çin, Hindistan gibi ülkeleri engellemek için yapacak.

Amerika artık bu projeden vazgeçemez, geri dönemez. O kadar içine girdi ki, geri dönülmez noktaya geldi. Enerji kaynakları üzerindeki kontrolü sağlamak ve bu kontrolü sürekli kılmak için, engel olarak gördüğü İslami terörü de bir tür Haçlı seferi anlayışıyla yenmeye çalışıyor. Bu da bizi Samuel Huntington'un "Medeniyetler Çatışması" tezine götürüyor.

Aslında Atatürk'ün laik, demokratik Cumhuriyet modeli, uygarlıklar çatışması tezinin doğru olmadığını, dünyanın kaçınılmaz kaderi sayılamayacağını kanıtıyor. Uygarlıkların çatışmadan barış içinde bir arada, demokratik bir ortamda yaşayabileceklerini gösteriyor. Atatürk'ün laik, demokratik Cumhuriyet modeli, 21'inci yüzyıla taşıyacağımız en büyük tezdur.

Buna karşın, Huntington'un çatışma tezi neredeyse eskimişken, Irak müdahalesinin ısındığı günlerde, Huntington'un çok görkemli bir şekilde Türkiye'ye davet edilip konuşturulması ilginçti. Huntington'un "*Batı'ya yüzünüzü dönmek hedeflerinden vazgeçin, Ortadoğu'da İslam coğrafyasında liderliğe soyunun. Avrupa sizi nasıl olsa içine almayacak, kabul etmeyecek*" biçiminde özetlenebilecek iddiası yazılı ve görsel basında günlerce işlenerek, deyim yerindeyse Türk halkının beynine kazınmak istendi. Bunun tesadüf olduğu düşünülemez. Bu olay, ABD'de Bush yönetiminin Ortadoğu'da Türkiye'ye biçtiği "ılımlı İslam" rolüyle yakından ilgilidir.

Son gelinen noktada Lübnan'da yaşananlara bakalım: İki İsrail askerinin Hizbullah tarafından kaçırılması, olayların başlangıcı gibi görülüyor. Peki, bu doğru mu? Hiç kuşkusuz İsrail açısından bu olay geçerli bir sebeptir. Çünkü İsrail'in kurucu başkanı Ben Gurion'un açıkladığı felsefe bu yöndedir. Ben Gurion, İsrail'in kuruluş yıllarında aralarında Şaron'un da bulunduğu genç askerlere diyor ki, "*Bir İsraili'nin hayatı karşılığında ödenecek bedelin çok daha ağır olduğunu bilmezlerse, biz bu topraklarda yaşayamayız.*" İsrail yıllardır bu felsefeye uygun davranıyor, bu onun politikası.

Ancak Amerika açısından, sanıyorum o iki İsrail askerinin kaçırılması sadece bir bahanedir. Tıpkı Birinci Dünya Savaşı'nın çıkmasına sebep diye söylenen Avusturya veliahdının

Sırbistan'da öldürülmesi kadar geçerli bir bahane. Amerika'nın bu noktada amacı açık: Bölge'de İsrail'i vekâlet yoluyla kendi adına savaştırıyor. Şimdi biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla bu sürece katkı koyacağız.

Hükümet yetkilileri, bu konudaki Birleşmiş Milletler kararına Meclis tezkeresiyle bazı kısıtlamalar getirildiğini savunuyorlar. Hiç kuşkusuz, bu mümkün değil. Kamuoyu aldatılmak, avutulmak isteniyor. ABD'nin Hizbullah üzerinden İran, Suriye ve bu bölgeye silah sevk ettiğine inandığı Kuzey Kore, hatta Rusya ve Çin'e verdiği gözdağı göz ardı ediliyor.

ABD'nin İslam coğrafyasındaki enerji kaynakları üzerinde kontrolünü öngören bu proje, Türkiye'nin gerçekten "ben kenarda kalayım, karışmayayım, bulaşmayayım" diyebileceği bir proje değildir. Ancak Türkiye'nin projeye ilgisi, Lübnan'a asker göndermek olayında olduğu gibi kayıtsız şartsız ABD'nin yanında yer almak da olmamalıdır. Türkiye bütün gücüyle bu projenin bu topraklarda uygulanmaması için seferber olmalıdır. Bu Türkiye için yaşamsal önemdedir.

Bakın, ABD Dışişleri Bakanlığı'na Bayan Rice'ın getirilmesi, bir tesadüf değildir, bu projeye doğrudan ilgilidir. Anımsayın, henüz Başkan Bush'un güvenlik danışmanıyken bu projeye ilgili Bayan Rice ne demişti; "*bu projeye bölgede köklü değişiklikler yapacağız, 22 ülkenin ekonomik ve coğrafi sınırlarında değişiklik gerçekleştireceğiz*" dememiş miydi? Türkiye de ekonomik ve coğrafi sınırları değişecek 22 ülkenin içinde, İran da.

Şimdi Bayan Rice Dışişleri Bakanı oldu. Lübnan'da İsrail saldırıları başlayınca da, yine hiç unutulmaması gereken bir şey söyledi; "*yeni bir Ortadoğu içi zaman geldi*" dedi. Bu sözlerin anlamı açık: Bayan Rice, "artık sınır değişikliklerini uygulayacağız" diyor. Kendisinin bu değişiklikleri gerçekleştirmek için sahnede olduğunu belirtiyor.

Bu noktada bir konuya özellikle dikkat çekmek istiyorum. Basına da yansıyor, Türkiye'nin özellikle su hazinesini içeren ve üzerinde 10 milyarlarca doları aşkın yatırım gerçekleştirdiğimiz GAP havzasını bizden kopartmanın hayalleri kuruluyor. Bu bölgeyi Türkiye'den kopmuş olarak gösteren haritalar yayınlıyor, buna ilişkin fikir egzersizleri yapıyor.

Peki, biz ne yapıyoruz? Devlet olarak, toplum olarak, üniversiteler olarak ne yapıyoruz? Kararlı kitlesel eylemler yerine, sohbet biçiminde tepki koymamız yeterli mi? Bu, bizim olayın vahametini hala kavrayamadığımızı göstermiyor mu?

Bu haritalarda ilgili bir gerçeğe daha dikkat çekmek istiyorum. 1 Mart tezkeresi öncesinde Amerikan askerlerinin konuşlanacağı, yani o tezkere kabul edilseydi Türkiye’de Türk Bayrağı yanında Amerikan Bayrağının da dalgalanacağı bölgeleri anımsayın. ABD’de kimi çevrelerde açıkça konuşulan “Türkiye’den koparılacak” bölgelerle, 1 Mart tezkeresiyle Amerikan askerlerinin konuşlandırılması için fırsat kollanan bölgeler birebir örtüşüyor.

Türkiye topraklarında henüz yapılmamış Ilısu Barajı dâhil, GAP bölgesindeki tek bir barajın dahi kalmaması, GAP’ın ABD kontrolüne alınması, yeni Ortadoğu haritasının önemli bir parçasıdır. Yeni Ortadoğu’da, bölgede en az petrol kadar önemsenen su kaynakları üzerinde Türkiye’nin kontrolü, ABD’nin yanı sıra AB’yi de rahatsız etmektedir. AB uyum belgelerinde, su için uluslararası yönetimden söz etmesi bunu kanıtlamaktadır.

Bunlar, bugünkü gibi buradaki panellerde konuşup kendi kendimizi tatmin edemeyeceğimiz, içimizi döküp rahatlayamayacağımız, Ortadoğu’nun yarımından bize, geleceğimize yansıyan kaygılardır. Bizim bu senaryoyu değiştirmemiz, ciddi bir mücadeleye girişerek kaygıları gidermemiz gerekiyor.

Olaylar birbirini izleyerek, olaylar birbirini tetikleyerek yürüyor. Bakın, Lübnan olaylarının paralelinde, Irak’ta da federatif yapı konusunda bir hareketlenme yaşanıyor. Başlangıçta federal Irak planı anayasada, vilayetlerin ittifakından oluşacak gevşek bir federatif yapı olarak düşünülüyordu. Şimdi Irak Meclisine -biz bunları kaçırıyoruz, çünkü basınıımız izlemiyor- o gevşek federasyonu gerçek federasyona dönüştürecek bir yasa tasarısı getirildi. Bir tek Sünniler itiraz ediyor buna. Ancak Mecliste bir çoğunlukları yok.

Bu noktada, şimdilik Genelkurmay itiraz etmiş olsa da, Afganistan için Türkiye’den yeniden asker istenmesinin de altını çizmek gerekir. Lübnan tezkeresinin ardından bunun NATO tarafından seslendirilmesi, Türkiye’nin bu projenin içinde Rice’ın sözleriyle “ekonomik ve coğrafi sınırlarında değişiklik yapılacak ülkeler” arasında istisna olmadığını gösteriyor. Bu koşullarda biz de bugünkü rahatımızı, bugünkü aymazlığımızı sürdürürsek, bugünkü aymaz yönetimlerin devamına imkân verirsek, gelecekte büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalabiliriz.

Ortadoğu'da hava, gerçekten “kurşun gibi ağır”. Unutmayalım, burada Bush yönetiminin Türkiye'ye biçtiği rol de, bize Atatürk'ten miras ulus-devlet iddiamızla çelişen, çatışan özellikler taşımaktadır.

Türkiye'nin etnik ve dini cemaat temelinde federatif bir yapıya dönüştürülmesi için her yol deniyor. Cumhurbaşkanı'nın vetosuyla kısmen engellenen Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı, bu konuda bir ilk adımdı. Nisan 2007'de Cumhurbaşkanı değişince ne olacak? Biz devreye girmezsek, olayları bugün olduğu gibi sadece seyretmekle yetinirsek, Türkiye'nin geleceği gerçekten de çok karanlık.

Bu ortamda, karanlıkları aydınlığa dönüştürmek için, işin edebiyatını, propagandasını bir kenara bıyıp gerçekten “büyük devlet” olmak, “büyük devlet” bilinci ve kararlılığıyla hareket etmek gerekiyor. Lübnan'a asker gönderirken AKP sözcüleri bunu yapmadılar, daha çok işin edebiyatıyla göz boyamaya çalıştılar. “Türkiye'nin, bölgesindeki gelişmelere seyirci kalamayacağını; dış politikasını kaygılı, çekingen, karışmayan, ürkek bir tavırla yürütemeyeceğini” söylediler. “Türkiye bu coğrafyadan başka yere taşınamayacağına göre, Doğu Akdeniz'e seyirci kalmaz” dediler. Ancak hemen yanı başımızdaki Kuzey Irak'ta, ABD şemsiyesi altında beslenen, palazlanan PKK'ya karşı “ABD ile karşı karşıya gelirim” kaygısıyla hiçbir şey yapmadılar. Türkiye'nin güvenliği, ulusal bütünlüğü için yaşamsal önemdeki bir olayda, ABD'den onay gelmediği için hiçbir rol alamadılar.

Şimdi burada Sayın Başbakan ve Dışişleri Bakanı'na sesleniyorum: Lübnan'da ya da bir başka yerde hangi rolü oynarsanız oynayın, Kuzey Irak'ta boynunuz bükük oturduğunuz sürece, bırakın edebiyatı, propagandayı, sizin “büyük devlet” sözünü ağzınıza dahi almaya hakkınız olamaz. (Alkışlar)

Ama biz, gerçekten büyük devlet olma konusunda gerekli her şeye sahibiz. Bunun için yapacağımız tek şey, Atatürk'ün ve arkadaşlarının, kurucu atalarımızın bu Cumhuriyeti kurduklarında izledikleri ulusal çıkara dayalı aktif dış politikasına dönebilmek, kırmızı çizgilerimiz söz konusu olduğunda titrememek, esnememek.

Atatürk ve arkadaşlarını, Kemalistliklerinden kuşku duymadığım bazı arkadaşlarımız dahi, şöyle değerlendirebiliyorlar: “Efendim, Cumhuriyet, ilk kurulduğu yıllarda çok fazla dış

politikaya bulaşmıyordu, Ortadoğu'ya bulaşmıyordu, dünya olaylarına çok fazla girmiyordu, ilgilenmiyordu" diyebiliyorlar. İkinci Dünya Savaşı'na girilmemesini de bu değerlendirmeye özdeşleştirebiliyorlar. Bu doğru bir değerlendirme değil.

Kurucu atalarımızın, dış olayları son derece ciddi bir biçimde ve etkili olarak izledikleri yadsınmaz. Haberal da açış konuşmasında "tarihi anımsayalım" derken buna dikkat çekti. Kurucu atalarımız, hem Ortadoğu'da, hem de Balkanlar'da ittifaklara öncülük yapmıştır. Birleşmiş Milletler'in o günkü versiyonu olan Milletler Cemiyeti'nde, bugün İsveç ve bazı İskandinav ülkelerinin oynamaya çalıştıkları rolü Türkiye oynamıştır. O günlerde Türkiye, komşularıyla da iyi ilişkiler içindeydi, barış planlarını Yunanistan dâhil herkese kabul ettirmişti. Atatürk'ü Nobel Barış Ödülü'ne aday gösteren, Yunanistan Devlet Başkanı Venizelos'tu.

Bugüne gelindiğinde, yapacağımız şey çok açık: En azından kendi payımıza düşen sorumluluğu üstlenebilmemiz gerekiyor. Sahaya çıkmamız gerekiyor. Eğer Atatürk ve arkadaşlarının bize miras bıraktığı kutsal emanetimizi, laik ve demokratik Cumhuriyetimizi sonsuza kadar yaşatmak, toprak bütünlüğümüzü korumak istiyorsak, bundan başka çaremiz yok. Gün, burada kendimizi rahatlatıp ondan sonra olaylara seyirci kalmak günü değildir. Hepinize saygılar efendim.

OTURUM BAŞKANI- Efendim, çok teşekkür ederim Sayın Gürkan'a.

Şimdi Sayın Eslen'i 25 dakika süreyle dinleyeceğiz.

NEJAT EŞLEN (*Emekli Tuğgeneral*)- Ben konuşmama Büyük Atatürk'ün bir sözüyle başlamak istiyorum: Büyük Atatürk, "*ben siyasi meseleleri de askeri vaziyetlerde olduğu gibi, harita üzerinde mütalaa ederim*" demişti. Yani coğrafya çok önemlidir. Siyasi meseleler, coğrafi amaçlar için coğrafya üzerinde cereyan eder. Biz de dünya meselelerini, Ortadoğu meselelerini harita üzerinde, coğrafya üzerinde analiz etmeye çalışacağız.

Soğuk Savaş dönemi jeopolitiğiyle Soğuk Savaş sonrası dönemin jeopolitiği farklıdır. Soğuk Savaş döneminde iki kutuplu bir düzen vardı, nükleer silahlar vardı, dengeler vardı, nükleer silahların getirdiği bir barış vardı. Şimdi öyle bir dünyada yaşamıyoruz, şimdi tek kutuplu bir dengesizlik var. Çin, Rusya yükselişte, ama dengeler kurulmadı. Çok kaygan, çok riskli ve çok hızlı gelişen, belirsizliklerle dolu bir dünyadayız ve çok kritik bir coğrafyada yaşıyoruz.

Yani Ortadoğu coğrafyasında yaşıyoruz. Soğuk Savaş döneminde temel mesele Rusya'nın çevrelenmesi veya Rusya'nın güneye doğru inmesiydi. Şimdi öyle değil; şimdi kaynakların ele geçirilmesi, jeopolitiğin esasını oluşturuyor.

Jeopolitik açıdan en sıkıntılı ülke Amerika'dır. Çünkü Amerika, küresel üstünlüğünü sürdürmek istiyor; ancak bu kolay değil. Brzezinski, Amerika'nın jeopolitiğini çok yönlendirdi. O diyor ki, *"Amerika için asıl armağan, jeopolitik armağan Avrasya'dır; çünkü Avrasya zenginliklerle doludur."* Yine Brzezinski'ye göre, Amerika'nın küresel üstünlüğü, Avrasya'daki nüfuzunu ne kadar süre ile ve nasıl bir ehliyetle sürdüreceğine bağlıdır. Yani bunu bir kriter olarak aklımızda tutmalıyız ve zaman zaman sormalıyız: "Amerika bunu yapabiliyor mu, yapamıyor mu?"

Tabii aslında Brzezinski, Hitler'in akıl hocası Karl Haushoffer'in, general, devlet adamı; jeopolitikçi Karl Haushoffer'in "libensraum", yaşam sahası konseptini kopyalamıştır. Karl Haushoffer'in geliştirdiği jeopolitik konseptde "libensraum", yaşam sahası esastır ve devletlerin canlı varlıklar gibi büyüdükçe genişlemesini esas alır. Yani devletlerin güvenlikleri açısından ve kaynaklara ulaşma açısından büyümeleri doğaldır. Bu anlayış nedeniyle İkinci Dünya Harbi'nde Avrupa'da 50 milyon insan ölmüştür. Brzezinski, Karl Haushoffer'in bu konseptini kopyalayarak Avrasya'ya uygulamıştır. Brzezinski'nin haritasında; Avrasya'nın yaşam sahası, Orta Asya, Ortadoğu ve Kafkasya'dan oluşur (Yansı-1 Avrasya'nın Yaşam Sahası). Dünya enerjisinin yüzde 75'i buradadır. Bu harita, Türkiye'nin yarısını da içine alıyor. Avrasya'nın yaşam sahası olarak belirtilen coğrafya dikkate alındığında, işte asıl mücadele alanı burasıdır. Bir başka jeopolitikçinin çizdiği, kavga ve çatışmalar alanı da buradadır (Yansı-2 Öncelikli Çatışma Alanı). Amerika, burada Afganistan'a girdi, Irak'a girdi, İran'a girecek, girmeye çalışacak, vurmaya çalışacak. Bütün dövüş burada, bizim coğrafyamızda. Söz konusu haritayı dikkate aldığımızda, yine bizim coğrafyamızı ikiye bölmektedir.

Amerika'nın Merkezi Komutanlığı (CENTCOM), bu coğrafyayla örtüşen bir sorumluluk sahasına sahiptir (Yansı-3 Centcom'un Sorumluluk Sahası). Niçin? Çünkü burayı kontrol etmek için kurulmuş bir güçtür. Sadece bu da yeterli değil, enerji güzergâhlarının kontrolü de çok önemlidir. Büyük Ortadoğu Projesi'nin Kuzey Afrika'yı alacak şekilde genişlemesi, Akdeniz'in ticaret yolunun kontrolüyle ilgilidir. Dünya ticaretinin yüzde 95'i denizlerden yapılmaktadır. Petrol tankerleri Avrupa'ya ve Amerika'ya Akdeniz'den gitmektedir. Onun

için, Afrika'nın kuzeyinin de bu coğrafyaya dâhil edilmesi gerekir (Yansı-4 Avrasya'nın Yaşam Sahası ve Genişletilmiş Ortadoğu). Coğrafya genişledikçe, Amerika'nın da işi zorlaşmaktadır.

Amerika'nın stratejik ortağı İsrail bölgede çok önemlidir. Bir İtalyan'ın çizdiği İsrail'in Jeostratejik İlgil ve Etki Alanı haritası (Yansı-5) İsrail'in bölgedeki önemini ortaya koymaktadır. İsrail'den çıkan, Lübnan'a, oradan Suriye'ye ve Irak'ın kuzeyinde Kürt devletinin kurulduğu yere giren ve Anadolu'nun doğusuna girerek, GAP bölgesi ile Bakû-Tiflis-Ceyhan Boru hattını da içine alan, Güney Kafkasya'dan Ortadoğu'ya doğru uzanacak bir yay çizildiğinde İsrail'in jeostratejik ilgil ve etki alanı ortaya çıkmaktadır. İsrail'in Lübnan'a niye girdiğini anlamak için bu haritayı anlamak lazımdır.

Amerika'nın jeopolitik hedeflerine ulaşabilmesi için altyapı oluşturan, bu jeopolitik ihtiyacı karşılayan Huntington'dur. Huntington, sipariş üzerine ünlü makalesini yazmıştır. "Medeniyetler Çatışması" jeopolitik bir ihtiyaçtır. Bu makalede amaç, komünizm yerine bir ideolojik düşman üretmek ve böylece İslam'ı düşmanlaştırarak onun enerji kaynaklarını ele geçirmektir. Bakın bu ideolojik çatışma içerisinde, aslında bu kültür savaşı değildir; dinler çatışmasıdır. Çünkü dinler ideolojiktir, İslam bir ideolojidir; Bush İslam'a "faşizm" diyor, bunu kullanıyor. Bu dinler savaşının altında da alt kültürler, mezhepler çatıştırılıyor, Sünni-Şii çatışması. Yani Amerika'nın küresel üstünlüğünü sürdürebilmesi, medeniyetler çatışmasına dayandırılıyor. Bu doğal bir şey değil, bu kurgulanmış bir şeydir.

Bir Amerikalının çizdiği bir karikatür harita var (Yansı-6 ABD'li Dünyayı ve Ortadoğu'yu Nasıl Görüyor?). Bu karikatür harita, dünyanın çeşitli yerlerini değişik şekilde ifade ediyor. Ama Ortadoğu'yu tanımlarken, "savaş ve petrol" diyor karikatürlerde bile. Doğru bu. Yani Ortadoğu Savaşı enerji içindir. 11 Eylül olayından sonra Başkan Bush, "21. Yüzyılın tarihini biz yazacağız" dedi. Başkan George W. Bush, Yansı-7'de görüldüğü gibi, Amerikalı generalleri yanına almış, tarihini yazacağı dünyaya bakıyor. Dürbünün kapakları kapalı, kapkaranlık bir dünyaya bakıyor.

Amerika bir de strateji yapmış, adı stratejiye benzer bir şey. Orada diyor ki, "tehlikeli bir plan, plansızlıktan daha iyidir." Amerikan mentalitesi bu. Bush "Haçlı seferini başlattık" dedi; yanlışlıkla doğruyu söyledi. Bu savaş, İslam'a açılmış bir savaş; çünkü kontrol edilmesi istenen enerji, İslam'ın enerjisidir. Bush "Bizimle beraber olmayan, bizim karşımızdadır"

demıştır. Bu da medeniyetler çatışmasını körükleyen bir ifadedir. Aslında İslam'ı kötüleştirmek istiyor, düşmanlaştırmak istiyor. Yani İslam'ın Endonezya'dan Moritanya'ya kadar uzantısını, yani Büyük Ortadoğu'yu tarif ediyor burada; Başkan Bush, düşmanlaştırmak istediği coğrafyayı tarif ediyor.

Bir de bir hanım var Amerikalı, Condeleezza Rice, tuhaf hobileri var, harita değiştirme hobisi, yeni sınırlar çizme hobisi. Başkan Bush'tan önce Clinton vardı, onun hobileri başkaydı, Monica falandı, dünya barış içerisindeydi. Belki bu hanımın da hobilerini değiştirmesi lazım. Yeni yüzyıl jeopolitiği içinde yeni yeni kavramlar türedi. Bakın, yeni Roma İmparatorluğu, Pax Americana, yeni Amerikan yüzyılı, tarihin sonu, medeniyetler çatışması... (Yansı-8). Ben kavramları böyle üst üste yazdım; tabii bunların hepsini açıklamamız lazım, ama zaman yok. Bu listede en yukarıda “yeni dünya düzeni”, ben bunu tesadüfen yazdım, en altta “kaos.” Yenidünya düzeni, bir kaostur, bu kaosun kimi nereye götüreceği belli değildir.

Genişletilmiş Ortadoğu Projesi için kitaplar yazıldı, makaleler yazıldı, milyonlarca dipnot yazıldı. Aslında çok basit: Bu proje enerji kaynaklarının, güzergâhlarının, su kaynaklarının ele geçirilmesi projesidir. Büyük Ortadoğu Projesi ve bölgenin pazara dönüştürülmesi, İsrail merkezli bir Ortadoğu kurulması projesidir. Yani bunu böyle formüle ederiz, kitap falan yazmaya gerek yok, mesele bu kadar açıktır. Amerika'nın küresel üstünlüğünü sürdürmesi, öncelikle Ortadoğu'nun şekillendirilmesine bağlı; çünkü petrolün yüzde 65'i, doğalgazın yüzde 40'ı orada ve Çin'in ve Rusya'nın yükselişinin dizginlenmesine bağlı, bütün gayretler bu amaçlar içindir. Bu amaçla ABD'nin uyguladığı yöntemler var; önleyici darbeler, Irak'a yaptığı gibi, renkli devrimlerle rejim değişiklikleri, NGO'lar (Sivil Toplum Örgütleri) aracılığı gerçekleştirilenler, medeniyetleri çatıştırmak, yani İslam'ı düşmanlaştırmak.

Bizim bildiğimiz Ortadoğu, klasik Ortadoğu. Genişletilmiş Ortadoğu, bakın Türkiye içerisinde (Yansı-9 Genişletilmiş Ortadoğu). Genişletilmiş Ortadoğu coğrafyasının temel özellikleri vardır:

- Cetvelle çizilmiş suni devletler.
- Zengin enerji kaynakları.
- Su kaynaklarındaki yetersizlikler.
- Demografik baskılar, nüfus artışı (demografik zamanlı bomba), şehirleşme ve göçler.
- Ekonomik büyüme, gelir dağılımı sorunları.
- Demokratik ve sosyal haklar sorunları.

- Devlet yönetiminde sorunlar, çağ dışı rejimler, yönetimde meşruiyet sorunları.
- Radikal İslam'ın ve milliyetçiliğin Batı'ya meydan okumaları, radikal gruplar.
- Mezhep çekişmeleri (şii-sünni), etnik sorunlar.
- Filistin sorunu, Arap-İsrail gerginliği.
- Politik belirsizlikler.
- ABD'ye güvensizlik.
- Demokrasi geliştikçe Batı karşıtlığının da gelişmesi.

Ben Genişletilmiş Ortadoğu haritasını ilk gördüğümde dedim ki, Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olamaz; çünkü Batı bizi Büyük Ortadoğu içerisinde görüyor, Avrupa'da görmüyor veya tamamını görmüyor. Belirtildiği gibi bu coğrafyanın bazı özellikleri var. Örneğin suni devletler var; Osmanlı'dan sonra kurulmuş suni devletler. Enerji kaynaklarının zenginliği, su kaynaklarının yetersizliği, demokratik baskılar, burada eğitim sorunları var, zenginlikler doğru dürüst paylaşılmıyor, bölgede birçok problem var. Ama Amerika için en önemlisi bölgenin giderek artan nüfusu. İsrail'in nüfus yükseliş trendi en düşük, en alttaki grafikte görülmektedir (Yansı-10 Demografik Yapı). Kırmızı en büyük çizgide Arap ülkelerinin, Kuzey Afrika ülkelerinin nüfus yükseliş trendini de görüyoruz. Onun yanında, Ortadoğu'daki Arapların nüfusunun artış trendini ve İran'ın nüfus artış trendini görüyoruz. Bu, Amerikalıları korkutuyor, İsrail'i korkutuyor ve bu artan nüfus, Amerika stratejistleri tarafından demografik saatli bomba olarak tanımlanıyor ve bu mevcut artan nüfus, giderek Amerika ve İsrail'den nefret ediyor. Amerika ve İsrail de bu nefretten istifade ederek kaynakları kontrol etmek istiyor.

Küresel jeopolitikte enerjinin ve suyun çok önemli bir yeri var. 21. Yüzyılda jeopolitiğin iki tane önemli unsuru var: Biri enerji, biri de su. Enerjide petrol, doğalgaz ve kömür kullanılan enerji türleridir. Günümüzde en fazla petrol, sonra kömür, sonra doğalgaz kullanılıyor (Yansı-11 Enerji Çeşitlerinin Toplam Tüketime Oranı). Trendler içinde petrol ihtiyacı artarak devam edecek, doğalgaz kömürün üzerine çıkacak, doğalgazın önemi artacak (Yansı-12 Enerji Talebinde Eğilimler). Bölgede yükselen Çin'in ve Hindistan'ın petrole olan ihtiyacı artmaktadır. Sektör olarak da ulaştırma sektörü öne çıkıyor. Petrole olan ihtiyaç devamlı artıyor (Yansı-13 Petrol Talebinde Eğilimler). Petrol nerede; petrol Ortadoğu'da, rezervlerin çoğu Ortadoğu'da, bizim konuştuğumuz bölgede, o coğrafyada. Suudi Arabistan, dünyanın en zengin rezervlerine sahip. İkincisi Kanada, üçüncüsü İran, Irak dördüncü, Kuveyt beşinci (Yansı-14 Petrol Kaynaklarının Coğrafi Dağılımı); Kanada hariç bunların hepsi Ortadoğu

ülkesi. Doğalgaz; Katar'da ve İran'da. İran küresel rezervlerin yüzde 15'ine, Katar yüzde 14'üne, Rusya yüzde 27'sine sahip (Yansı-15 Doğal Gaz Rezervlerinin Dağılımı). Rusya ile İran anlaşırse Avrupa'ya karşı, doğalgaz tekeli kurabilir, jeopolitik avantaj sağlar. Doğalgazda İran dünya ikincisi, Katar dünya üçüncüsü. Doğalgazın yüzde 40'ı Ortadoğu'da.

Bir de enerjinin geçtiği darboğazlar var (Yansı-16 Petrol Akışında Dar Boğazlar), buraların kontrol edilmesi lazım. Yani Hürmüz Boğazı, Kızıldeniz'e giriş, Süveyş Kanalı, bu mücadelenin içerisinde bunlar da var.

Çin tabii çok önemli. Yükselen güç Çin'in; 10 yıldır ekonomisi her yıl yüzde 10 büyüyor. Amerika'nın bunu dizginlemesi lazım. Amerika'nın küresel üstünlüğünü sürdürmesi, enerjiyi kontrol etmesine bağlı. Çin'in yükselişini sürdürmesi, enerjiyi kontrol etmesine bağlı. İşte bu mücadele, Ortadoğu ve Orta Asya'da bunun için cereyan ediyor. İran'da aslında Amerika ile Çin arasında bir mücadele var. Enerji nerede varsa, Çin'i de orada görüyoruz (Yansı-17 Çin'in Enerji Hamleleri). Türkiye de değişiyor, ben iki gündür Orduevi'nde kalıyorum; evvelden hep Amerikalı subaylar görürdüm, iki gündür onlarca Çinli subay var Orduevi'nde. Dünya değişiyor.

Amerika, önce Afganistan'a girdi. Niye girdi? Çin'i çevrelemek için; Orta Asya ve Hazar havzası enerjisini Hint Okyanusu'na indirmek için (Yansı-18 Afganistan'ın Jeopolitik Önemi). Bunu hâlâ yapamadı, 2001'den beri yapamadı.

Irak; Irak zengin bir ülke, kuzeyde 50 milyar varil, Kürdistan bölgesinde 50 milyar varil enerji var, dünya petrolünün yüzde 4'ü orada (Yansı-19 Irak'ın Petrol Rezervleri). Irak bölünüyor, bu enerji nedeniyle bölünüyor (Yansı-20 Irak'ın Geleceği). Enerji paylaşımı, bu bölünmede önemli bir rol oynuyor.

İran, nükleer program geliştirdiği için hedef değil, küresel enerji dengeleri nedeniyle bir hedef. Çin-Amerikan güç mücadelesinde Çin de bir hedef; Körfez bölgesindeki enerjinin güvenliği için bir hedef. Nükleer silah bu ilişkilerle olduğu için önemli, asıl mesele enerjiyle ilgili. Amerika'da tartışılan konulardan biri bu, İran'a nükleer darbe, bu mümkün, bu bir opsiyon en azından. İsrail Lübnan'a niye girdi? İran-Amerikan savaşı Lübnan'da başladı. Buradaki işaretler, Amerika'nın da İran'a müdahalesinin yakınlaştığını gösteriyor. Niçin? İsrail üzerinden Amerika, Hizbullah'ın yeteneklerini test etmek ve elimine etmek istedi.

Lübnan'ı şekillendirmek istedi. Lübnan'a girince, zaten Suriye'yi şekillendirmek kolay ve tabii Büyük İsrail projesi gündemde.

Şimdi biz asker gönderiyoruz, ama İsrail Lübnan'ı şekillendirirse, Suriye'ye girer. Suriye'ye girerse, Türkiye'yle komşu olur. Amerika, Irak'ın kuzeyinde bize komşu oldu zaten, bizim komşularımız değişiyor. “Biz Ortadoğu'ya medeniyet getireceğiz, demokratik değer getireceğiz” diyenlerin getirdiği ölüm ve vahşet oldu (Yansı-21 Ortadoğu'ya Getirilen Çağdaş Değerler).

Bizim zaman zaman sorgulamamız lazım, Amerika başarılı olabiliyor mu? Bunun iki tane kriteri var: ABD enerji kaynaklarını kontrol edebiliyor mu? Çin ve Rusya'nın yükselişini dizginleyebiliyor mu? Buna göre kendimiz bir değerlendirme yapabiliriz.

Türkiye'nin bölgede jeopolitik önemi artıyor. Dünya adası, yani Avrupa, Asya, Afrika'nın merkezinde olan Türkiye'nin soğuk savaş döneminde de büyük jeopolitik önemi vardı; artık daha önemliyiz biz. Çünkü sözünü ettiğimiz tanımlanan yaşam sahasının hem içinde yer alıyoruz, hem içine giriş sağlıyoruz, enerji köprüsü oluşturuyoruz (Yansı-22 Enerji Köprüsü Türkiye-Petrol Boru Hatları). Laik, demokratik bir yapımız var ve Silahlı Kuvvetlerimiz, genç ve dinamik nüfusumuz, Orta Doğu'nun su kaynaklarına sahip olmamız, Orta Doğu'daki dengeleri değiştirme yeteneği nedenleriyle önemliyiz.

Avrasya'da iki önemli ülke var: Biri Hindistan, biri Türkiye. Hindistan, Uzakdoğu'daki dengeleri değiştirme yeteneğine sahip. Türkiye, Ortadoğu'daki ve Avrasya'daki dengeleri değiştirme yeteneğine sahip, ama biz bu yeteneğimizi bilmiyoruz ve kullanamıyoruz, zaten kullandırtmıyorlar. Tabii Türkiye'de enerji köprüsü oluşuyor. Türkiye'den geçen doğal boru hatları artacak, doğudan batıya, kuzeyden güneye, doğalgaz hatları (Yansı-23 Enerji Köprüsü Türkiye- Gaz Boru Hatları), Türkiye'nin jeopolitiğinin öneminin artmasının bir diğer nedenini oluşturuyor.

Bu gelişmeler içerisinde, 21. Yüzyıl jeopolitiği içerisinde Türk-Amerikan ilişkileri Türkiye'nin geleceği açısından çok önem kazanıyor. Soğuk Savaş döneminde Amerikan çıkarları ve vizyonu NATO'yu içine alıyordu. NATO, Amerika'nın büyük stratejisinin askeri ayağıydı. Türkiye'nin güvenliği ve çıkarları bunun içerisine oturuyordu (Yansı-24 Türk-ABD İlişkileri Soğuk Savaş Dönemi). Artık öyle değil, şimdi Amerika'nın vizyonu, enerji

kaynaklarıyla, güzergâhlarıyla, bunları kontrol etmekle ilgili. Bizim böyle bir gayretimiz yok; bizim vizyonumuz farklı. Bizim öncelikli vizyonumuz güvenliğimiz ile ilgilidir. Türk-ABD ilişkilerinde Soğuk Savaş sonrası dönemi gösteren Yansı 25'deki büyük daire Amerikan çıkarlarını ve vizyonunu, küçük daire bizim çıkarlarımızı ve vizyonumuzu gösteriyor. Gerçek durum da budur. Condoleezza Rice'ın Stratejik Vizyon Belgesi bir dayatmadır, Büyük Ortadoğu Projesi'nin dayatmasıdır. Biz Amerika ile işbirliğini ara kesitte yapabiliriz (Yansı-25). Ara kesiti tanımlamamız lazım. Yani sağlıklı bir Türk-Amerikan ilişkisi için, bu ara kesitin iyi tanımlanması lazım, bu yapılmadı. Amerika'nın akıllı olması lazım; artık yanına alamadığı durumlarda bizi karşısına almama akıllılığını göstermesi lazım. Çünkü Türkiye'de Avrasyacılık güçleniyor, duygusal tepki olarak veya jeopolitik bir realite olarak geliyor.

Sorular var, "Türkiye bu Büyük Ortadoğu Projesi içerisinde nedir; kilit ülke midir, cephe ülke midir, model ülke midir?" Tabii model ılımlı İslam, yani yeni Osmanlılık konsepti. O zaman Amerikan vizyonu ile bazıları örtüşüyor. Büyük Ortadoğu vizyonu ile yeni Osmanlılığı oturtuyorlar, örtüşüyorlar. Bu Türkiye'nin çıkarlarıyla örtüşmüyor, bu Türkiye'deki bazıların vizyonlarıyla örtüşüyor. Biz Amerika'yla stratejik ortak mıyız? Vizyonları farklı olanların stratejik ortaklığı olmaz. Bence hedef ülkeyiz. Niye hedef ülkeyiz, onun nedenlerini sayacağım. Enerjiyi anlattım. Bunun yanında küresel ısınma içerisinde etkilenecek bölgeler vardır. (Yansı-26 Küresel Isınmanın Etkileri). Enerji zengini bölgeler, küresel ısınmadan en fazla etkilenen bölgeler, yani Allah'ın kurduğu denge midir, nedir? Enerji nereden çıkıyorsa, gökte sera gazı oluyor, küresel ısınmaya neden oluyor, buraları yakıyor. Tabii buralarda suyun önemi artıyor. Princeton Üniversitesi'nin çok yeni bir çalışmasına göre dünyada susuzluk veya kötü su kullanma nedeniyle dakikada 7 kişi ölüyor. Yansı 27'de en alttaki haritada, 2025 yılında susuzluktan yanacak bölgeleri gösterilmektedir (Yansı-27 Su Savaşları Başladı Galiba). Bu bölgelere Türkiye de dâhildir. Türkiye Ortadoğu'nun su kaynaklarına sahip. Nerede bu kaynaklar; Anadolu'nun doğusunda (Yansı-28 Ortadoğu'nun Su Kaynakları). Bakû-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı da buradan geçiyor, aynı bölgede (Yansı-29 Bakû-Tiflis-Ceyhan). Sözde Kürtçe konuşulan bölge, sözde büyük Kürdistan da aynı bölgededir. Avrupa'nın haritası Türkiye'yi ikiye bölüyor (Yansı-30 AB ve Bölünük Türkiye). Yanlışlıkla mı bölmüşler bunu acaba? Türkiye'nin yarısını unutmuşlar. ABD'ye yeni bir Ortadoğu lazım. Bunun için "Fantezi olsun diye Amerika'da haritalar çiziyorlar." Aslında bu çok akıllıca bir harita (Yansı-31 Yeni Bir Ortadoğu Lazım). Türkiye'yi bölerken, Türkiye'nin Azerbaycan'la irtibatını kesiyor, Türk dünyasıyla irtibatını kesiyor ve aptalca çizilmiş bir fantezi değil bu. Tabii komplo teorileri üretebiliriz, Türkiye hedef ülke mi, kimlerin hedefi? Batılılar "Su

savaşı başladı” diyorlar, başladıysa biz kimle savaşıyoruz? Acaba PKK savaşı, bir su savaşı mı?

Türkiye'nin öncelikli güvenlik bölgesiyle ilgili haritayı ben, bütün bu çizgilerden bağımsız olarak üç sene önce çizdim (Yansı-32 Türkiye'nin Öncelikli Güvenlik Bölgesi: Anadolu'nun Doğusu). Görüldüğü gibi aynı çizgi çıkıyor ortaya; Brzezinski'nin haritasındaki çizgi. Bizim burada dikkatli olmamız lazım, öncelikle buranın (Anadolu'nun doğusu) güvenliğini sağlamamız lazım.

Türkiye ne yapmalı? Bir defa Anadolu'nun doğusunun güvenliğini garanti etmemiz lazım. Yani bunu anlatmak lazım, belki onun için bir saat konuşmam lazım. Türkiye, bu medeniyetler çatışmasının ve “Yeni Dünya” savaşının dışında kalmalı; çünkü 11 Eylül’de yeni bir dünya savaşı başladı. Türkiye, Ortadoğu kaosundan uzak durmalı, oradan bize pay falan vermezler. Kimse “Türkiye büyüktür” diye “oraya buraya gidelim” dememeli, orada bize pay yok. Bizim çıkarlarımız başka yerde, bizim çıkarlarımız Güney Kafkasya’da, Azerbaycan’da, Orta Asya’da. Türk Silahlı Kuvvetleri, tabii bu Genişletilmiş Ortadoğu Projesi’nin aracı olmamalı, bu da bir âdet haline gelmemeli. “İngiliz askerleri öldü diye Türk askeri Afganistan’a gitsin” diyorlar, olmaz öyle şey. Türkiye, Avrupa Birliği’nden toprak bütünlüğüne saygılı olduğunu deklere etmesini talep etmeli. Eğer Avrupa Birliği yetkilileri, “biz Türkiye'nin toprak bütünlüğüne saygılıyız” demiyorlarsa, ilişkileri gözden geçirmeliyiz. Bir de o çizdiğim daireler var ya Türk-Amerikan ilişkilerinde, bunu Amerikalılara güzelce anlatmalı ve demeli ki, “arkadaşlar; bizim işbirliği sahamız daraldı, biz burada işbirliği yaparız.”

Son söz:

“Kendilerine bir ulusun talihi emanet edilenler, ulusun güç ve kudretini yalnız ve ancak yine ulusun gerçek ve ulaşılabilir yararları yolunda kullanmaktan sorumlu olduklarını bir an bile hatırlarından çıkarmamalıdır”.

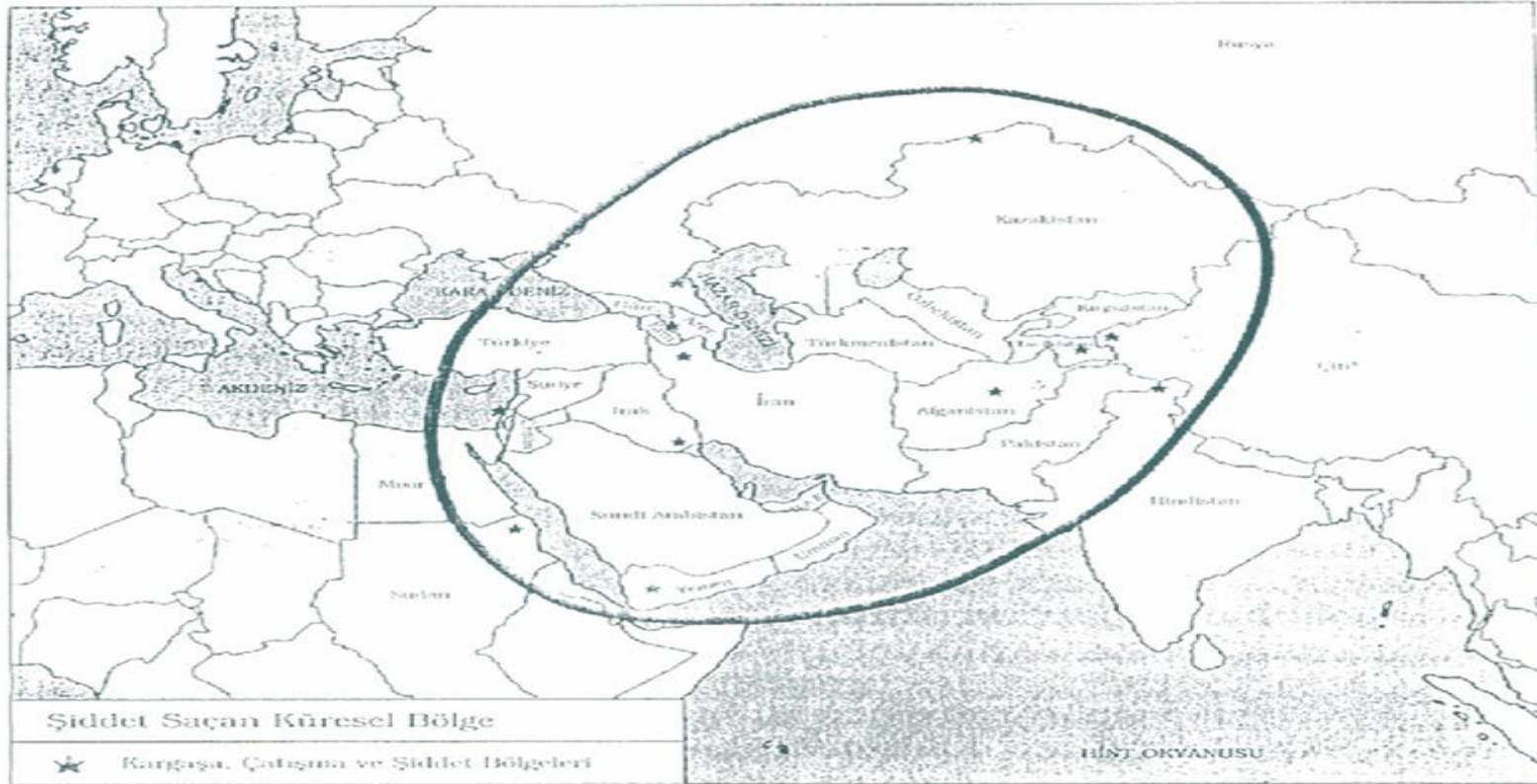
Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Teşekkür ederim.

■ Yanıt 1

AVRASYA'NIN YAŞAM SAHASI

Harita 10

■ Yanısı 2

ÖNCELİKLİ ÇATIŞMA ALANI

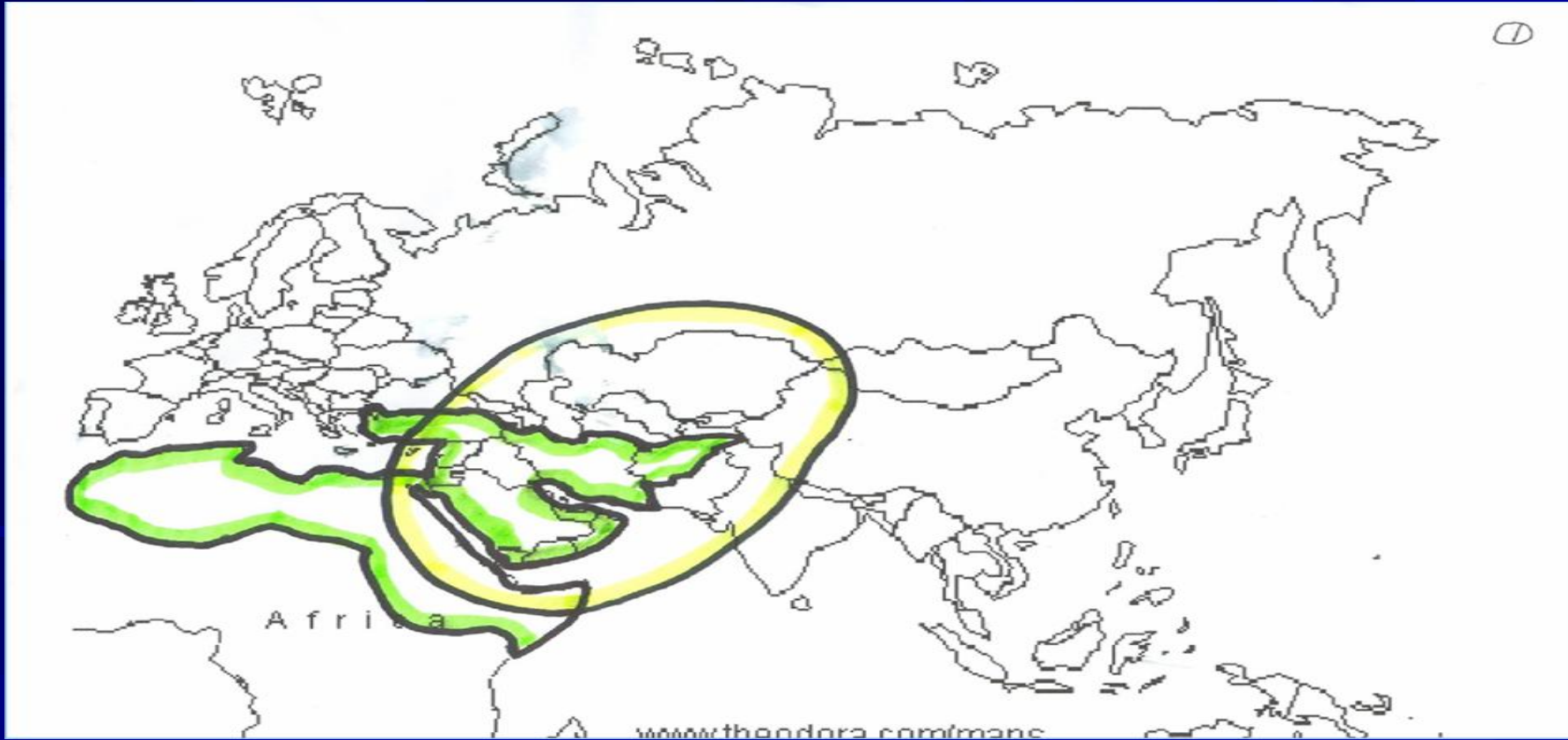
■ Yanı 3

CENTCOM'UN SORUMLULUK SAHASI

■ Yanıt 4

AVRASYA'NIN YAŞAM SAHASI VE GENİŞLETİLMİŞ ORTADOĞU

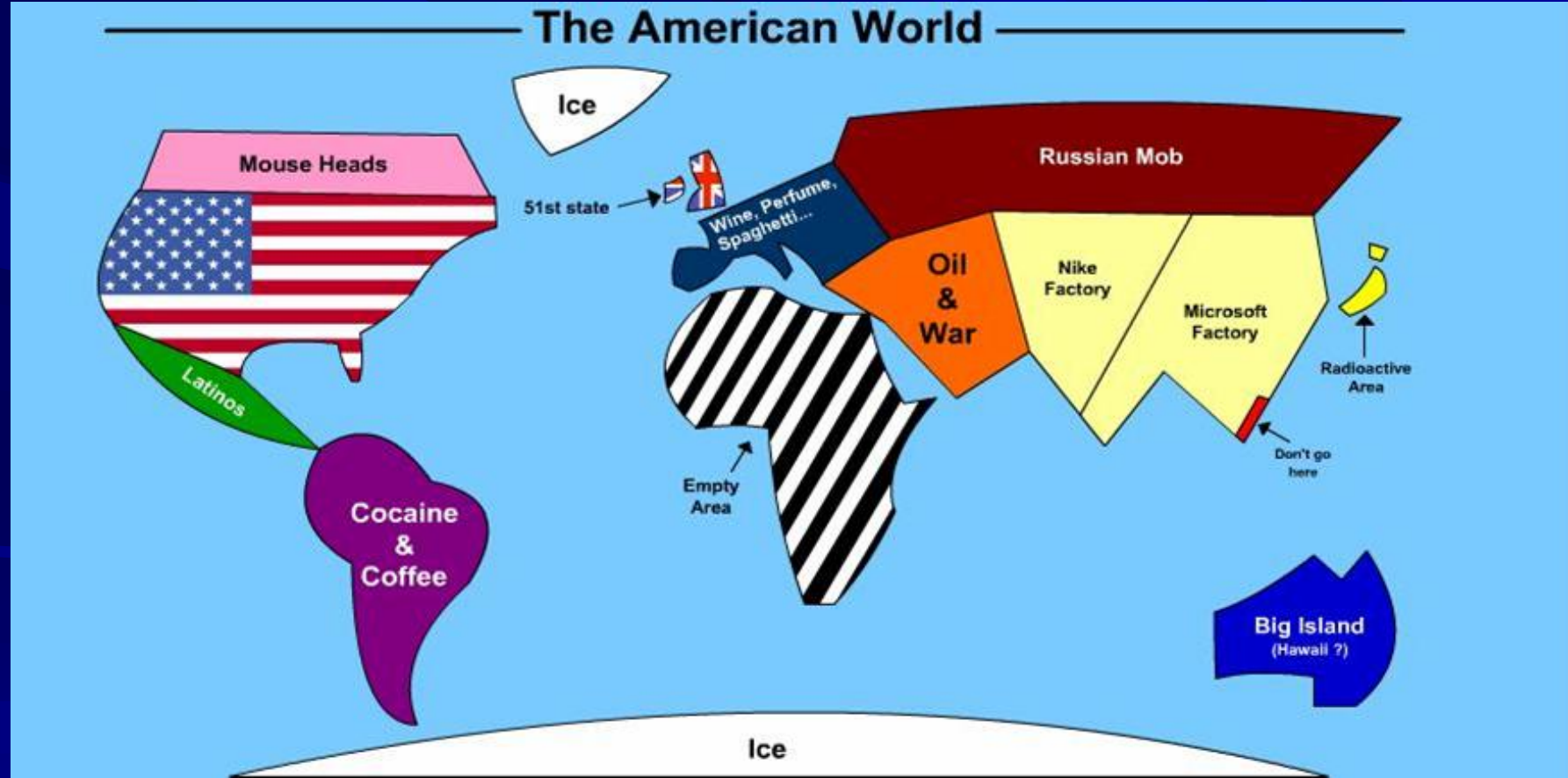

■ Yanst 5

İSRAİL'İN JEOSTRATEJİK İLGI VE ETKİ ALANI

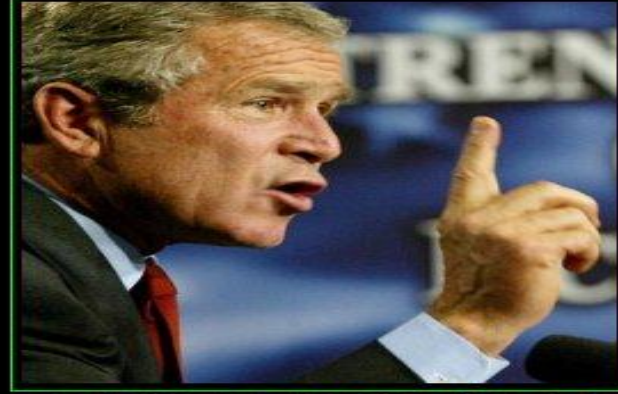
ABD'Lİ DÜNYAYI VE ORTADOĞU'YU NASIL GÖRÜYOR?

■ Yanst 7

YİRMİ BİRİNCİ YÜZYILIN TARİHİNİ YAZACAĞIZ.

George
W.BUSH

STRATEGERY

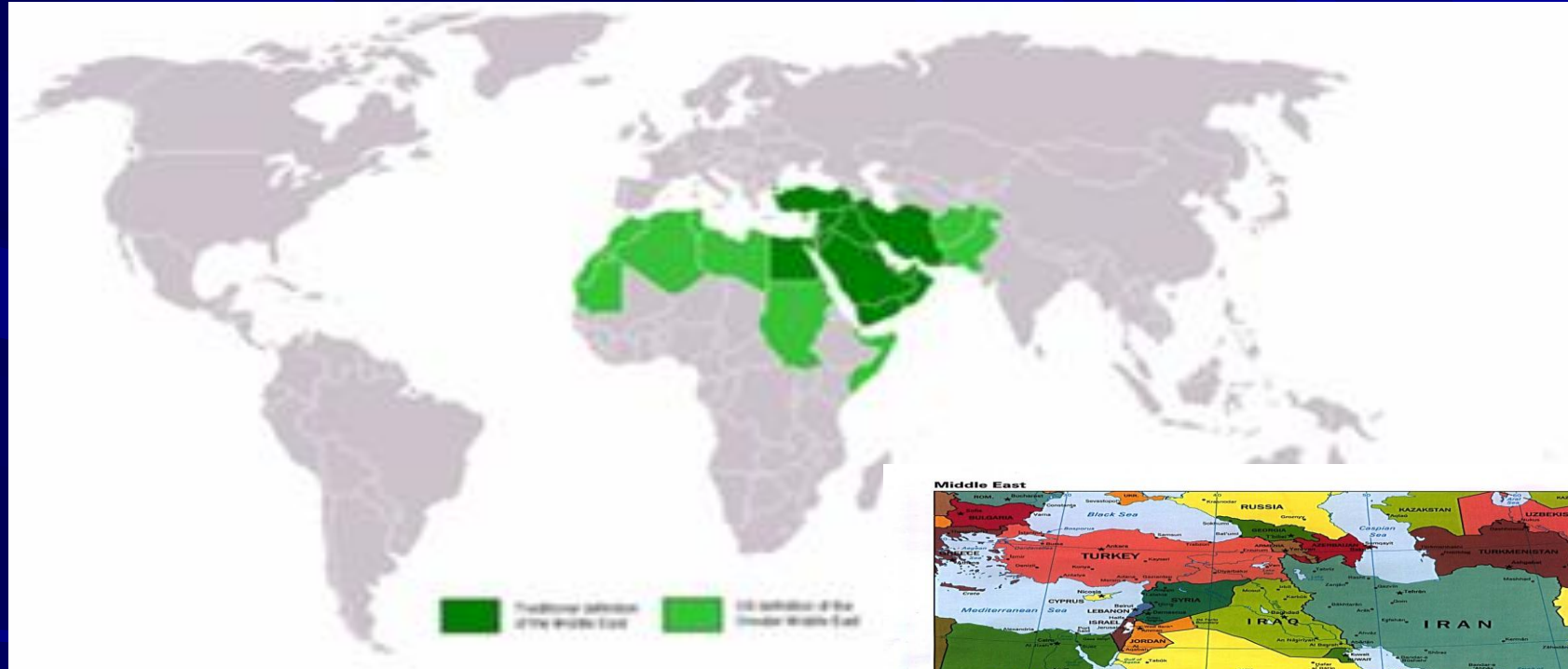
A DANGEROUS PLAN IS
BETTER THAN NO PLAN

YENİ YÜZYILIN JEOPOLİTİK KAVRAMLARI

- **YENİ DÜNYA DÜZENİ**
- YENİ ROMA İMPARATORLUĞU
- PAX AMERICANA
- YENİ ABD YÜZYILI
- TARİHİN SONU
- MEDENİYETLER ÇATIŞMASI
- MEDENİYETLER UZLAŞMASI (?)
- YENİ LIBERALİZM
- KÜRESEL ENERJİ GÜVENLİĞİ
- AVRASYA
- KÜRESEL TERÖR
- TERÖRLE KÜRESEL SAVAŞ
- DÖRDÜNCÜ DÜNYA SAVAŞI
- ASİMETRİK SAVAŞ
- DÖRDÜNCÜ NESİL SAVAŞ
- RENKLİ DEVRİMLER
- NECON, WASP, EVANJELİK HİRİSTİYAN, MEHDİ-MESİH, ARMEGEDON SAVAŞLARI
- RADİKAL İSLAM, İLİMLİ İSLAM
- İSLAMO-FAŞİZM, MİLİTAN CİHADİZM
- BÜYÜK ORTADOĞU PROJESİ, GENİŞLETİLMİŞ ORTADOĞU VE KUZEY AFRİKA PROJESİ
- BÜYÜK İSRAİL PROJESİ
- **KAOS**

GENİŞLETİLMİŞ ORTADOĞU

DEMOGRAFİK YAPI (ORTADOĞU'NUN SAATLİ BOMBASI)

Geopolitics and Energy in the Middle East

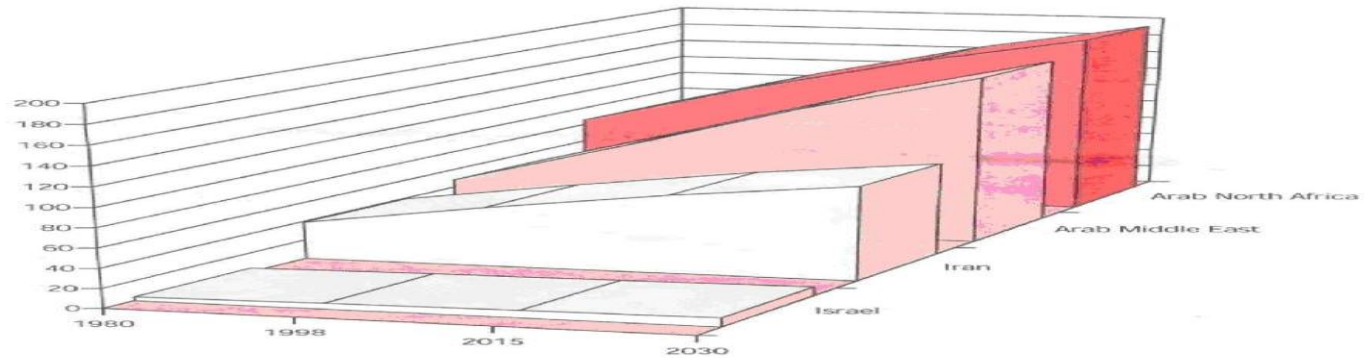
10/11/00

Page

23

Figure III.3

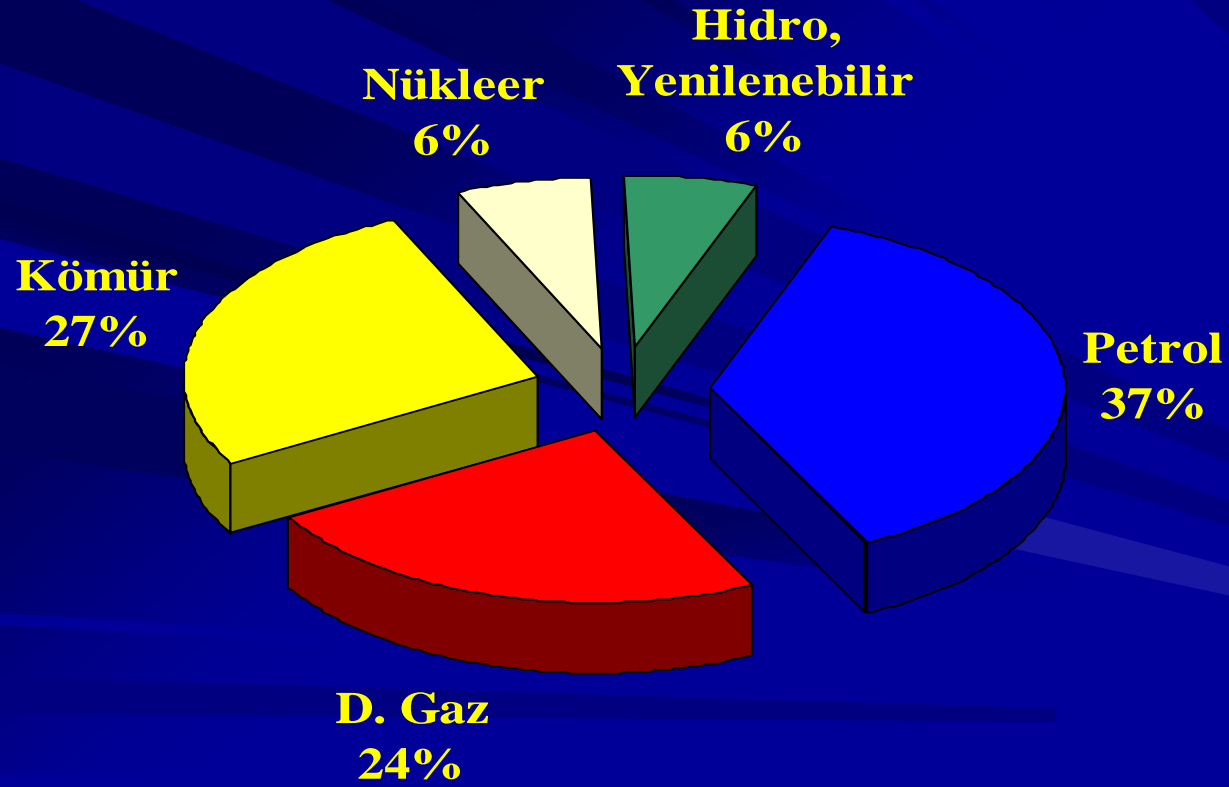
The Population Time Bomb: Demographics of the Middle East: 1990-2030:
(Johns Hopkins/World Bank Estimate in Millions)

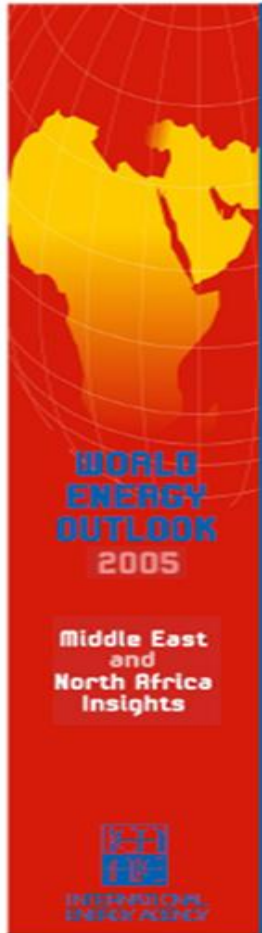
Adapted by Anthony H. Cordesman from World Bank data base for World Development Indicators, 2000.

Copyright Anthony H. Cordesman, all rights reserved

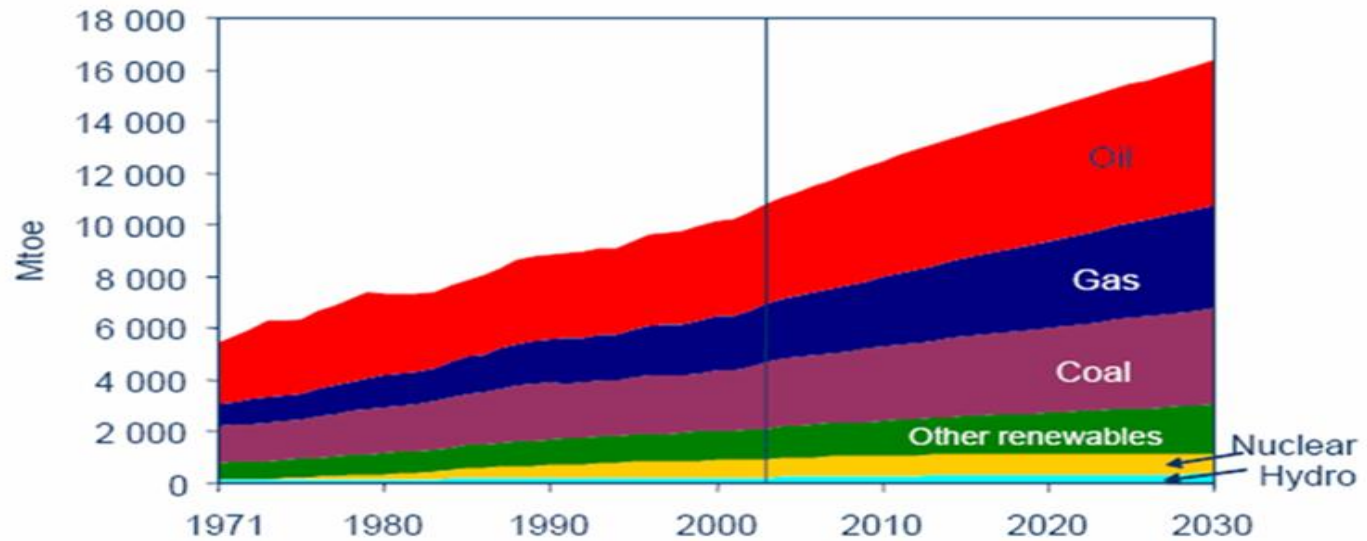
ENERJİ ÇEŞİTLERİNİN TOPLAM TÜKETİME ORANI

ENERJİ TALEBİNDE EĞİLİMLER

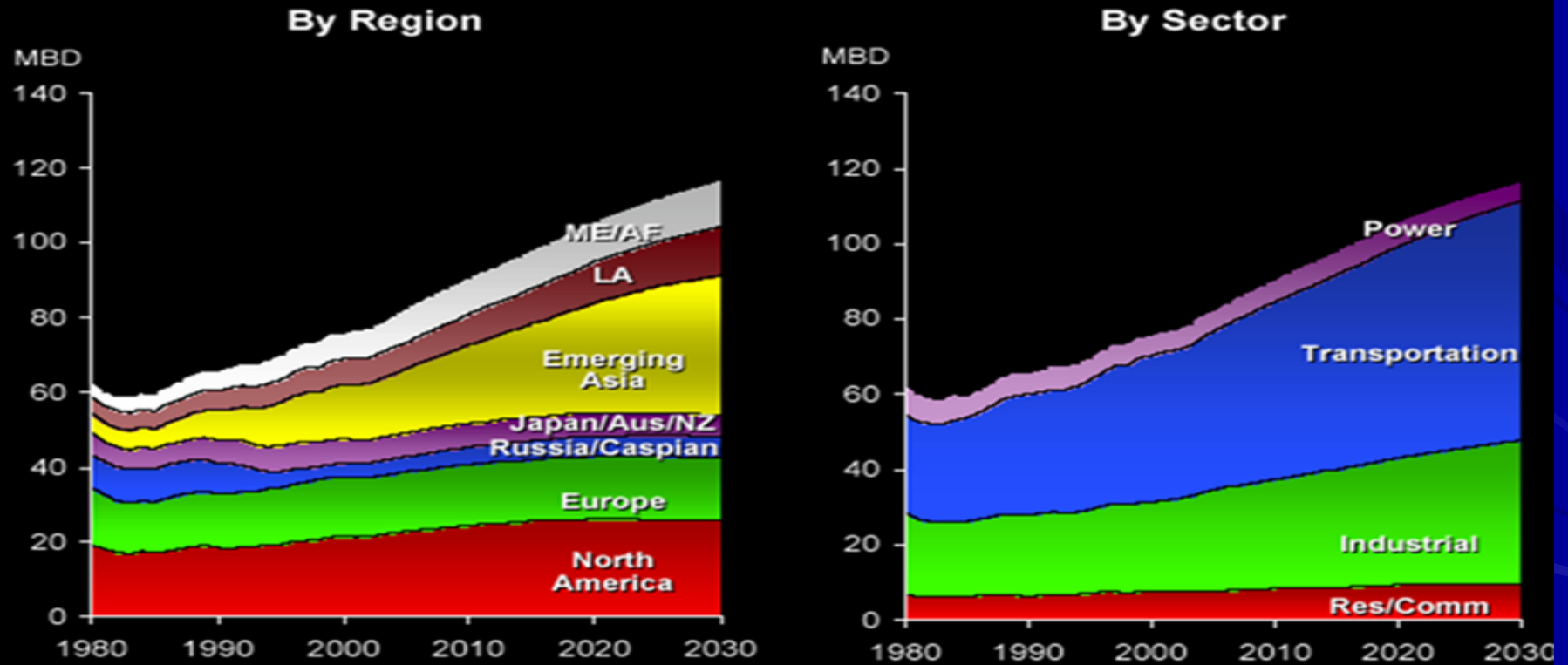
World Primary Energy Demand

Oil and gas together account for more than 60% of the growth in energy demand between now and 2030 in the Reference Scenario

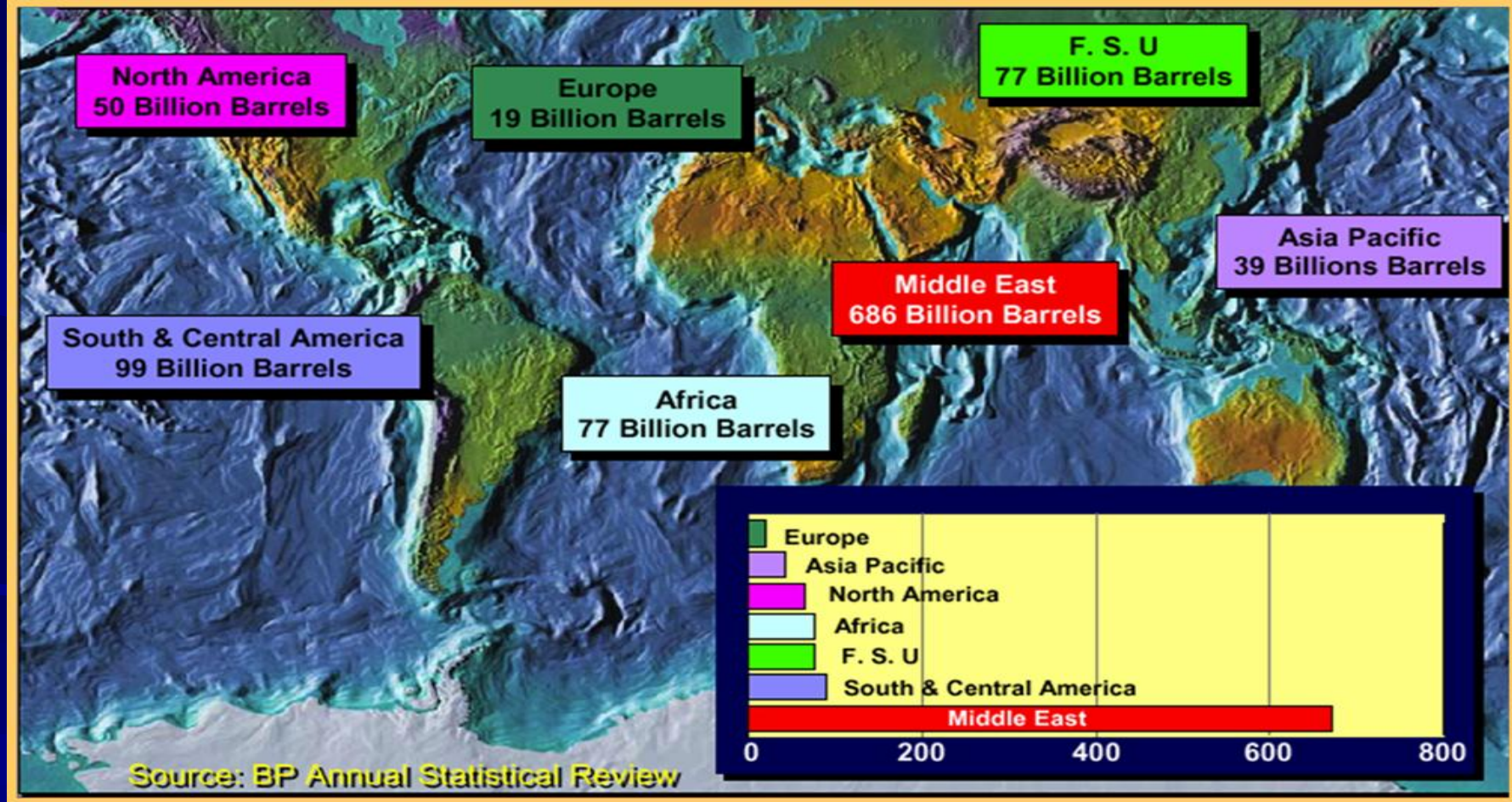
PETROL TALEBİNDE EĞİLİMLER

World Oil Demand

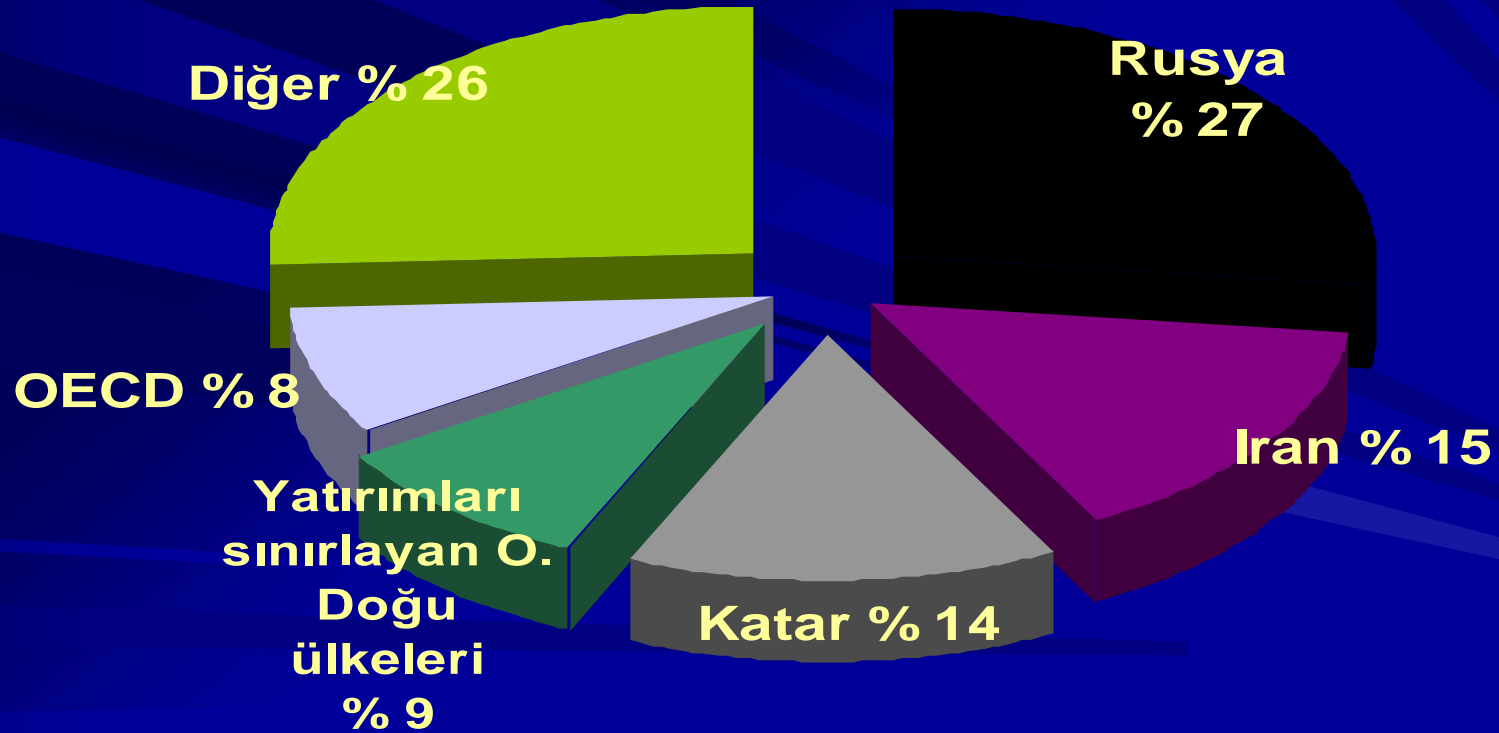

■ Yanst 14

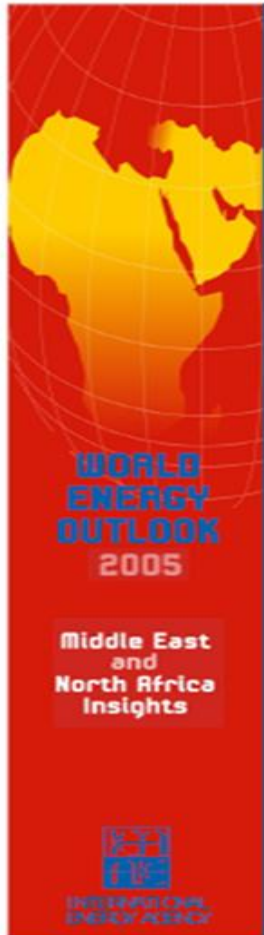
PETROL KAYNAKLARININ COĞRAFI DAĞILIMI

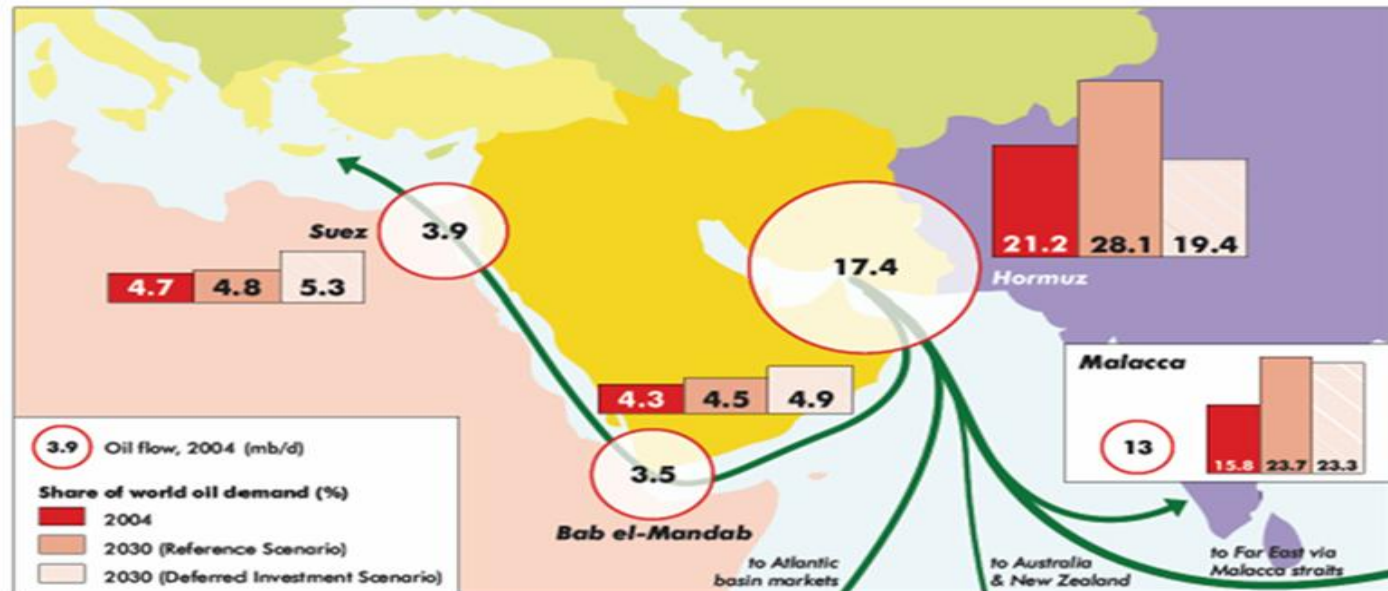
DOĞAL GAZ REZERVLERİNİN DAĞILIMI

PETROL AKIŞINDA DAR BOĞAZLAR

MENA Oil Exports through the "Dire Straits"

Much of the additional oil and LNG exports from MENA in the future will be shipped through just three maritime routes

■ Yanst 17

ÇİN'İN ENERJİ HAMLELERİ

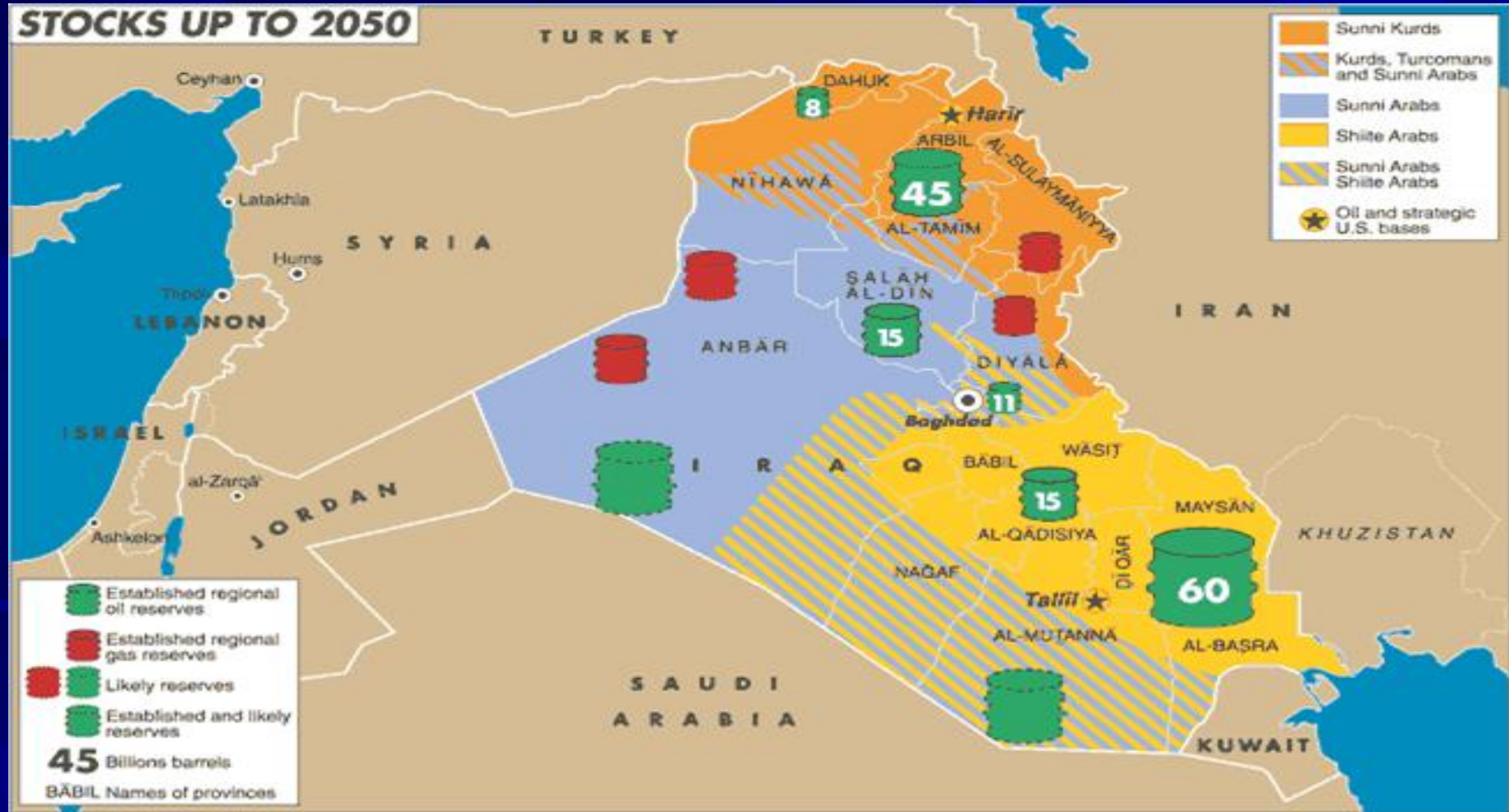
■ Yanst 18

AFGANİSTAN'IN JEOPOLİTİK ÖNEMİ

■ Yanst 19

IRAK'IN PETROL REZERVLERİ

■ Yanıt 20

IRAK'IN GELECEĞİ

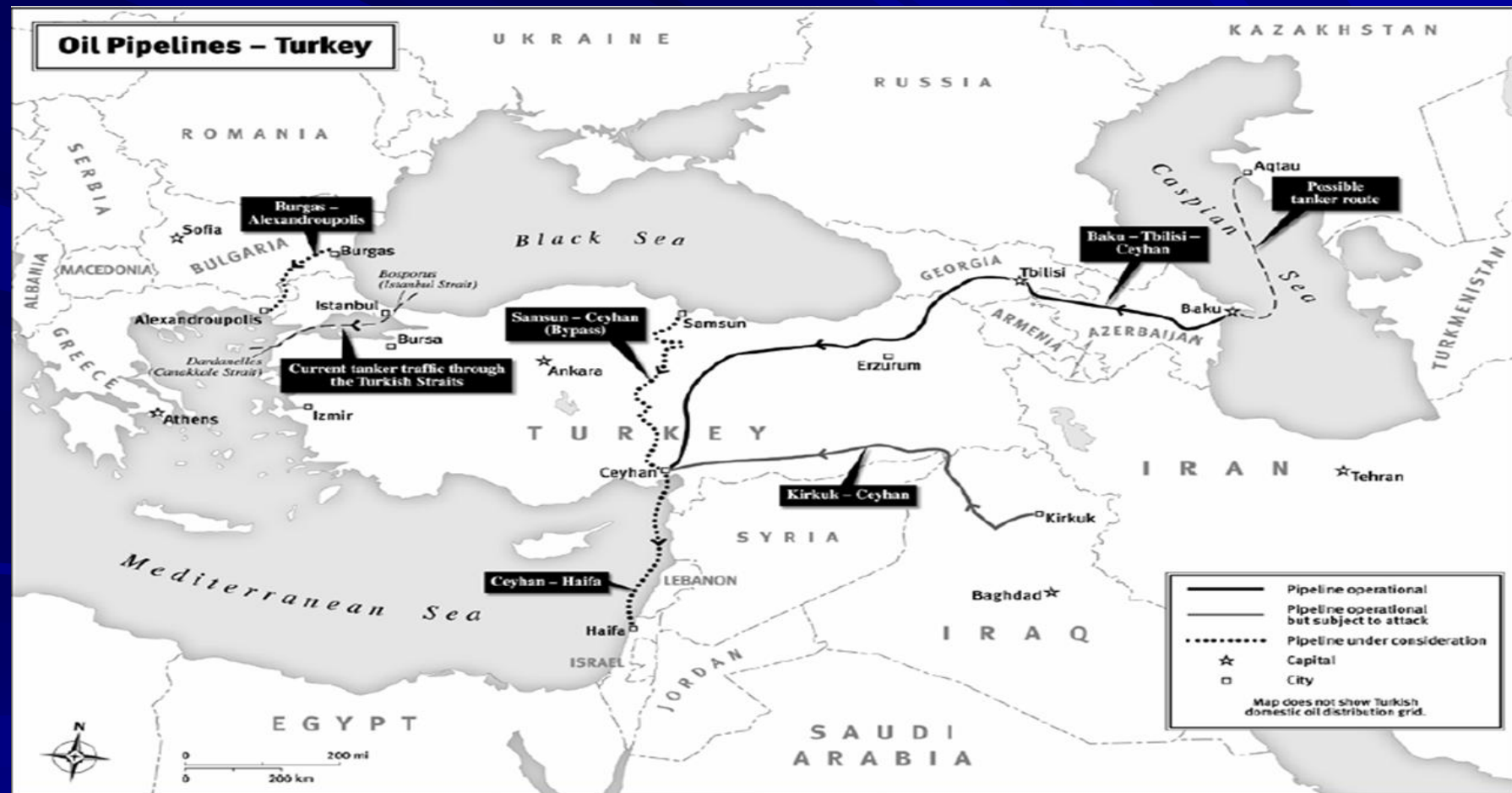
■ Yanst 21

ORTADOĞU'YA GETİRİLEN ÇAĞDAŞ DEĞERLER

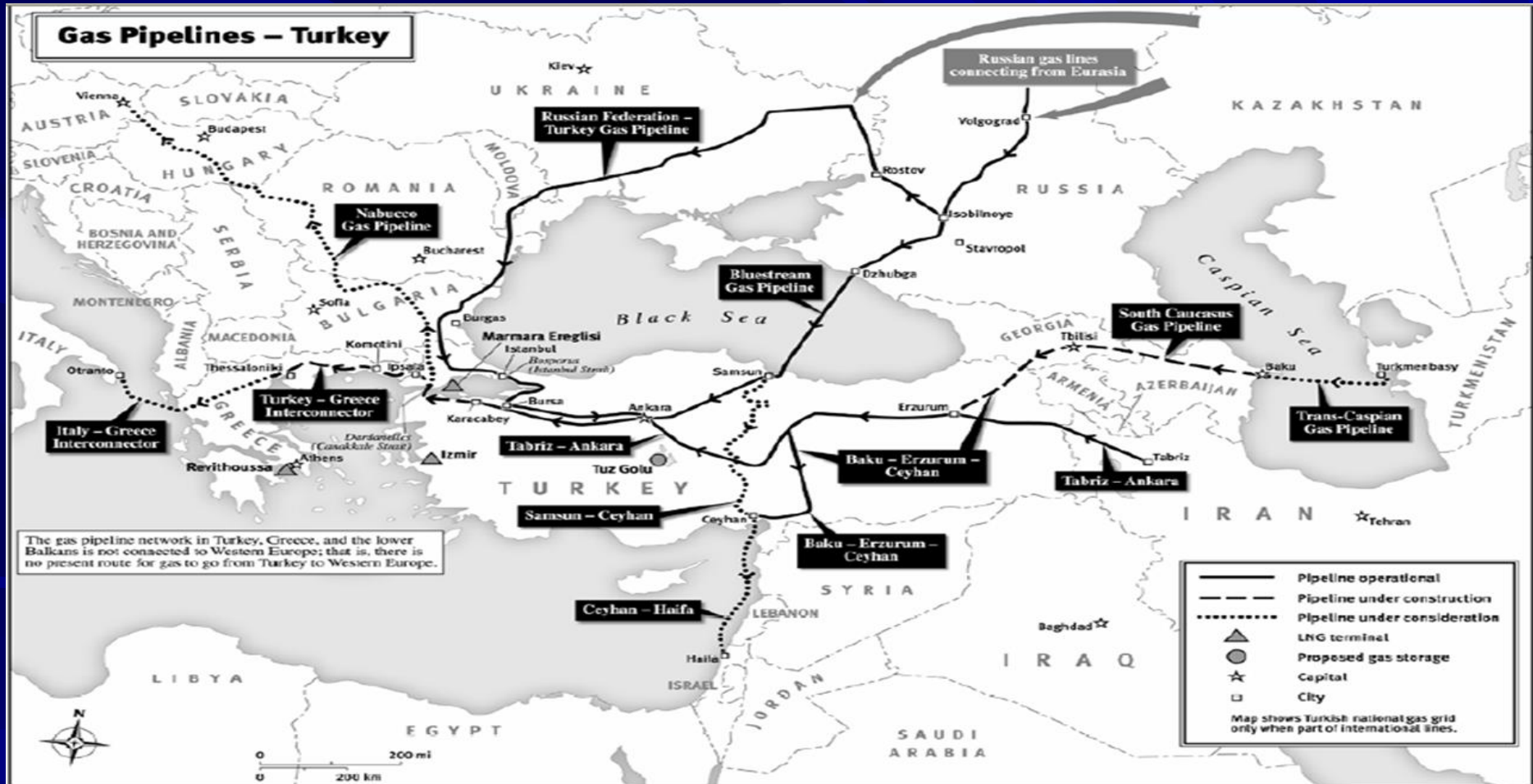
■ Yanıt 22

ENERJİ KÖPRÜSÜ TÜRKİYE (PETROL BORU HATLARI)

Yansı 23

ENERJİ KÖPRÜSÜ TÜRKİYE (GAZ BORU HATLARI)

TÜRK-ABD İLİŞKİLERİ SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ

ABD'NİN ÇIKARLARI
VE STRATEJİK VİZYONU

NATO

TÜRKİYE'NİN
ÇIKARLARI
VE STRATEJİK
VİZYONU

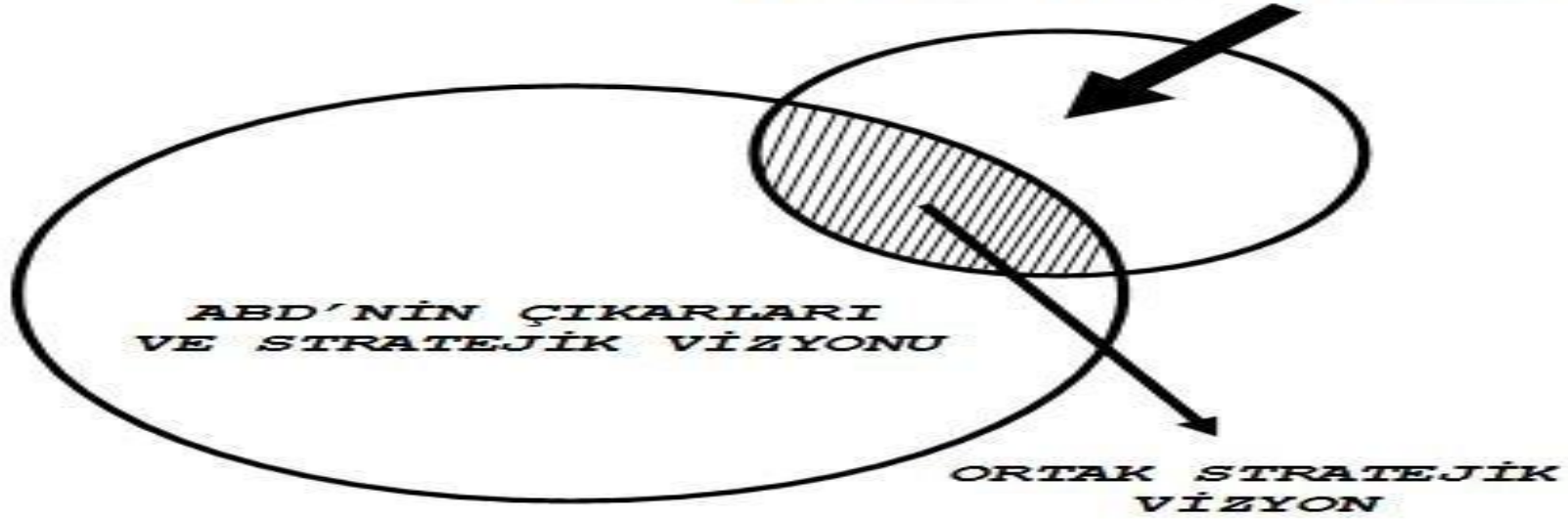

■ Yanıt 25

TÜRK-ABD İLİŞKİLERİ SOĞUK SAVAŞ SONRASI DÖNEM (GERÇEK DURUM)

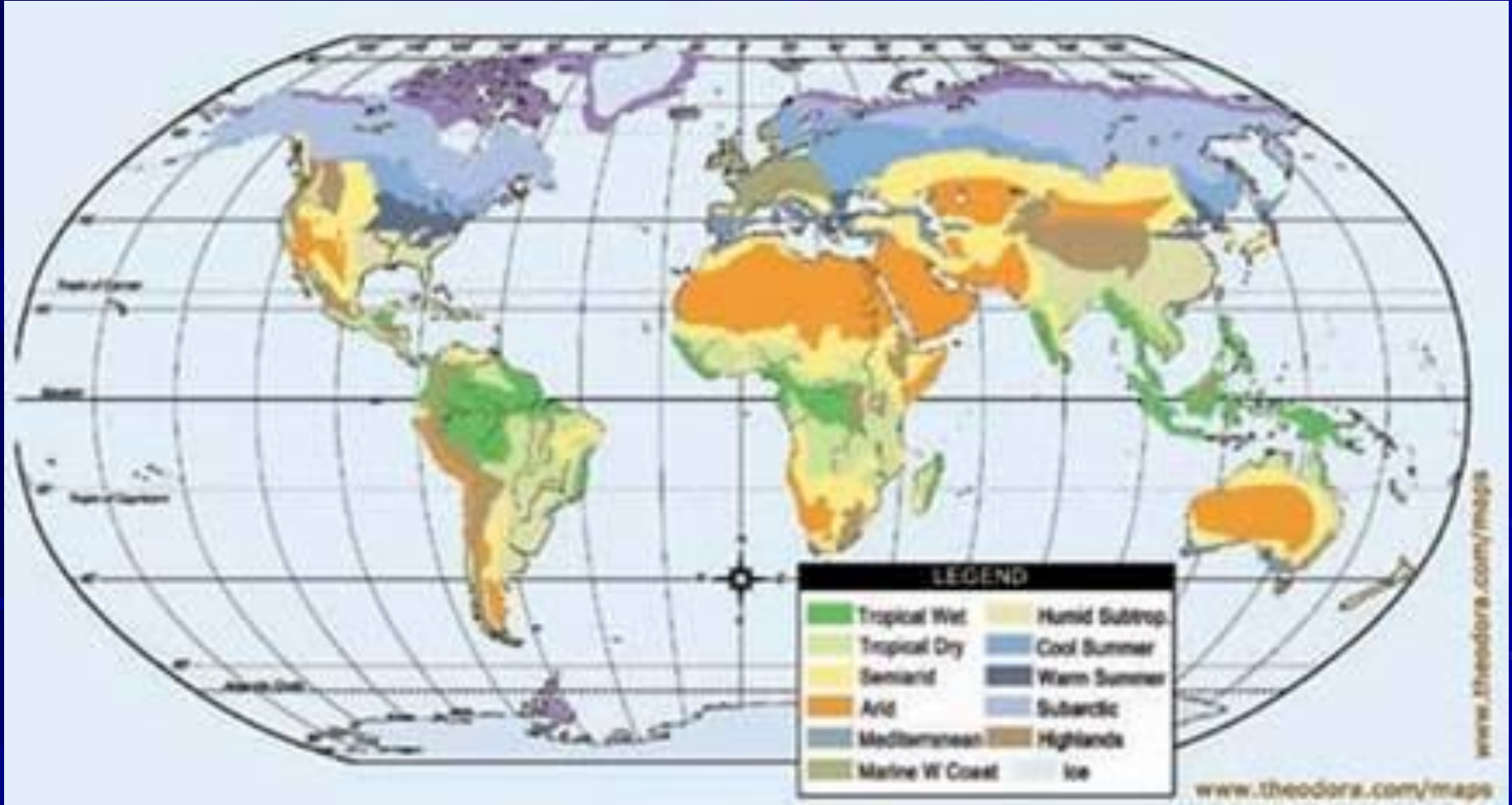
*SOĞUK SAVAŞ SONRASI DÖNEM
GERÇEK DURUM*

*TÜRKİYE'NİN ÇIKARLARI
VE STRATEJİK VİZYONU*

■ Yanıt 26

KÜRESEL ISINMANIN ETKİLERİ

SU SAVAŞLARI BAŞLADI GALİBA

DOES THE SOLUTION LIE BENEATH US?

As lakes and rivers run dry and Earth's surface water disappears, the solution might lie beneath us, in the vast (and largely untapped) network of underground aquifers. The United Nations cites over 23,400,000 km³ of water in aquifers, 547 times more than all of Earth's rivers combined. 98% of Earth's accessible water is thought to reside in aquifers, much of it "fossil" water more than a million years old. Until recently deep aquifer pumping was out of the question (a cubic yard of water weighs one ton), but core-drilling technologies developed by the oil industry are changing the picture. Many of these aquifers span national borders, making access rights a huge matter of contention, and possibly a cause for future conflict.

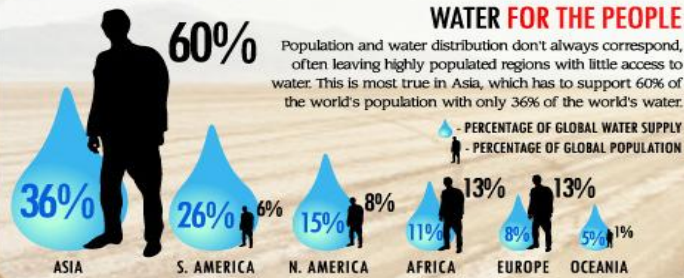
GUARANI AQUIFER
Could provide 100 liters of water a day to 5.5 billion people for 200 years

NUBIAN SANDSTONE AQUIFER
Volume is 500,000 times the annual flow of the Nile, but the desert climate above fails to replenish the aquifer below, making aquifer pumping an unsustainable solution.

Glass HALF EMPTY THE COMING WATER WARS

EVERY MINUTE, 7 PEOPLE DIE FROM BAD WATER OR NO WATER

1970 WARNING SIGNS

In 1970, water consumption worldwide was half what is today. With 80% of all sickness in the developing world linked to polluted water, and with populations sharply on the rise, the urgency of water management became apparent.

2003 DRY AND DIRTY

Over 1.3 billion people have no access to clean water. At least 2.2 million people die annually from diseases related to poor sanitation and contaminated drinking water - that's about 10,000 deaths from bad water (or no water) each day.

2025 PARCHED POPULACE

The United Nations estimates that the world's per capita water supply will drop by 1/3 in the next 20 years. The worst strain will be in Africa and the Middle East, where populations are growing fast and rivers are running dry.

WILL THERE BE WAR?

Of all the water on Earth, only 2.5% is fresh, and less than 0.007% is readily available to people through rivers, lakes, and streams. As worldwide populations surge, temperatures rise, climates change, and diseases spread, clean water will become ever more essential (and ever more rare). In 2000, United Nations Secretary-General Kofi Annan warned that national rivalries over water could harbor "the seeds of violent conflict." Opinions are split on the likelihood of "Water Wars." In the past 50 years, there have been 1,831 water-related interactions between countries. Of these, the vast majority (1,228) ended peacefully. Only 21 involved actual military violence (18 between Israel and its neighbors). Furthermore, there are few places in the world where a water-poor country is in a military position to attack a water-rich neighbor. Still, many experts believe that as water shortages become increasingly urgent, countries (or at least local communities) will resort to violence to quench their thirsts.

BEST WATER

- 1) Finland
- 2) Canada
- 3) New Zealand
- 4) United Kingdom
- 5) Japan

WORST WATER

- 1) Belgium
- 2) Morocco
- 3) India
- 4) Jordan
- 5) Sudan

WHO WILL HAVE THE WATER?

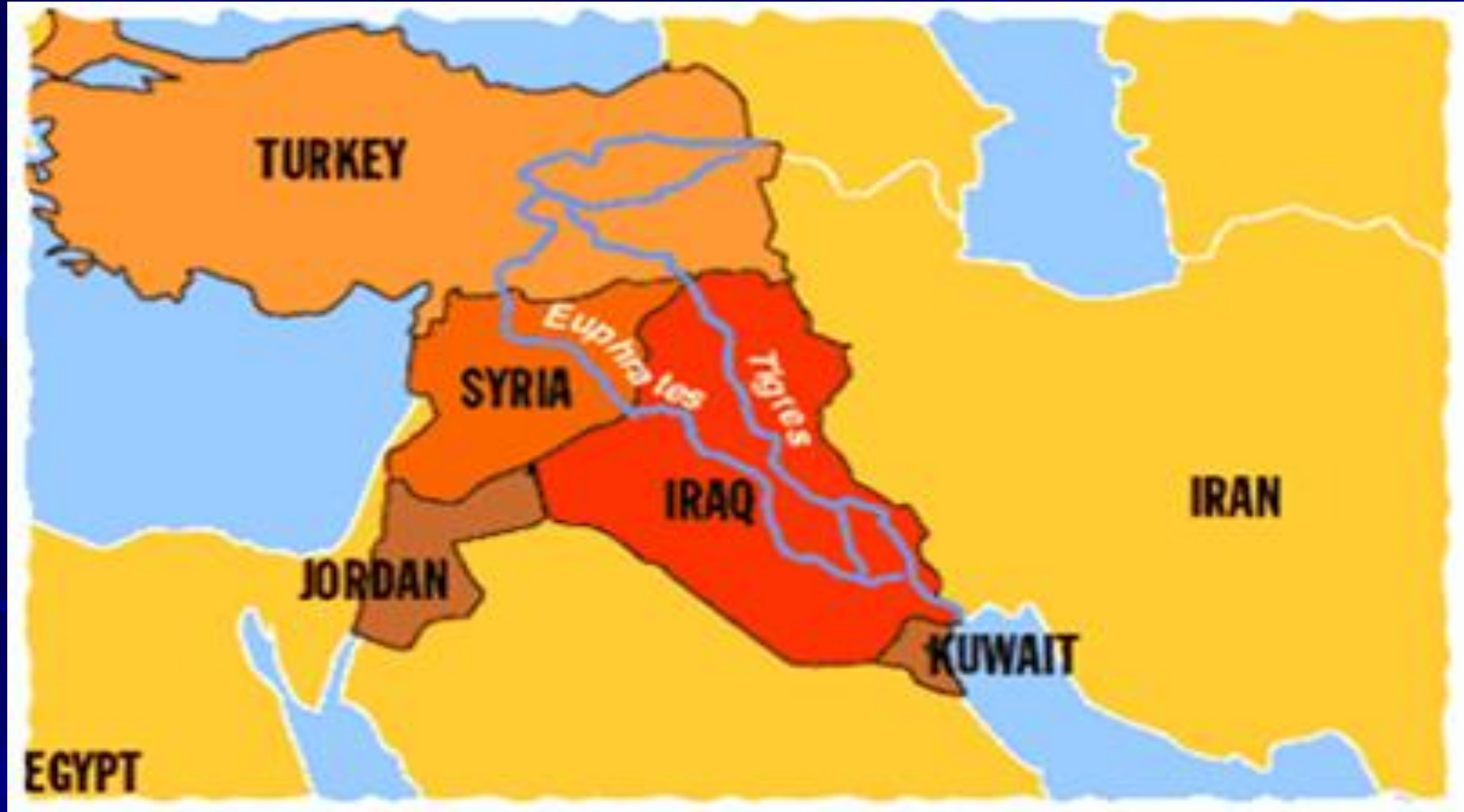
PERCENTAGE OF WORLD WATER SUPPLY BY NATURAL ECONOMIC REGION

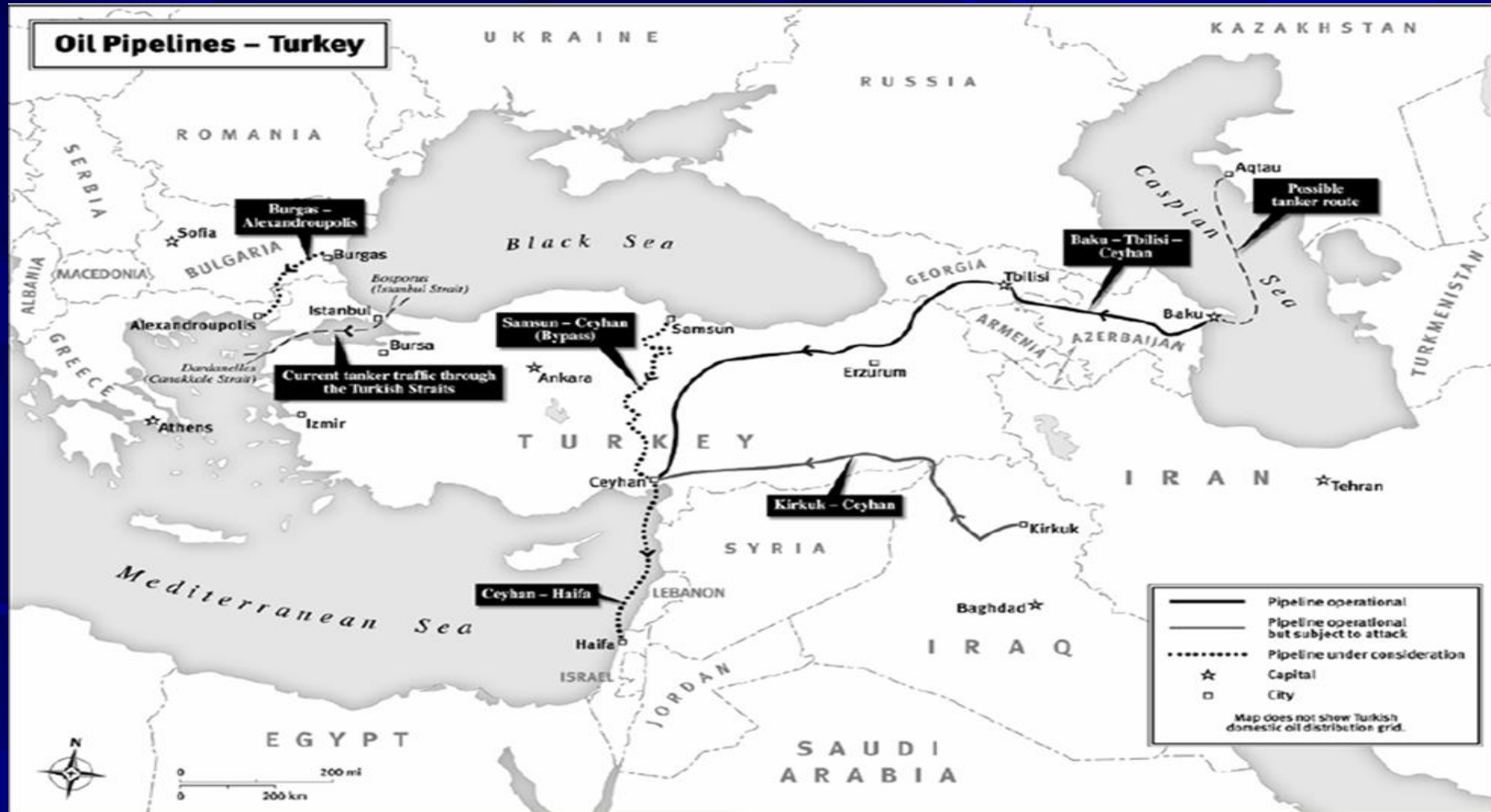
SOURCE - UNESCO

MAP BY JOATHAN HARRIS OF FLAMING TOAST PRODUCTIONS

ORTADOĞU'NUN SU KAYNAKLARI

BAKÜ-TİFLİS-CEYHAN

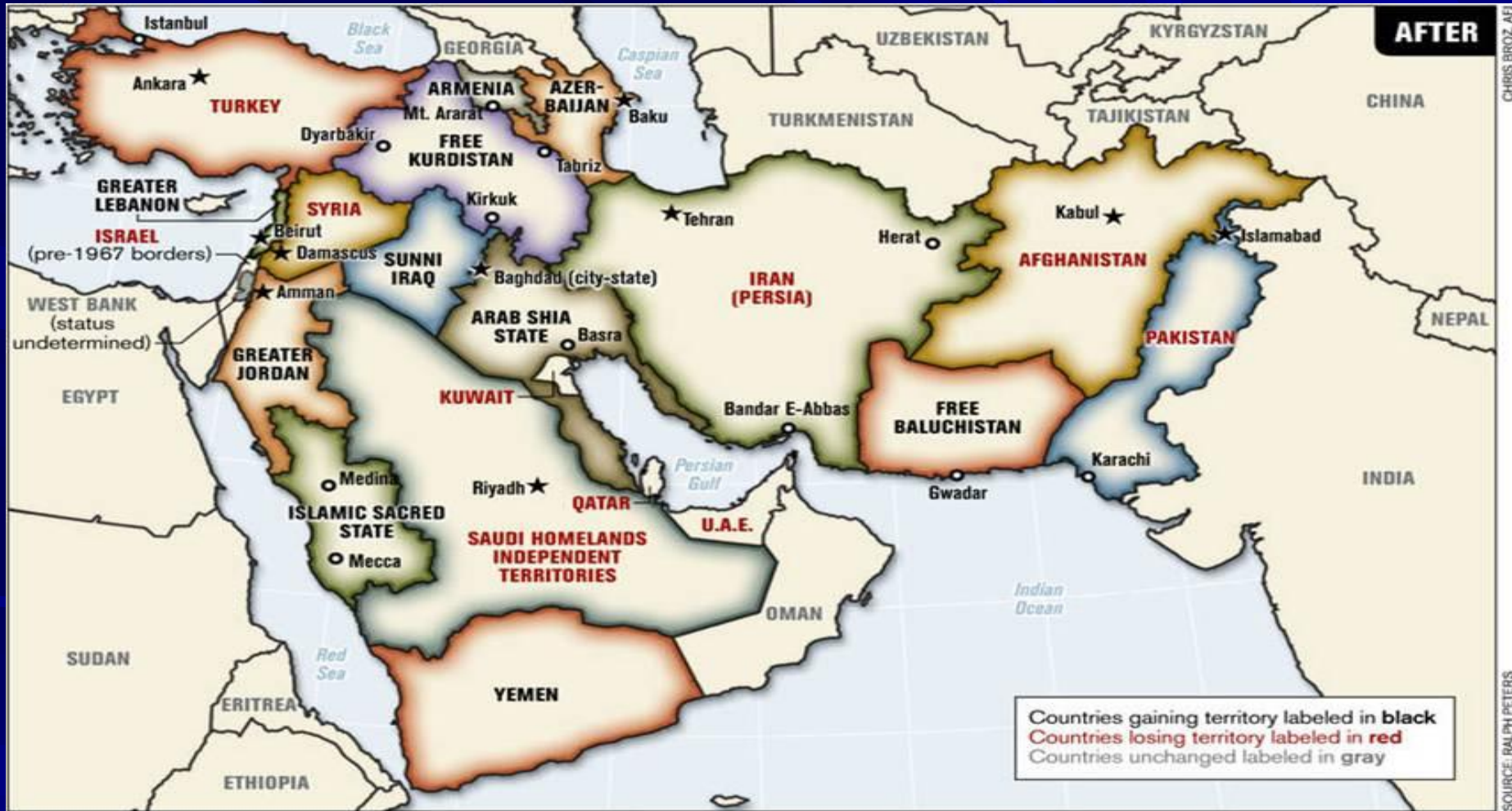
■ Yanıt 30

AB VE BÖLÜNÜK TÜRKİYE

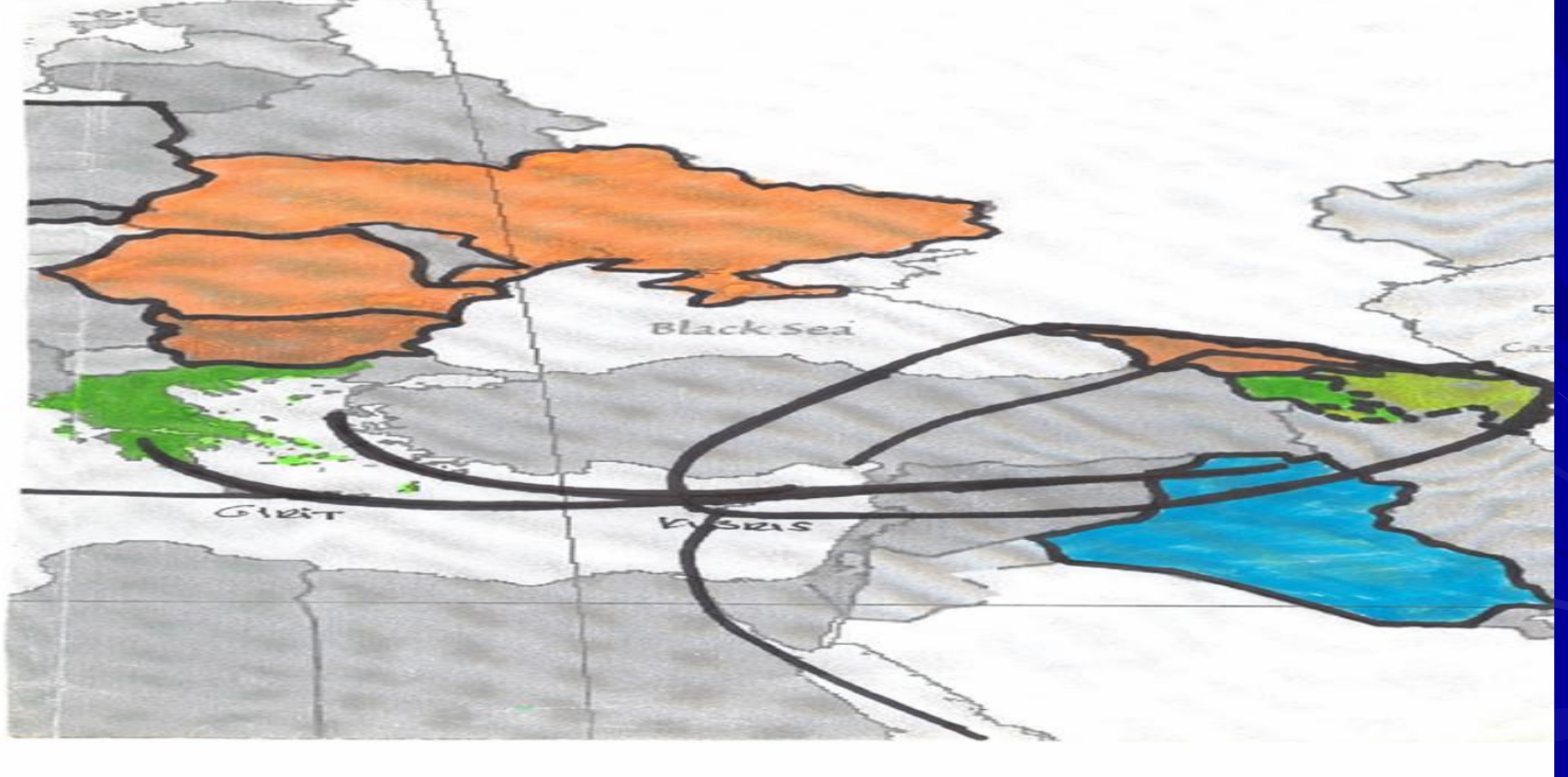
■ Yanst 31

YENİ BİR ORTADOĞU LAZIM

■ Yanst 32

TÜRKİYE'NİN ÖNCELİKLİ GÜVENLİK BÖLGESİ: ANADOLU'NUN DOĞUSU

OTURUM BAŞKANI- Paşam, tahmin ettiğimden 2 dakika da önce bitirdiniz. Hem verdiğiniz bilgiler için, hem de bu dakik davranışınız için çok teşekkürler ediyoruz.

Sayın Mustafa Kibaroglu Hocamız, muhtemelen üç konuşmacının söylediklerinden esinlenerek bir toparlayıcı konuşma yapar. Ondan sonra ben, konuşmacılarımızın söylediklerinin bir özetini vermek suretiyle soru-cevap kısmına geçmeyi düşünüyorum, eğer uygun görürseniz.

Buyurun.

Doç. Dr. MUSTAFA KİBAROĞLU (*Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi*)- Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Buraya gelirken bir konuşma hazırlamadım. Sakın yanlış anlaşılmasın, böylesine yüksek düzeyli bir heyet karşısında önemli bir toplantıyı hafife almak gibi bir davranış değil, aksine, bizi davet edenlerin sadece konu başlığını vermiş olup, bizim muhtemelen bilgi birikimimize güvenerek konuşma içeriğini belki de burada düzenlememizi beklemelerinden dolayı, bunu düşündüm. Bir diğeri de, yine Sayın Başkanımın da ifade ettiği gibi, burada yapılacak olan konuşmalarda söylenenler dışında bir şeyler söyleyebilmek için dikkatlice bütün konuşmaları dinledim.

Öncelikle bir husus, ki beni çoğu kez rahatsız etmiştir, burada da tabii niyetler farklı, ama konu olarak rahatsız ediyor, şu haritalar meselesi. Ben bunu büyük bir psikolojik harekâtın bir boyutu olarak görüyorum ve lütfen bu haritalar meselesini gereğinden fazla gündeme getirmeyelim diyorum. Biz Lozan'da Sevr haritasını, o dayatılan haritayı en zor günlerimizde yırtıp atmışız. Bugün masa başında sözüm ona iki buçuk uzmanın yapmış olduğu haritaları kimsenin Türk halkına, Türk Milletine ve ilgili bütün birimlere dayatması mümkün değildir. Bu konuyu da belki bu şekliyle düşünerek, sık sık onların ekmeğine yağ sürecektir gündeme getirmemeyi teklif ediyorum.

Efendim, ben Bilkent Üniversitesi'nde öğretim üyesiyim, Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde özellikle güvenlik konularında dersler veriyorum ve kendimi uzman olarak tanımlayabileceğim alan, kitle imha silahlarının yayılması sorunu üzerinedir; doktora tezim de bu alandaydı. Bu konuda yurtiçinde-yurtdışında birçok ortamda derinlemesine çalışmalar

yapma imkânım oldu ve bu konuda akademik anlamda çalışma yapan değerli uzmanlarımızın sayısı az olduğu için, daha ziyade konunun bu boyutunu yazılarımda ve konuşmalarımda özellikle vurgulamaya çalışıyorum. Yoksa diğer konuşmacılarımızın değindiği hususlarda muhakkak söyleyecek bazı şeylerimiz var, ama onlar zaten genel çerçeveyi çizdiler. Ben, sorulduğu zaman, günümüzde ve gelecekte Ortadoğu'da en önemli sorunun kitle imha silahlarının yayılması ve bunun özellikle de devlet dışı aktörlerin eline geçmesi yoluyla ortaya çıkacak olan tehdit olduğunu düşünüyorum. Çünkü kitle imha silahları dediğimiz nükleer, kimyasal, biyolojik silahlar ve bunları gönderme vasıtaları olarak bilinen balistik füzeler ve diğer araç ve yöntemler, Soğuk Savaş döneminde belli bir kontrol altında ve tabii ki karşılıklı caydırıcılık prensibi altında, belli bir tehdit ortaya koymakla beraber, kontrol edilebilir ve öngörülebilir bir süreç yaşanmıştı. Ancak Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra iki tane önemli gelişme, özellikle bu kitle imha silahları yayılması sorununa olumsuz etki yapmıştır: Birincisi, özellikle Ortadoğu'daki dengeler bozulmuştur. Sovyetler Birliği'yle Amerika'nın karşı karşıya gelebilmesi olasılığından dolayı ülkelerin bu alana girmesi veya bu alanda ileri adımlar atması pek öngörülüyordu. Örneğin Yonkipur Savaşı sırasında İsrail'in nükleer silah kullanma girişiminin önceden sezilmesi üzerine, Sovyetler Birliği'nin İsrail'e gönderdiği mesajın tepesine nükleer silahlar yağdırabileceği şeklinde olması sebebiyle en azından bu süreç kontrol altındaydı. Bu dengeler bozulunca, ülkeler kendi başlarına bu silahları edinme yoluna gitmelerinin önünde bir engel kalmadığını gördüler.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının yarattığı ikinci sorun, özellikle eski Sovyetler coğrafyasında, sayıları Sovyetler Birliği Yönetimi tarafından ve bugün de Rusya ve diğer cumhuriyetlerin yöneticileri tarafından bile net olarak bilinmeyen çok miktarda her türden, nükleer olsun, kimyasal, biyolojik silah olsun, kitle imha silahlarının varlığı, bunların yapımında kullanılan maddeler, bunların yapımında gerekli bilgi ve donanımın bölge dışına, yani eski Sovyet coğrafyası dışına çıkarak, özellikle İran, Irak, Suriye, Libya, Kuzey Kore gibi ülkelerin eline geçmesi mümkün oldu. Bununla ilgili 90'lı yılların başından itibaren yapılan ve doğrulanabilir bilgilerle sabitleşmiş çok gerçeğe dayalı bilgiler var. Nitekim zaten özellikle İran-Libya ikilisinin desteğiyle Kuzey Kore'nin füze programını geliştirmesi ve Sovyetler Birliği döneminde almış oldukları, elde ettikleri Scut B, Scut C gibi menzilleri 300-500 kilometreyi geçmeyen füzelerin 1300-1500 kilometrelere ulaşması ve önümüzdeki dönemde de belki 2000-3000-4000 kilometreye ulaşabilecek yapıyı sağlamaları, Kuzey Kore, İran, Libya gibi ülkelerin zamanında işbirliği ve o ülkelere eski Sovyetler Birliği topraklarında bu konularda çalışmış insanların katkıları sayesinde olmuş.

Dolayısıyla Ortadoğu’da böyle bir hızlı kitle imha silahı edinme, var olan silah kapasitelerini ve bunların etkilerini, güçlerini geliştirme çabası ortaya çıkmıştır. Tabii Ortadoğu deyince, akla gelen unsurlardan bir tanesi de hiç şüphesiz burada defalarca söz edildi, petrol, ama benim konuya daha ziyade baktığım boyutuyla İsrail ve İsrail’in güvenliği. Amerika Birleşik Devletleri’nin de gündemi, 1920’lerden itibaren tabii ki İsrail’den önce petroldür. Ancak İsrail kurulduğu veya kurulmasından itibaren de İsrail birlikte oluşturmakta. Bu gelişmeler, tabii ki hem İsrail’in, hem Amerika’nın, -çünkü aradaki organik bağı hepimiz biliyoruz, burada tekrara gerek yok- hem de özellikle Amerika’daki Yahudi lobisi ve bunların desteğiyle çok derinlemesine, kapsamlı araştırmalar yapan düşünce kuruluşları, araştırma kuruluşlarının gündemine geldi, İran bir anlamda gündeme oturdu.

İran’ın nükleer alanda yaptıkları, tabii ki 2002-2003’ten sonra büyük oranda dünya kamuoyunu meşgul etti. Ancak benim daha 1995 Ocak ayında Rusya ile anlaşma imzalamalarının hemen ertesinde, 1995 yılı Mayıs ayında yazdığım bir yazı, İran’ın Rusya’yla yapmış olduğu anlaşmadan elde edeceği kazanımlarla o teknolojiyi ister barışçıl amaçlarla kullanabilir, ama isterse nükleer bir güç olabilir şeklinde bir uyarıyla en azından gündeme getirmeye çalışmışım. Yazıyı da yanımda getirdim, ilgilenenler olursa gösterebilirim. O süreç, tabii ki Amerika Birleşik Devletleri’nin hem yönetimdeki Demokratların dünya coğrafyasına, jeopolitiğine ve Amerikan çıkarlarına bakış açısı, ideolojik yaklaşımları, hem de zaten dünyada çok ciddi başka sorunların da olması sebebiyle, İran’ın bu süreci çok da darbe almadan, belki de çok fazla bir şey yapamayacağı düşüncesiyle çok sorunsuz atlatmasına sebep oldu. Ancak tabii ki İsrail’in bir güvenlik kültürü üzerine inşa edilmiş bir devlet olması itibarıyla, İran’dan, Irak’tan, Suriye’den kaynaklanan tehditlere karşı tedbirler alma yoluna gitti ki, bu da hepimizin yakından izlediği Türk-İsrail yakınlaşmasını getirdi. 1990’lı yılların ortasında, 1996’da anlaşma imzalandı, hepimizin malumu. 1990’lı yılların başından itibaren, özellikle de Uğur Mumcu cinayetiyle Türkiye basınında ve kamuoyunda gündeme gelen şekliyle ve diğer cinayetlerle İran’ın Türkiye’ye yönelik tehditleri, Suriye’nin birtakım talepleri, özellikle sular üzerinde, Irak’ın her ne kadar Körfez Savaşı öncesinde yaptığı tehditler boyutunda olmasa bile, Saddam’ın başta olması sebebiyle ortaya koyduğu potansiyel tehdit, Türkiye’nin İsrail’le anlaşma yoluna gitmesini, ortak tehditler karşısında birlikte hareket etmesi sürecini getirdi.

Ben bu sürecin tabii ki Türkiye'nin güvenliği açısından önemli faydalar getirdiğini düşünmekle beraber -ki bu konuda yazdığım makale yanımda- esas itibariyle İsrail'in güvenliğine çok büyük katkı yaptığını iddia ettim ve Türkiye coğrafyasının İsrail'in çok ihtiyaç duyduğu ve maalesef onlar adına olmayan stratejik derinliğini Türkiye'nin sağlamakta olduğunu iddia ettim ki, sanal stratejik derinlik tabirini kullandım. Yansıda gösterilen haritada sanırım görebiliyorsunuz; İsrail'in bulunduğu coğrafyaya dikkatinizi verirseniz, özellikle İran'dan kaynaklanabilecek bir füze tehdidine karşı coğrafyanın, mesafelerin çok kısa olması ve saniyede birkaç kilometre hızla hareket eden bu füzelerin fırlatıldıktan yaklaşık 2-3 dakika sonra İsrail topraklarına ulaşabilecek olması sebebiyle İsrail'in önünde çok ciddi önlem alma ihtiyacı hâsıl oldu. Tabii arada Suriye ve Irak'ın yahut Hafız Esat döneminde ve Saddam Hüseyin rejimlerinin olması sebebiyle İsrail'den İran'a direkt bir savunma hattı kurması mümkün değildi ve bu noktada Türkiye, bir anlamda ön cephe savunma hattı olarak İsrail açısından çok ciddi derinlik sağladı. Bu, Türkiye ile İsrail arasındaki yakınlaşmanın ve Ortadoğu'daki olaylara Türkiye'yle İsrail'in yaklaşık aynı paralelde bakmalarının yolunu açtı. Bu iki ülke arasında o dönemde birçoklarının gözünü kamaştıran, çok da mutlu eden anlaşma çok uzun süre sürmedi. Özellikle 2001 Eylül'ünde meydana gelen saldırılardan sonra defalarca söylendiği gibi, medeniyetler arası çatışma kavramının gündeme gelmesi, İsrail'in dünyaya bakış açısında din faktörünü öne alması, Türkiye'deki siyasi ortamda din unsurunu ön plana çıkartan ve geçmişteki geleneği belli olan, söylemlerine de yansıyan AKP'nin hükümete gelmesi ve bazı olaylar karşısındaki Başbakan ve diğer ilgililerin söyledikleri üzerine İsrail'de Türkiye'yle arasındaki anlaşmanın veya işbirliğinin ne derece geçerli olacağı konusunda kaygılar uyanmasına sebep oldu. Onlar şöyle düşündüler: “İleride hem nükleer, hem füze kapasitesini geliştirmekte olan İran, -‘ki İran'ın İsrail'e karşı tutumu, özellikle İslam devriminden sonra ortadadır’ - İsrail'e karşı bir saldırı yapma planları durumunda Türkiye'nin buna engel olabileceği veya Türk hava sahasının İsrail lehine kullanabileceği imkânı acaba ortada olacak mıdır?” sorusu, İsrailli güvenlik uzmanlarını çok meşgul etmişti. Çünkü İsrail'in direkt İran'a bir müdahalesi olamayacağı sebebiyle o dönemde, Türk hava sahasının İsrail uçaklarına açılması ya da Türk hava sahasının İran yakınlarında, sürekli İran hava sahasını gözetleyen radarların konuşlanması, bütün bunlar İsrail'in güvenliğini ve ön cephe savunma hattının gereksinimlerini sağlayan gelişmelerdir. Ancak İsrail'de Türkiye'yle ilgili kaygıların artması, yönetimin, onların deyimiyle “Asker, Avrupa Birliği baskısı yüzünden geri plana çekilirse ve siyasiler de din perspektifinden konuya bakarlarsa, İran'dan kaynaklanan bir tehdide Türkiye yönetiminin kayıtsız kalması İsrail açısından kabul edilemez. Dolayısıyla bu coğrafyanın bir anlamda ikamesinin bulunması gerekir.”

Haritaya bakıldığı zaman, İsrail adına stratejik derinlik sağlayan coğrafyanın hemen paralelinin Irak'ın kuzeyi olduğunu unutmamak gerekir ve zaten İsrail de bu olası gelişmeler karşısında -ki stratejide her zaman olasılık planları yapılır, çeşitli aşamalarda- Türkiye'nin güneydoğusu yerine, Irak'ın kuzeyini kendi ön cephe savunma hattı olarak, İran ve ötesi coğrafyadan kaynaklanabilecek tehditlere karşı bir anlamda oluşturma çabası içine girdi. İşte bu noktada Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail üçgeninde iyi gittiği şeklinde görünen ilişkilerin, İsrail'in Türkiye'den kendi adına, bana göre son derece yanlış bir değerlendirmeye, umudunu kesmesi üzerine, Türkiye yerine Irak'ın kuzeyine yatırım yapmak çabası, politikası ortaya çıkmıştır ve bu sebeple Irak'ın kuzeyinde, Irak'tan tümüyle bağımsız olmasa bile, bu tabii Türkiye'nin tutumuna, diğer konjonktürel gelişmelere bağlı olarak ne yöne gideceği belli olacak, ama en azından askeri işbirliği anlaşması yapabilecek, otonom bir yapı içinde bir siyasi yapının orada kurulması İsrail'in ciddi bir tercihi olmuştur. Bunu resmi anlamda kabul etmelerini tabii ki beklemiyoruz, ama uluslararası ilişkilerde zaten resmi platformda söylenenlerle gerçek sahada olanların ne kadar birbirine zıt olduğunu düşünürsek ve bu mantığı da İsrail'in güvenliğine ne kadar katkı yaptığını düşünürsek, birçok İsrail uzmanının da kabul ettiği gibi, -ki burada söylediklerim, Amerika'da çok ciddi bir dergide yayınlanmış bir makaledir- İsrail'in bölgedeki planlarının Türkiye'nin güvenliğine nasıl etki yaptığını düşünebiliriz.

Tabii İsrail'in Irak'ın kuzeyinde bir zemin edinmesi, orada bugünlerde henüz yoksa bile, önümüzdeki yıllarda bunun daha ileri aşamalara gitmesini beklemesi, belki askeri bir konuşlanmaya bile gidecek yapıyı oluşturması için daha süre var. Ama bunun yeterli olmayacağını bilmekteler; çünkü savunma her zaman zordur, tehdidin nereden geleceği bilinmemekte ve pahalıdır. Esas olan, tehdidi yaratan unsurları ortada kaldırmaktır ve Amerika'da İsrail'de ve bu ortak hat üzerindeki diğer merkezlerde İran'ın nükleer programının bugünkünden daha ileri aşamaya gitmemesi, hatta geri çevrilmesi, mümkünse de rejimin değişmesi planları yapılmaktadır.

İki kez, Aralık 2004 ve Mart 2005'te İran'da konferanslar vesilesiyle buldum ve çok yüksek düzeyde akademisyen, devlet adamı ve diplomatlarla, uzmanlarla görüştim. Orada gördüğüm çerçevede, İran'ın kendi açısından açıklanabilir gerekçelerle nükleer programa çok ciddi bir yatırım yaptığı ve benim 11 sene önce iddia ettiğim gibi, nükleer silah yapma konusunda bana göre kararlı oldukları şeklinde ve kendilerinin konjonktürden faydalanarak

sadece bu süreci kullanmak yönünde değil, bu süreci engellemeye yönelik adımlar atacak olanlara da çok büyük bir bedel ödeceklerini düşünmekte. Bu bedeli de sadece İran olarak değil, yakın müttefikleri olarak gördükleri başta Suriye ve Hizbullah. Hizbullah, Suriye dediğimiz zaman, zaten ortaya Lübnan da çıkıyor ve bu hat üzerinde İsrail'in ve Amerika'nın kendilerine dokunamayacağını, dokunursa bu hat üzerinden çok büyük zarar vereceklerini iddia ediyorlardı. Bunu da yine bu dergide yayınlanan makalede detaylı bir şekilde atıflarda bulunarak ortaya koydum.

Bu düşüncelere sahip olanlara ben tabii uluslararası ilişkilerde görebildiğim kadarıyla birçok faktörü daha dikkate almaları gerektiğini hatırlattım. Çünkü bazı tehditler ortadan kaldırılmadığı takdirde, o tehditlerle yaşamak, bazı ülkeler tarafından kabul edilir değildir. Birçok kişi, İsrail'in veya Amerika'nın veya birlikte İran'a yapacağı bir saldırının maliyetinden söz etmekte. Ama İsrail'le konuştuğum zaman, böyle bir saldırı yapmamanın maliyetinden, yani olası bir nükleer silah sahibi İran'ın İsrail'e yaratacağı çok hayati tehditten söz etmekte. Dolayısıyla bunda da kararlı olduklarını anlayabiliyoruz sözlerinden. Bu sebeple İsraililer de muhtemelen İran'la bir çatışmaya girdikleri takdirde, sadece kendine değil, Hizbullah'a, Suriye'ye güvendiğinin farkında olmaları sebebiyle, bence iki İsrail askerinin kaçırılması tamamen bir tesadüf de olabilir ya da çok iyi bir bahane de olabilir, fırsat da olabilir. Yoktan yere bir sebeple Lübnan'a karşı bir saldırıya girişmişler. Bugün anlayabildiğimiz kadarıyla Hizbullah'ın orta ve uzun menzilli füzelerini önemli ölçüde yok etmişler, oradan kaynaklanabilecek tehdidi aşağı seviyelere indirmişler. Lübnan üzerinde kesin siyasi otorite oluşturmuşlar, yani Lübnan'ı yönlendirebilecek, kararlarını etkileyebilecek konuma gelmişler ve daha birkaç gün önce İsrail Başbakanı Olmert'in açıkladığı gibi, "Suriye eğer bize karşı bir şey yaparsa, bütün gücümüzle -'bu nükleeri de kapsar'- saldırırız" şeklinde bir tehdidi ortaya koymuşlardı. Kaldı ki, zaten Suriye bir şey yapmaya kalksa bile, lojistik bütün hatları çoktan bombalanmış durumda, karadan bir şey yapması mümkün değil. Havada da çok büyük bir İsrail baskısı sağlaması, İsrail adına hiç zor değildir.

Dolayısıyla bu son dönemdeki gelişmelerde, ben esas hedefin İsrail'in Lübnan, Suriye, Hizbullah ile İran arasındaki bağı koparmak, İran'a gözdağı vermek, buradan kaynaklanabilecek tehditleri veya İran'ın müttefiklerini büyük bir baskı altına almak suretiyle İran'la baş başa kalmak ve bu sorunu birebir düzeyde çözmek yolunu açmak ki, benim tahminim önümüzdeki aylardan itibaren İran-İsrail-Amerika hattında gerginliğin kademeli ve

kontrollü olarak, kontrol de Amerika'nın ve İsrail'in elinde olarak gelişeceği şeklinde. Çünkü İsrail'in bu konudaki kararlılığını sanıyorum görüyoruz.

Lübnan'a asker gönderilmesi konusunda fikrimi sordukları zaman, hep gereksiz ve yanlış dememin sebebi, Türkiye'nin böyle bir konjonktürde, böyle bir stratejik plan çerçevesinde başlatılan bir harekâtın bir anlamda yaralarını sarma çabası içinde görünmesinin aslında neye hizmet ettiğini veya kaynağının ne olduğunu benim açımdan bu şekilde değerlendirmemden dolayıdır. Türkiye, dünyada bugüne kadar 20 küsur, bildiğim kadarıyla 27-28 uluslararası barış harekâtına katkıda bulunmuştur. Birleşmiş Milletlerin kurucu üyelerinden biri olarak bunu hem Birleşmiş Milletler felsefesini kabul eden, uluslararası barış ve istikrarı kendi dış politika prensipleri çerçevesinde korumakla mükellef olarak kendini gören bir ülke olarak bundan uzak durması, zaten beklenen bir durum değil. Ancak bütün bu girişimlerinde konunun içeriğinin bugünkünden çok daha farklı olduğunu görmek gerekir. İsrail'in son dönemde Lübnan'da yapmış olduklarının, önümüzdeki dönemde İran'a karşı yapacaklarının bir anlamda öncüsü ve kendini güvenceye alma davranışı olduğunu söyledim.

Tabii bu ortamda "Türkiye ne yapmalıdır?" sorusu akla geliyor. Benim en başta söylediğim, yani Ortadoğu'da kitle imha silahlarının yayılması sorunu son derece tehlikeli bir süreçtir. Çünkü bu sadece devletlerin elinde yayılmaktan öte, devlet dışı aktörler olarak tanımladığımız, buna ister terör grubu deyin, ister gerilla deyin ki terör grubu olarak tanımlamak bizim terminolojimize en uygunu, bu grupların eline geçme olasılığı hiç de düşük değil. Hatta bazıları da silah anlamında değil; çünkü silah askeri bir kavramdır ve hedefi, etkisi askerlerce kullanım öncesi en azından bilinmesi gerekir ve askeri anlamda doğru noktada kullanılan da bir araçtır. Kitle imha silahlarına zaten silah demek çok doğru değil, o yüzden konvansiyonel olmayan silahlar denilmekte. Ancak silah şeklinde değil de patlayıcı olarak ve büyük yıkım yapacak etkiyle kullanacak, bunu kullanmak isteyen devlet dışı aktörlerin varlığını bildiğimiz zaman ve bunların da sadece dünyanın diğer taraflarında, özellikle Ortadoğu'da bulunduğunu bildiğimiz zaman, bu sürecin muhakkak engellenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple, birçok kişi, ben Türkiye'de basını takip ediyorum, orada çıkan haberlere verilen toplumumuzdan reaksiyonları almaya çalışıyorum, birçok toplantıda sorulan sorulara bakıyorum. Toplumumuzun hemen her kesiminde Amerika'ya, İsrail'e karşı olan kızgınlıktan dolayı, İran'ın yaptıklarını âdeta mubah olarak görmekte ve "helal olsun adamlara, nükleer silahı da yapıyorlar" şeklinde bir yaklaşım gelişmekte. Bunun Türkiye'nin çıkarlarına ne kadar büyük bir darbe vurabileceğini, Türkiye'nin Avrasya

coğrafyasına açılımına ne kadar büyük engeller teşkil edebileceğini, Türkiye'nin Suriye ile olan ilişkilerini, su konusunu bile ne kadar derinden etkileyebileceğini, Türkiye'yle İran arasında çok uzun yıllardır varolan dengenin İran lehine ne kadar olumsuz bozulacağını ve bütün bunların öngörüsüyle Türkiye'de, belki de Türkiye'nin çıkarlarına hiç de uygun olmayacak politikaları üretme konusunda fikirlerin ortaya çıkacağını, Türkiye'nin İran'ın nükleer silaha sahip olması durumunda görmesi gerekiyor. Amerika'ya kızarak, İsrail'e kızarak bunu hoş görmenin veya görmezden gelmenin doğru olmadığını anlamak gerekiyor. Uluslararası ilişkilerde rasyonel, yani akılcı maliyet-kazanç hesabı yapan düşünceye sahip olmak gerekir. Duygularla, düşüncelerle, kızgınlıklarla veya sevgiyle hareket edildiği zaman, ulusal çıkar tam anlamıyla korunmaz, bazen çok da büyük darbeler alır. Türkiye'nin Ortadoğu'daki silahsızlanma çabalarına ve özellikle kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi çabalarına aktif destek vermesi gerekir. Bu çerçevede de bugünkü durumunu ve konumunu çok açık ortaya koyması gerekir, şartlar değiştiği takdirde neler olabileceğini de yine ortaya çok net bir şekilde koyması gerekir diye düşünerek sözlerimi bağlamak istiyorum. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Hocam, çok teşekkürler ediyorum.

Toplantımızın bu aşamasında izin verirseniz, ben her dört konuşmacımızın söylediklerinin bir özetini sizlere sunmak istiyorum. Bu özeti sunduktan sonra da sizlerin sorularınızı kendilerine yöneltmenizi rica edeceğim.

Sayın Kaynak, “mücadele niçin yapılıyor, taraflar kimdir, konular nedir, Amerika Birleşik Devletleri neden Çin'i kullanıyor?” şeklindeki soruları sorduktan sonra, Amerika Birleşik Devletleri'nin dış dünyadan 800 milyar dolarlık bir kaynak sağaldığına işaret etti ve “bu kaynak finans sektöründe toplanıyor ve bu sektör çok etkin bir konuma giriyor” dedi. Amerikan finans odaklarının Rusya'yı kalkındırdıklarına işaretle, “11 Eylül'ün bir terör eylemi olmayıp, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki devlet yapısı ve küresel sermayenin karşı karşıya gelmeleri olayıdır” dediler. “Bizi teslim almaya çalışanlar, finans sektörüdür” değerlendirmesini yaptılar. Amerika Birleşik Devletleri, bugün Avrupa'yı, Çin'i ve Japonya'yı kontrol altına almak istiyor, onların kalbini elinde tutmak istiyor” dedikten sonra, “Amerika, ‘sen benden aldığın parayı bana geri vereceksin ve bu paraları ben, Türkiye dâhil, üçüncü ülkeleri kontrol altına alacak şekilde kullanacağım’ diyor. Ortadoğu petrol demektir” dedikten sonra, “Türkiye, kendine değil, dünyaya ne olacak diye sormalıdır. Türkiye'nin kendi değerinin bilincinde olması ve ona göre hareket etmesi gerekir” dediler.

Sayın Gürkan, “Türkiye'nin yarımıyla ilgili kuşkular var. Eğer Türkiye, kendini istikrarlı, demokratik ve laik bir ülke olarak ispatlayabilirse sorun kalmayacaktır. Türkiye, bir büyük barış projesinin modeli olabilir. Bugün Türkiye, dünya barışına bu katkıyı sağlayabilecek bir yönetim modelinden ne yazık ki uzaktır. Bush “21. Yüzyıl, Amerikan yüzyılı olacak ve geri kalan tarihi de biz yazacağız” dediğini belirterek Bush’un bu yönde kendisine kutsal bir görev biçtiğini ifade etmiştir. Amerika Birleşik Devletleri, kendi geleceği için enerji kaynaklarıyla bu bölgeye muhtaçtır. Büyük Ortadoğu Projesi içindeki bir dizi hamleler için Ortadoğu bölgesi seçilmiş bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, Clinton anlayışındaki yeni bir Demokrat başkanla dahi bu projeden geri dönemez artık” dediler. Ben Gurion’un bir ifadesine işaretlerle “ ‘bir İsraili’nin hayatı karşılığı ödenecek bedelin çok ağır olacağını öğrenilmesi gerekir, yoksa biz bu topraklarda yaşamayız’ sözüne vurgu yaptılar. Asıl savaş, İran ve Suriye ile onlara silah gönderen Kuzey Kore, Rusya ve Çin’e karşıdır. 22 ülkenin istisnasız olarak coğrafi ve ekonomik sınırlarında değişiklik yapılmak kararlılığı vardır. GAP Türkiye’den koparılmak isteniyor, su kaynakları koparılmak isteniyor ve bunların fikri egzersizi olarak suyun kontrolü Türkiye’den alınacak tarzda birtakım haritalar yayınlanıyor. Biz, bugün maalesef gerçek bir mücadele yapmıyoruz. Lübnan’dan önce Kuzey Irak’a hâkim olmamız, kırmızı çizgilerimiz mevcut ise, bu kırmızı çizgiler konusunda titreyip tereddüt etmememiz gerekirdi” dediler.

Sayın Eslen, tek kutuplu bir belirsizlik olduğuna işaretlerle, “şimdi kaynakların ele geçirilmesi isteniyor” dediler. Brzezinski’nin haritasına atıfta bulundular, “bizim coğrafyamızda olan enerji kaynak ve güzergâhlarımızın kontrolünü öngörüyor bu harita” dediler. Bazı karikatür haritalarda bile Ortadoğu’nun savaş ve petrolle eşdeğerde gösterildiğine işaret edildiğini söyledikten sonra, Yeni Dünya düzeninin de kaosla eşdeğerde görüldüğünü söylediler. “Büyük Ortadoğu Projesi, su ve enerji kaynaklıdır, bu kaynakları ele geçirmek için tasarlanan bir projedir” dediler. Dünyada artan Arap nüfusun giderek Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail’den nefret ettiğine işaretlerle, “Amerika Birleşik Devletleri ve Çin, dünya enerjisini kontrol peşindedir. İran, nükleer enerji dolayısıyla değil, küresel enerji kaynakları bağlamında bir hedeftir. Türkiye, enerji köprüsü olarak önem taşımaktadır, Ortadoğu ve Avrasya’daki dengeleri değiştirme yeteneğine sahip bir ülkedir. Stratejik Vizyon Belgesi, Türkiye’ye bir dayatmadır. Türkiye'nin yapması gerekenler arasında önemli olanlar, Türkiye Doğu Anadolu’nun güvelliğini sağlamalıdır, Ortadoğu’dan uzak durmalı, orada bize bir pay

vermeyeceklerini anlamalı ve bilmelidir; Büyük Ortadoğu Projesi'nin bir parçası olmamalıdır, Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin toprak bütünlüğüne saygılı olmasını sağlamalıdır” dediler.

Kıbaroğlu Hocamız, “harita konusunu büyütmeyle, kimse bize harita dayatamaz” dediler. Burada kişisel olarak ben de kendisiyle aynı kanaati paylaştığımı söylemek istiyorum. Kitle imha silahları konusundaki derin bilgisine dayanarak, Ortadoğu’da dengelerin bozulduğuna işaret ettiler. İran, Libya, İsrail dışında Kuzey Kore gibi ülkelerin nükleer yeteneğe sahip oldukları ya da olmak üzere, o aşamaya geldiklerini söylediler. “İran, 1995 yılından itibaren bu yola girmiştir ve ben bunu 11 yıl önce zaten yazdığım makalelerle dile getirdim” dediler. “İsrail, İran’dan gelecek bir tehdit dolayısıyla ciddi önlemler almak zorunluluğunu duymuştur. Önceleri Türkiye’nin böyle bir saldırıya, yani İran’dan kendisine yöneltilecek bir saldırıya engel olması olasılığı İsrail tarafından araştırılmış; ancak İsrail, Türkiye’de bazı değişimlerin yer alacağını gördükten sonra, Türkiye’ye güvenmenin sonuna kadar gidemeyeceği neticesine varmıştır” dediler. “İsrail, Türkiye’den ümidini kesince, Irak’ın kuzeyine yatırım yapmak yoluna gitmiştir, orada zemin hazırlamakta ve belki de orta vadede bir askeri temeli sağlama planları yapmaktadır” dediler. İran’ın nükleer silah yapma konusunda kararlı olduğunu, İsrail’in Hizbullah’ı tümüyle olmasa bile, büyük ölçüde kontrol altına aldığını, bundan sonraki aşamada İran’la baş başa kalmak durumunun yaratılmak istendiğini, bunun amaçlandığını ifade ettiler. “Ortadoğu’da nükleer ve konvansiyonel olmayan silahların sorumsuz ellere geçmesi olasılığı dikkate alınmalıdır ve İran’ın nükleer bir güç olması, Türkiye’nin çıkarlarına değildir” şeklinde bir sonuçla konuşmasını bitirdiler.

Ben her dört konuşmacımızdan “afetin” aldıktan sonra sizlere dönüyorum ve önümüzdeki 25 dakika içerisinde kendilerine sorularınızı tevcih etmenizi rica ediyorum.

Buyurun.

NEJAT ESLEN (*Emekli Tuğgeneral*)- Sayın Başkanım; tabii bu Amerikan dayatmaları, bu haritalar gerçekleşecek diye bir düşüncemiz yok. Bu haritalar sadece çizilmiyor. Başkan Bush, “21. Yüzyılın tarihini biz yazacağız” diyor. Condoleezza Rice diyor ki, “biz 22 ülkenin haritasını değiştireceğiz.” O coğrafyada biz de varız. Bunlar fantezi olsun diye mi harita yapıyorlar? Bizim kaygımız, Amerika’nın niyetlerinden, onların niyetlerinden. Mustafa Kıbaroğlu, benim çok değer verdiğim bir akademisyen, sık sık da Amerika’ya gidiyor, yani

onlara da mesaj versin. “Mademki stratejik ortağız, 22 ülkenin haritasını değiştirmeyin arkadaş” desin, “biz de varız orada, yani böyle anlamsız şeyleri düşünmeyin” desin onlara. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Sayın Paşam, herhalde bitirdiniz. Tabii ki Mustafa Hocamız da dili döndüğünce bütün bu mesajları veriyordur, ama asıl bu mesajların vericisinin Hükümet kanadının olması gerekir diye düşünüyorum, onlar da bu mesajları versin.

Sayın Gürkan Hocamız, zannediyorum kısa bir şey ilave edecek.

ULUÇ GÜRKAN (*Atılım Üniversitesi, Öğretim Görevlisi*)- Hiç kuşkusuz hiç kimse bize dayatamaz, bizim temennimizdir. Ama bugün, bu temenniye eyleme dönüştürmek günüdür diye düşünüyorum. Çünkü temenni olarak kaldığı sürece, maalesef Türkiye'nin hiçbir ağırlığı kalmadı; ülkemiz her şeyi sineye çeken bir görüntüye büründü. Condoleezza Rice'ın söylediklerine Paşam da atıf yaptı; Türkiye, ekonomik ve coğrafi sınırları değişecek denilen 22 ülkenin dışında değil. Bunu çağrıştıran haritalar “American Armed Forces” adlı bir dergi de çıktı. Bu derginin Pentagon'la organik ilişkisi nedir, üstündeki denetim nedir, bilmiyorum. Ama Sayın Kibaroglu Hocam, konuşmasında bazı dergilerde yayınlanan makalelerden söz ederken, “ciddi dergiler” vurgusu yaptı. “American Armed Forces” da herhalde askeri alanda gayri ciddi bir dergi değildir. Bu nedenle bu dergide yayınlanan haritaları “boş ver, kim ne derse desin” diye göz ardı etmemeliyiz.

Doç. Dr. MUSTAFA KİBAROĞLU (*Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi*)- Kendi yayınlarımdan çıktığı dergilerden bahsettim efendim.

ULUÇ GÜRKAN (*Atılım Üniversitesi, Öğretim Görevlisi*)- Ama “Ant Forces” da herhalde silahlı kuvvetler alanında Amerika'da gayri ciddi bir dergi değildir. BU dergide yayınlanan o harita da 3-5 uzmanın masa başında hazırladığı, çöpe atılacak bir çalışma olarak algılanmamalıdır. Böylesi bir rehavete hakkımız olmadığını düşünüyorum. Türkiye'de rahmetli bir Cumhurbaşkanımız, Başbakan iken “Türkiye federasyonu tartışmalı” dedi. Bugünün Başbakanı, BOP'la ilgili olarak bir Amerika seyahati sonrasında, Türkiye'ye döndüğünde, Esenboğa'da basın toplantısı yaparken, “biz BOP inisiyatifinin içinde önemli roller alırsak, Diyarbakır bir yıldız olacak” diye konuştu.

Biz Sevr'i bu anlayışla yırtmadık arkadaşlar. Biz Sevr'i mücadele ederek, ulusal bütünlük, Milli Misak irademizi kanımız canımız pahasına ortaya koyarak yırttık. Bugün de bunu göstermemiz lazım. Avrupa Birliği Komisyonu, Ermeni soykırımını geçti, işi Pontus'a, Süryaniler'e getirdi. Bu nasıl geliyor? Neden oluyor? Burada birlikte görev yaptığımız parlamenter arkadaşlarım var. Eskiden Avrupalı Parlamenterler bunları telaffuz etseler bile, raporlara koyamazlardı. Önergeler verseler de yeterli çoğunluğu bulamıyorlardı; büyük bir direniş ile karşılaşıyorlardı. Şimdi neden başarılı olabiliyorlar acaba? Temel neden gereken duyarlılığın kararlı olarak gösterilememesidir. Bir örnek vereyim: Başbakan Recep Tayip Erdoğan Selanik'teyken, Atatürk'ün evindeki deftere yazılan bir yazıdan hoşlanmadığı için sayfayı yırttı; ama Selanik'te açılmış olan Pontus anıtlarına herhangi bir eleştiri dahi getirmedi. Oysa Selanik'e beklide hiç gitmemeliydi. Rahmetli Hasan Esat Işık'ın Fransa'daki Türk Büyükelçisi olarak, açılan bir Ermeni anıtı karşısındaki tepkisini anımsayın. Benzeri bir tepkiyi Başbakanımız dahi gösteremiyorsa, Türkiye'yi Kürdistan'a dönüştüren haritaları biz "3-5 uzman işi" diye ciddiye almıyorsak, ben geleceğimizden kaygı duyuyorum, kimse kusura bakmasın.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkür ederim Sayın Hocam.

Sayın Paşam da şimdi konuşacaklar. Sorular kendisine tevcih edildikçe bunları halledeceğiz.

NEJAT ESLEN (*Emekli Tuğgeneral*)- Tabii bu haritalar birilerini cesaretlendiriyor, bölgedekileri cesaretlendiriyor, yani fantezi değil bunlar, bizim coğrafyamızda oyun oynamasınlar.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

Doç. Dr. İDRİS BAL (*Ankara Global Araştırmalar Merkezi Derneği Başkanı*)- Teşekkür ederim. Öncelikle bu paneli organize edenlere ve değerli konuşmacılara teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Hakikaten özellikle kendi açımdan faydalıydı, eminim ki diğer dinleyiciler ve genel anlamda kamuoyu açısından da faydalı ve çok yararlı bir panel oldu.

Ben Ankara Global Araştırmalar Merkezi Derneği Başkanım, aynı zamanda Polis Akademisi'nde öğretim üyeliği yapmaktayım. Kısmi zamanlı olarak ise Atılım Üniversitesi'nde ve Başkent Üniversitesi'nde dersler verdim.

Netice itibariyle panelin özünde şunu gördük: Ulusal çıkarlarımız korunmalı, Türkiye'nin doğusu güvenlik altına alınmalı. Ama benim burada bazı metot anlamında tereddütlerim var. Acaba savunma sınırlardan mı başlar, yoksa ötesinde mi başlar? Türkiye'nin savunması, Irak'taki gelişmelere müdahil olmak, yönlendirmekle mi olur, yoksa geri çekilmekle mi olur veyahut da Türkiye'nin çıkarları, Ortadoğu'daki, Lübnan'daki veya İran'ın nükleer silah yapma çalışmalarına ilgisizlikte midir, yoksa o hususta aktif bir şeyler yapmakta mıdır veya Balkanlarla ilgili gelişmelere müdahil olmakta mıdır, yoksa sırtını dönmekte midir? Hepimizin çok iyi bildiği, Rusya'nın yakın çevre politikası vardır, der ki, "eski Sovyet toprakları, ekonomik bakımdan, siyasi bakımdan, güvenlik bakımından, insan hakları bakımından benim yakın çevremdir, ben oralardaki gelişmelere bigane kalamam, sessiz kalamam, beni etkiler." Benzeri şekilde ilan edilmemiş acaba Türkiye'nin bir arka bahçesi yok mudur? Değerli Rektörümüz ve diğer konuşmacılarımız, Osmanlı geçmişinden bahsettiler. Bu sadece söylemin ötesinde, günümüzde birebir etkiler ortaya çıkaran, ekonomik etkiler, siyasi etkiler, kültürel etkiler, güvenlik etkileri ortaya çıkaran miraslar yok mudur? O bağlamda değerli konuşmacılardan bu ikilemin tekrar açılmasını istirham ediyorum.

Bir de onun ötesinde, şöyle bir anlayış var: Ekonomik güvenlik, acaba Mc. Donalds'a kızmaktan, Coca Cola'ya kızmaktan mı geçer, -günümüz çağında, tabii realist olarak bakmak lazım, Değerli Kibaroglu'nun söylediği gibi- yoksa lahmacunu, döneri küreselleştirmekten mi geçer? Ki bu birbirine benzeyen bir yaklaşımdır.

Bir de onun ötesinde, Değerli Eslen Beyden, bizim savunmamız bakımından Amerika Birleşik Devletleri'ne bağımlılığımız ne kadardır? Ben bazı yüzdeler bilirim, ama daha yetkili bir ağız olarak siz herhalde çok daha iyi cevaplayabilirsiniz. Bu çok önemlidir, yani siz bir devlete ne kadar bağımlıysanız, ona göre politika üretebilirsiniz, yani afakî olarak "şunu yapmak lazım, bunu yapmak lazım"ın ötesinde, somut olarak siz ne kadar bağımlısınız? Bence bu çok önemlidir.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Sizlerden ricam, kendinizi çok kısa tanıtip çok kısa soru sormanız. Ne kadar kısa sorarsanız, o kadar insana burada cevap gelecektir; çünkü süremiz kısıtlı.

Sayın İdris Bal Hocamızın sorularına cevap vermek isteyen?

Buyurun.

Doç. Dr. MUSTAFA KİBAROĞLU (*Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi*)- Ben direkt soruyla alakalı bir şey söylemek istiyorum, ama ondan önce ister istemez harita konusuna tekrar döneceğim. Haritaların çizilmesi, isteyen istediği haritayı çizebilir, Halep oradaysa arşın burada. Mühim olan, bunu sahada gerçekleştirmek ve bunun gerçekleştirilmeyeceğine veya bunun engelleneceğine karşı kimsenin şüphesi yok. Ama benim söylediğim, bu haritaları her türlü ortama, platforma getirerek, kamuoyunda tartışarak psikolojik harekâtın parçası olmamak. Burada devletin çeşitli kademelerinde görev yapmış olan insanları görüyorum karşımda, psikolojik harekât kavramının ne olduğunu gayet iyi bilirler. Herhalde söylediklerimin de bu yönde anlaşılması gerektiğinin altını tekrar çizmek istiyorum.

NEJAT ESLEN (*Emekli Tuğgeneral*)- Psikolojik harekâtı kim yapıyor?

Doç. Dr. MUSTAFA KİBAROĞLU (*Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi*)- Bu haritalar ve bu haritaların sürekli olarak Türk halkına yönelik yarattığı moralsiz ortam, karanlık ortam vesaire...

Müsaade ederseniz, soruya cevap vermek istiyorum: Türkiye'nin Irak'a müdahil olup olmaması tartışması ve Osmanlı'dan ya da kültürden, tarihten gelen hakları olup olmadığı. Türkiye, Irak'ın kuzeyinde bir devlet oluşmasına, orada bir siyasi yapı oluşmasına karşı çıkmasının sebebi, orada etnik yapı olarak çoğunluğu oluşturduğu söylenen, ama sayılarla biz gayet iyi biliyoruz ki, gerçekler bunu tam göstermiyor. Gerçek sayılar, Türkmen kardeşlerimizin çok çok azaltılmış olan rakamlarını gerçek noktaya çıkarırsak, oradaki etnik yapının nasıl olduğunu daha iyi anlarız. "Türkiye'de onların yakınlarının olması ve orada bir devlet kurulursa, Türkiye'den Kürtler ayrılır veya Türkiye'den toprak talebinde bulunur, Türkiye de buna bir şey yapamaz" diye bir korku olduğunu düşünmüyorum. Irak'ın parçalanması, etnik ya da dini ya da başka unsurlara dayalı parçalanmanın önünü açar, Balkanlaşma denilen kavramın Ortadoğu'ya da yansımaya sebep olur. Türkiye'nin buna karşı çıkmasının sebebi, bana kalırsa Lozan'da çözülemeyen Musul konusunun, sözüm ona Milletler Cemiyeti çatısı altında bir çözüme ulaşmış olmasıdır.

Türkiye, her ne kadar kabul etmemiş olsa bile, benimsememiş olsa bile, Irak'ın sınırları içinde Musul vilayetinin kalmasını kabul etmesinde bana göre iki sebep vardır: Birincisi, Batı dünyasının, çağdaş medeniyetin ve uluslararası camianın bir parçası olarak Milletler Cemiyeti'nin vermiş olduğu karara itiraz etmeme prensibi üzerinden hareket etmiş olmasıdır.

Tartışılır bir konudur bu. Bir diğer konu ise, özellikle de Türkiye'ye petrol gelirinden pay vermeyle de bağlantılı olabilecek bir boyut var.

Türkiye, Irak'ın kuzeyinin veya Musul vilayetinin Irak toprakları içinde kalmasının bu şekilde kaldığı sürece ancak kabul edebileceğini zımni bir şekilde ortaya koymuştur. Yani eğer Irak bölünecekse, Irak'ın kuzeyi veya eski Musul vilayeti dediğimiz coğrafya birilerinin eline gidecekse, bu öncelikle Türkiye olmalıdır. Böyle bir şey söylemek, orada bir devlet kuracağını iddia etmek ve Türkiye'nin buralarda hiçbir hakkı olmadığını söylemek, ne tarihi, ne de uluslararası anlaşmaların esasını, özünü bilmemek demektir. Dolayısıyla Türkiye'nin Irak'ın kuzeyiyle ilgili söyleyeceği çok ciddi sözleri vardır. Bu sadece tarihsel, kültürel varlık değil, bu Irak'la yapılan anlaşmanın özündedir, hukukta vardır. Aramızda hukukçular da var, bunu tartışarlarsa, uluslararası hukuk açısından Türkiye'nin en azından söz söyleme hakkını teslim edecekler diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkürler.

Paşam, buyurun.

NEJAT ESLEN (*Emekli Tuğgeneral*)- Kibaroglu'nun cevapladığı soruya ben de cevap vermek istiyorum: Tabii Türkiye'nin çevresinde alacağı güvenlik tedbirleri de kendi güvenliğiyle çok yakından ilgili. Türkiye, Güney Kafkasya'nın şekillendirilmesine katkı sağlamalı, Azerbaycan'la çok yakınlaşmalı, Azerbaycan'ı elinden kaçırmamalı; Irak'ın kuzeyinde kendi çıkarları aleyhine oluşan, kendi güvenlik çıkarları aleyhine oluşan gelişmeleri engellemeli. Türkiye, Kıbrıs'ta statükoyu sürdürmeli. Bunları yaptığı zaman, kendi güvenliğini daha kolay sağlar. Ama bu, iradeyle ilgili, yani politik irade olmadığı zaman, politik irade ulusal güç formülünde çarpandır, diğerleri artıdır. Politik irade çarpandır ve irade sıfır olduğu zaman, gücünüz sıfıra eşitlenir. Türkiye'deki durum da, resim de budur.

Amerika'ya bağımlılığa gelelim: Tabii ki bağımlıyız. Soğuk Savaş döneminde bütün silah sistemlerimiz Amerikan sistemi oldu. Ama bizim borcumuz da var, değil mi? 350 milyar dolar mı oldu dış borcumuz, özel sektörün ve devletin? Yani biz bunlara teslim olmayacağız. Zamanında Düyunu Umumiyeler vardı, Kıbrıs'a çıkacak bizim araçlarımız yoktu; mecbur kaldık, ürettik. Yani Atatürk'ün arzu ettiği çağdaş Türkiye'nin iradesini oluşturacak mıyız,

oluşturmayacak mıyız, teslimiyetçi mi olacağız? Tabii ki çareleri araştıracağız, ama önce irade oluşturmamız lazım.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkürler ederim.

Siyasi irade tabii çok önemli, Sayın Paşamın söylediği gibi.

Sayın Kaynak bir şey ilave edecek; ondan sonra bir soru var, oraya geçecek.

Prof. Dr. MAHİR KAYNAK (*Emekli Öğretim Üyesi*)- Efendim, haritalar değişmezse tarih olmazdı. Onun için haritalar değişecektir. Ben bu haritanın değişmesinden yanayım. Yani siz şunu mu söylüyorsunuz? “Haritayı çizerse, İngiliz çizer, başka kimse çizemez. İngiliz’in çizdiği sınırlar da kutsaldır, kimse değiştiremez.” Bırakın onları, değişecektir, değişmelidir, şikâyetçiyim.

İkincisi, Türkiye için savunma diye bir şey yoktur. Şunu söylüyorum: Türkiye inşa edecektir. Aklınızı savunmaya takmışsınız, hem korunuyorsunuz.

Üçüncüsü, şunu söyleyeyim: Haritalar önce değişir, sonra kabul edilir, sonra alışılır, sonra da savunulur efendim, hiç merak etmeyin.

OTURUM BAŞKANI- Evet, haritalar böyle.

Buyurun.

Doç. Dr. HANIM HALİLOVA (*Ankara Üniversitesi*) -Azerbaycan Türklerindenim. Ben Azerbaycan’da kadın hareketinin, Sovyetlere karşı mücadele veren kadın hareketinin lideri oldum ve Karabağ’da kadın taburu kurdum. 20 Ocak 1990’da Rus tanklarına karşı 5 bin bayanla çıktım.

Şunu söyleyebilirim sizlere: Totaliter rejimde, diktatörlükte, işgal altında yaşamayan kimse, özgürlüğün ne olduğunu iyi bilemez. Türkiye bizim için çok önemlidir. Yıllarca bizim dilimizi, dinimizi, milli kimliğimizi yasakladılar, yalnız biz yaşadık. Neden yaşadık; Türkiye’imiz var. Neden yaşadık; Atatürk’ün bu millete verdiği isim Türkiye.

Ben Sayın Paşama katılıyorum, bu haritaların değişmesi çok iyi değil. Aslında bu haritaları gören insanlar sokağa çıkmalıdır, üniversitelerde baskı yapılmalı, protestolar yapılmalı. Her

şeyi Hükümete bırakmayalım. Hükümet birinci yapmalıydı bunu, ama önce bizler yapmalıyız; çünkü Türkiye çok önemli. 300 milyon Türkün bir Türkiye'si var. Ben sizden rica ediyorum ve sonuna kadar sizi destekliyorum. Türkiye'mizi güçlü yapaım, koruyalım, bu haritalar değişmemelidir. Amerikalılar, önce bu haritaları çıkarıyorlar ki, insanları alıstırsınlar, ama tepki olmazsa insanlar alışır. Biz tepki göstersek, insanlar alışmaz.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkür ederim. Hükümetlerin yanında sivil toplum kuruluşlarının da çok büyük işlevleri vardır, o mesajı veriyorsunuz.

Buyurun.

Doç. Dr. TURAN GENÇ (Merkez Valisi)- Sayın Başkan; sorum çok kısa olacak, bütün panelistlere yönelik: Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada tarafsız kalması mümkün müdür?

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada tarafsız kalması mümkün müdür?

Buyurun.

NEJAT ESLEN (Emekli Tuğgeneral)- Türkiye, Büyük Ortadoğu Projesi'nin dışında kalmalıdır.

OTURUM BAŞKANI- Paşam düşüncesini söyledi. Zannediyorum Sayın Gürkan, düşüncesini sunacak.

Buyurun.

ULUÇ GÜRKAN (Atılım Üniversitesi, Öğretim Görevlisi)- Soru çok doğru değil Sayın Valim. Yanlış bir soruya da doğru cevap vermek de mümkün değil. Türkiye'nin mevcut ittifak zinciri içinde tarafsızlığını tartışmalı, ama böyle bir tartışmayı günümüz koşullarında yaşama geçirmek gerçekçi değil. Bu konuda olsa olsa geçmişe dönük nostalji yapabiliriz, "Atatürk döneminin politikalarını sürdürseydik çok daha iyi olurdu" diyebiliriz. Ama 50 yıl öncesine fiilen geri dönemeyiz. Bu nedenle, sorunuzun gerçekçi olduğunu sanmıyorum. Ancak şu vurguyu yapmak isterim: Türkiye, mevcut ittifak zinciri içinde de ulusal çıkarlarından yana taraf olabilir. İlk aşamada uygulanması gereken bu politikadır.

OTURUM BAŞKANI- Evet, “ulusal çıkarlar esastır” diyor, siz de zannediyorum aynı şekilde düşünüyorsunuz.

Sayın Kibaroğlu; buyurun.

Doç. Dr. MUSTAFA KİBAROĞLU (*Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi*)- Soğuk Savaş dönemini sıklıkla vurguladık. O dönemde uluslararası ilişkiler konusunda düşününlerin işini kolaylaştıran kamplaşma vardı ve tarafı seçmek çok zor değildi. Bugün hemen her gün veya çok sık aralıklarla değişen uluslararası bir konjonktür var ve ülkeler, ulusal çıkar kavramı perspektifinden baktıkları zaman, her olay başına, her gelişme başına bir değerlendirme yapma imkânına sahiptir. Ama mühim olan, ulusal çıkar seviyesinden bakmak. Yoksa başka bir katmandan, ümmet olarak olaylara bakmak ya da dini açıdan olaylara bakmak, ulusal çıkar kavramını anlamamak ya da kullanmamak, ülkenin yanlış noktalarda, yanlış yerlerde durması sonucunu getirebilir. Bu da ulusal çıkara ve tabii ki bütün millete, ülkeye zarar getiren bir gelişmedir.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Buyurun.

CELALLETTİN SOLMAZ (*Doğru Yol Partisi Gençlik Kolları Genel Başkan Yardımcısı*)- Sayın Başkanım; başta size ve konuşmacılara, Başkent Üniversitesi Rektörümüze çok teşekkür ederim.

Benim sorum Sayın Prof. Dr. Mahir Kaynak Hocama: Ortadoğu’da Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri’nin stratejik ortağı mı, hedefi mi? Amerika Birleşik Devletleri’nin Suriye’ye ve İran’a yönelik politikalarının Türkiye’ye olabilecek etkileri nelerdir?

Teşekkür ederim.

Prof. Dr. MAHİR KAYNAK (*Emekli Öğretim Üyesi*)- Amerika Birleşik Devletleri Türkiye’yi hedef almamalıdır ve almamaktadır. Sadece söylediğim şey şu: Amerika Birleşik Devletleri’ndeki güç odakları, “Türkiye’yi Türkler idare edemiyor, böyle hesap yapılmaz, böyle politika izlenmez, onun için biz ele geçireceğiz” diyorlar; ekonomik olarak da ele geçiriyorlar.

Şunu söyleyeyim; senelerdir tekrar ettiğim bir sloganım var, onu söylüyorum: Amerika Birleşik Devletleri Türkiye’yi kaybederse, Amerikalılar Atlantik’i turist olarak bile

geçemezler, bunu aklınızdan çıkarmayın, bu konumdayız. Bunu da hiç abartmıyorum, onu da söyleyeyim size, hiç abartı değil. Onun için Türkiye'ye muhtaçlar. Herkes zannediyor ki, Türkiye dünyaya muhtaç; hayır, yerimizi ve konumumuzu bilmiyoruz. Amerika bize muhtaçtır ve bizim de Amerika'yla dövüşmek için sebebimiz yoktur; onu da söyleyeyim. Yani biz Amerika'yı bertaraf edelim, niçin, bizim işimiz mi?

OTURUM BAŞKANI- Evet, Türkiye kadar Amerika da Türkiye'ye muhtaçtır, onu söylüyorsunuz.

Buyurun efendim.

GÜLTEKİN SÖYLEMEZOĞLU- Emekli devlet memuruyum. Konuşmacılara çok teşekkür ediyorum. Bugünkü konumuz, Ortadoğu'nun bugünü ve yarınıyla ilgili. Bu konuyla ilgili olarak da ülkemizin durumu söz konusudur. Sayın Cumhurbaşkanımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Lübnan'a asker gönderilmesiyle ilgili çoğunlukla aldığı karar öncesinde, Lübnan'a asker göndermemizin ulusal çıkarlarımıza uygun olmadığını açıkladılar. Keza Genelkurmay Başkanımız, Cumhuriyetimizin kurulduğu tarihten bugüne kadar en büyük tehdit altında bulunduğunu söylediler ve bunun neler olduğunu da ifade ettiler.

Sayın Gürkan'a yöneltmek istiyorum sorumu: Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 130'uncu maddesi, yurtdışına asker gönderilmesiyle ilgili Bakanlar Kurulu'nun tezkere kararını Meclis'in izin vermesi halinde, bunun uygulanmasını -ki Anayasamızın 104'üncü maddesi dahi- Cumhurbaşkanımıza tevdi ediyorlar. Bu durumda, Sayın Cumhurbaşkanımızın bu tezkere kararını uygulaması veya uygulamaması -ki bugünlerde gündemde- söz konusu olabilir mi?

Teşekkür ederim.

ULUÇ GÜRKAN (*Atılım Üniversitesi, Öğretim Görevlisi*)- Sanıyorum bu sorunun tek muhatabı ben değilim. Parlamenterler Birliği Başkanı Sayın Hasan Korkmazcan ve başka Parlamenter arkadaşlarım da buradalar. Farklı bir yaklaşım olursa onların da söz almasını rica ederim. Benim bireysel kanım bu tartışmada, Sayın Cumhurbaşkanı'nın maalesef "ben uygulamıyorum" diye bir yetkisi, etkinliği yok. Meclis kararını aldıktan sonra, bu karar ister istemez uygulanacak. Yalnız, Sayın Cumhurbaşkanı Anayasa Mahkemesi üyesi iken bununla ilgili, "bir Meclis kararı Anayasa Mahkemesine gider mi, Anayasa Mahkemesinde görüşülür mü?" gibi bir konuda muhalefet şerhi yazmış Anayasa Mahkemesine karşı. Bu muhalefet şerhini Sayın Sezer Cumhurbaşkanlığı yetkileri içinde bir erk olarak kullanır mı, önceki

açıklaması böyle bir niyetin ifadesi miydi, bunları bilemiyorum. Ama hukuk platformunda, Türk mevzuatında, Meclis kararı üzerinde Cumhurbaşkanı'nın bahsettiğiniz içtüzük hükmünün de Anayasada Cumhurbaşkanı'nın görevleri sayılırken, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kullanılması, Başkomutanlık gibi görevlerin belirtilmesinin de, bu Meclis kararının uygulanmasına bir engelleme çıkartacak maddi temele sahip olmadığı kanısındayım.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkür ederim Sayın Gürkan.

Buyurun.

İSMAİL TUDASAN (*Başkent Üniversitesi İngilizce Hazırlık Bölümü Öğretim Görevlisi*)- Başkent Üniversitesi İngilizce Hazırlık Bölümü'nde öğretim görevlisiyim, aynı zamanda ODTÜ'de İngiliz dili ve edebiyatı alanında yüksek lisans çalışmaları yapıyorum.

Benim Mahir Hocamıza ve Sayın Uluç Gürkan'a bir sorum olacak: Bu Büyük Ortadoğu Projesi'nde bir siyasi kanat var, bir de bence kültürel kanat var. Dil alanında Türkçe, Türk kültürü ve Türk kimliği konusunda bence Amerika ve diğer devletlerin bir yatırımı var, yani Türk dilini, Türk kültürünü kullanmamak üzerine. Şu anda biz, Türkçe kısa mesaj yollayamıyoruz. Niye; çünkü GSM şebekeleri bunu sağlamıyor. Aynı şekilde milli marş dışında Türk gençlerinin birlikte bildiği tek bir şarkı yok. Bizim kültürel ve dil alanında birlikteliğimizi sağlamak üzere bir kültürel eğitim politikası geliştirilmeli midir? Yani Ermenilerin bir soykırım iddiası gibi, Türklerin de tarihine yönelik, diline yönelik bir politika geliştirilmeli midir, şu anki politikalar yeterli midir?

Teşekkürler.

Prof. Dr. MAHİR KAYNAK (*Emekli Öğretim Üyesi*)- Bu çabalar biraz suni oluyor; çünkü insanlar ve ülkeler güçlü olduğu sürece, kendi kültürlerini empoze ediyorlar. Bunu sadece kültürel politikanızla engelleyemezsiniz. Güçlü bir Türkiye yaratın, mesele biter. Güçlü Türkiye yaratamazsanız, sizin çocuklarınız da öğrenecektir; çünkü başka türlü başarılı olamayacak, haberiniz olsun.

ULUÇ GÜRKAN (*Atılım Üniversitesi, Öğretim Görevlisi*)- Hiç kuşkusuz güçlü olmak çok önemli, ama güçlü oluncaya kadar da kültür emperyalizmi dediğimiz saldırıya boyun eğmemek de önemli. Atatürk'ün Cumhuriyeti kurarken yarattığı ulusal kültür, kimlik, "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk Ulusu denir" çerçevesindeki kimlik, Türkçe'nin Latin alfabesiyle bütünleştirilmesi, ama kendi özgünlüğünü, benim ismimde olan

“Ç” harfini koruması, -ana, anaç; ulu, uluç- yani Türkçe’ye özgü Latin alfabesine katkıları son derece önemli. Bu devrim yarıda bıraktırılmıştır, devam ettirilebilmelidir. Birey olarak da çok şey yapabiliriz. Örneğin ben kendi kendime ne anlam ifade ediyor, bilmiyorum, ama benim Internet sitesinin adresi istendiği zaman, “W” demiyorum “üç çift V” diyorum; e-posta adresim istediği zaman, “@” demiyorum, “kuyruklu A” diyorum.

Doç. Dr. MUSTAFA KİBAROĞLU (*Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi*)- Ben çok somut bir çalışmadan, çabadan söz etmek istiyorum: Burada Değerli Prof. Dr. İhsan Doğramacı Beyefendinin ismini taşıyan salondayız, ben de Bilkent Üniversitesi öğretim üyesiyim. Son 10 yıldır Sayın Doğramacı Beyefendinin çalışmaları, çabaları, girişimleri ve çok da ciddi mali külfet taşıyan girişimleri çerçevesinde, Bilkent Üniversitesi bünyesinde benim de dâhil olduğum birçok öğretim üyesi, özellikle Irak’tan Türkmen Cephesi’yle işbirliği yaparak Irak’taki Türkmen kardeşlerimiz, Azerbaycan’dan, Türk cumhuriyetlerinden, şimdi Balkanlar’daki soydaşlarımızdan birçok seçilmiş kişileri Bilkent’e getiriyoruz, aylarca kurslar veriyoruz. Bunlar içinde, sadece uluslararası konjunktür, uluslararası siyaset değil, esas olarak Türkçenin doğru kullanılması yönünde, fonetik anlamda da dersler veriyoruz. Bu, bir vakıf üniversitesi olan Bilkent Üniversitesi’nin kâr gütmeyen bir yapı içinde çok ciddi masraflar ve çok ciddi işgücü kullanımıyla gerçekleşen bir şey.

Türkiye Cumhuriyeti’nde maddi anlamda Doğramacı ailesinden çok daha ileri imkânlara sahip olan insanlar var, kurumlar var, kuruluşlar var. “Bunlar böyle olsun, yapılsın, edilsin”le değil, yapılmışlardan ders alarak, “ben de daha iyisini yapacağım” iddiasıyla çoğaltılmasıyla bir yere varılabilir. Aksi takdirde nutuklar atılabilir, Türk dünyası denilebilir, ama esas olan, sahada bu işi yapmak.

Teşekkür ederim.

Prof. Dr. MAHİR KAYNAK (*Emekli Öğretim Üyesi*)- Efendim, bir cümle ilave edeceğim: Okulda öğrencilerinize İngilizce ders vereceksiniz, dışarıdan gelenlere Türkçe öğreteceksiniz; ben anlayamıyorum.

OTURUM BAŞKANI- Buyurun.

ŞEREF KILIÇLI (*Hacettepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Öğrencisi*)- Birinci sorum Nejat Eslen Paşama: Kuzey Irak’ta fiili bir Kürt devleti var ve biliyoruz ki,

Akdeniz'e çıkışı olmayan bir Kürt devleti bölgede yaşayamaz. Lübnan'daki kilit kırılırsa, buraya bir açılım olur mu Kürt devleti manasında? İkinci sorum Mahir Kaynak Hocama: Finans kapitalle ulus-devletler arasında bir mücadele var. Sizce bu mücadeleyi kim kazanacak?

OTURUM BAŞKANI- Buyurun Paşam.

NEJAT ESLEN (*Emekli Tuğgeneral*)- O psikolojik harekât etkisi yapan haritalar var ya, o haritaların farklı anlamları oluyor; çünkü haritalarla devamlı oynuyorlar. Tabii ki Kürt devletinin denize çıkma ihtiyacı var. Suriye üzerinden çıkabilir, yani Suriye'den Akdeniz'e çıkabilir, İskenderun'dan Akdeniz'e çıkabilir, bunu gösteren haritalar var. Yalnız bu psikolojik etkiler yapan o aptal Amerikalı albayın haritası var ya, Trabzon'dan çıkıyor denize, İskenderun'dan çıkmıyor; çünkü aptalca çizmişler o haritaları, fantezi yapmışlar. Burada ne oluyor, biliyor musunuz? O Bakû-Tiflis-Ceyhan boru hattını içine alıyor ya Kürdistan, o zaman Kürt'ün kontrolünde olacak olan Bakû-Tiflis-Ceyhan enerjisi, Türk'ün elindeki Ceyhan'dan Akdeniz'e açılacak. GAP'taki suyu Kürtler'den satın alacağız. Kürt arazisinden geçen enerji, Ceyhan'daki Türk terminalinden Batı pazarlarına açılacak.

Arkadaşlar; bunlar aptal değil, tabii ki Kürdistan'ın yaşaması için denize açılması lazım. Kapatın Habur kapısını, bakalım yaşayabiliyor mu, yaşayamıyor mu? Politik irade sıfır olursa, ulusal gücünüz sıfıra eşit olur. Mesele irade oluşturmakta. Türkiye'de hikâye anlatılıyor, bir de devşirmeler yapılıyor Türkiye'de. Bakın, size onu biraz anlatayım mı? Osmanlı, akıllı ve güzel Hıristiyanları devşirirdi. Şimdi bizim üniversitelerimizdeki akıllı gençleri başkaları devşiriyor ve kendi çıkarları için kullanıyor. Mademki kültür emperyalizmi var, onu da dikkate alalım, akıllı gençlerimize sahip çıkalım.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Evet, akıllı olalım.

Buyurun.

Prof. Dr. MAHİR KAYNAK (*Emekli Öğretim Üyesi*)- Efendim, küresel sermaye, ilk yenilgisini Moskova savaşında aldı, yani Sovyetler Birliği'nde tasfiye edildi. Şimdi Bush'la mücadele ediyorlar, Avrupa'da Tony Blair'in kaybetmesiyle, o da zaten küresel sermayenin Avrupa ayağının komutanıydı diyelim, askeri tabirlerle söylüyoruz, küresel sermaye

kaybediyor. Sırada Türkiye var, bakalım ne olacak? Türkiye'deki yönetim, küresel sermayeyle bütünleşmiştir, onun için söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI- Teşekkür ederim.

Buyurun.

Dr. AHMET HATİPOĞLU (*Başkent Üniversitesi*)- Büyük Ortadoğu Projesi çerçevesi içinde PKK'nın bir rolü var mı? Sayın Mahir Hocama sormak istiyorum, hiç kimse bahsetmedi.

Prof. Dr. MAHİR KAYNAK (*Emekli Öğretim Üyesi*)- Efendim, Kürt sorununu şöyle algılayalım: Biz PKK ile mücadele ediyoruz, 20 küsur senedir mücadele ediyoruz ve bunu ne içselleştirmeyi başarabildik, ne yenmeyi başarabildik, burada garip bir durum var. Ben, Türkiye'de bir Kürt devleti kurulacağına inanmıyorum. O zaman şunu söyledim: "İzin verin, kursunlar." O zaman Kuzey Irak da yoktu. 3 milyon nüfus, 5 milyon nüfus, ortalama milli geliri 300 dolar, okul yok, hastane yok, hiçbir şey yok, bu devlet yaşar mı? Bu başka bir şey. Onun için oturup da "bunlar Kürt devleti kuracak" filan diye hiç telaş etmemize gerek yok ve ben söylüyorum; benim böyle bir endişem yok, mümkün değil. Şunu söyledim: "Eğer burada söylenen şekilde bir Kürt devleti kurulsa, sonucu şu olacaktır: Dünyanın en fakir ve en geri ülkesi Bangladeş ise, Bangladeş sondan ikinci olur, siz sonuncu olursunuz, biter gider." Başka şeyler var.

OTURUM BAŞKANI- Çok teşekkür ederim.

Kapatmadan önce, Sayın Rektörümüz zannediyorum bir şey söylemek istiyorlar.

Buyurun efendim.

Prof. Dr. MEHMET HABERAL (*Başkent Üniversitesi Rektörü*)- Efendim, teşekkür ediyorum.

Tabii normalde bir bakıma panelin ev sahibi olarak hem sizlere teşekkür etmem lazım, hem de bu kadar güzide topluluğa da teşekkür edip onlara da güle güle demem gereklidir. Onun için söz alıyorum Sayın Başkan.

Gerçekten sizlere çok teşekkür ediyorum. Bu toplantılar gereklidir; çünkü sizin verdiğiniz bilgileri toplumumuzun birçok insanı bilmiyor, hâlbuki bilmek zorunda. Hani ne diyorum

ben; tarihini bilmeyenler, tarih yazamaz, ülkelerinin geleceğine katkı sağlayamaz. Bizim toplumumuz da maalesef okumayı çok sevmiyor. Hâlbuki tarihi bilmek zorunda, tarihine sahip çıkmak zorunda. Aslında bunu yapmadığımız içindir ki, biz bugün bu tartışmaları burada yapıyoruz. Tabii ben isterim ki, “acaba biz ülkemizin geleceğine daha fazla hangi projelerle katılabiliriz”in tartışmasını burada yapalım ve burada bulunan insanlar da bu tartışmalara katkı sağlasınlar. Hâlbuki biz bugün ne yapıyoruz; diyoruz ki, “Ortadoğu’da bakın, neler oluyor” ve maalesef özellikle son zamanlarda biz hep ya onlara seyirci kalıyoruz veya “başkalarının önerilerini nasıl yerine getiririz”in yarışması içerisine giriyoruz.

Değerli panelistler, değerli konuklar; ben devletleri insanlara benzetirim. Nasıl ki burada oturan herkesin ayrı bir şahsiyeti var, hepimizin ayrı bir şahsiyeti var. Devletler de böyledir, her devletin bir şahsiyeti olmalıdır. Eğer devletlerin şahsiyeti olmazsa, o devletler başkalarının müstemlekesi olurlar. Nitekim bugün bize âdeta böyle hani öneriler yağdırmaya kalkan, Osmanlı İmparatorluğu’nu yıkanların hâlâ dünyada müstemlekeleri var. Bir taraftan demokrasiden söz ediliyor, bir taraftan insan haklarıyla uğraşılıyor, ama diğer taraftan filan yerde müstemlekesi var, filan yerde toplumlar maalesef hâlâ bunların hegemonyası altında yaşamlarını sürdürüyorlar. Dolayısıyla bizim yönümüzden en önemli olan şey, Misak-ı Milli hudutları içerisinde Türkiye Cumhuriyeti’ne bütün gücümüzle sahip çıkabilmektir. Ne dedi Ben Gurion; “Bir İsraili’nin hayatı karşılığında ödenecek bedelin çok daha ağır olduğunu bilmezlerse, biz bu topraklarda yaşayamayız” dedi. Bir İsraili’nin hayatıyla oynayana gereğini yaparız diyorlar. Bunu Ben Gurion söylüyor da benim ülkem yöneticileri niye söylemesin? Ben, sadece siyasilere değil, sadece ülkeyi idari olarak yönetenlerden değil, benim ülkem yönetiminin her kademesinde bulunan sorumlulardan bugün aynı tavrı bekliyorum. Eğer söz sahibi olmak istiyorsak, önce Atatürk’ün söylediği gibi, bu asrın medeniyet düzeyinin üstüne çıkmak durumundayız, güçlü olmak zorundayız. Türkiye, üretken Türkiye olmadığı sürece, Türkiye güçlü olmadığı sürece, bizim oturduğumuz masadan galip kalkmamız söz konusu değildir. Dolayısıyla hepimizin görevi, güçlü Türkiye’yi yaratmaktır. Değerli konuklar bu konuda hiçbirimizin mazereti olamaz; bunu birtakım yöneticilere veyahut da birtakım kişilere fatura edemeyiz. Gerektiği zaman biz görevimizi yerine getirmesek, yarın konuşmaya hakkımız olamaz değerli konuklar. Eğer yarın konuşmaya kendimizde hak göreceksak, o zaman bugün görevimizi hepimizin yapma zorunluluğu vardır. Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI- Sayın konuklara, değerli panelistlerimize ben de teşekkür ediyorum.
Hepinize saęlıklar ve huzur diliyorum.

-----&-----

